

Naročnina

Dnevna izdaja

za kraljevino Jugoslavijo

mesečno 25 Din

polletno 150 Din

celoletno 300 Din

za inozemstvo

mesečno 40 Din

nedeljska izdaja

celoletno v Jugo-

slaviji 120 Din, za

inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Nekopirani se ne vračajo, nelankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Lekovni
račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ceneoglasov
i stoip. peti-vrsta
mallo glasi po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. Pri večjem q
naročilu popust
izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva bo prazniku

Pred
londonsko konferenco

S skepso sprejema bravec razne časopisne vesti o skorajšnji londonski razorožitveni konferenci in čeprav veruje, da se delavski voditelj Macdonald resno trudi za zmanjšanje pomorskega oboroževanja, vendar ne veruje, da bo londonska konferenca res imela uspeh. Ni se čuditi temu nezaupanju bravec, kajti od leta 1921, ko se je vršila prva washingtonska razorožitvena konferenca, se je vršilo že toliko razorožitvenih konferenc, a oboroževanje držav se ni zmanjšalo, temveč nasprotno še povečalo. In tudi znameniti washingtonski ključ, ki je določil razmerje med pomorskimi bojnimi silami peterih velesil, ni zmanjšal nikjer na svetu števila bojnih ladij, temveč ga še povečal. Pa tudi vsa posvetovanja na zasedanjih Društva narodov niso prinesla nobenega zboljšanja in države še naprej tekmujejo v medsebojnem oboroževanju. Kdo bi rekel čudil, če ljudje samo z nezaupanjem poslušajo vse izjave o velikem delu, ki ga naj dovrši londonska razorožitvena konferenca.

Vseeno pa tudi ta skepsa ni čisto upravičena. Kajti ni namen in cilj londonske konference, da kar čez noč doseže popolno razorožitev na morju, temveč njen cilj je mnogo bolj skromen in se zadovoljuje s tem, da se vsaj med velesilami neha tekmovalno oboroževanje. Zaenkrat se skuša doseči le to, da ne bo ena velesila gradila novih bojnih ladij zato, ker jih gradi druga, temveč vsaka država bo omejila svoje oboroževanje, ker ga bo omejila druga. Doseči je torej treba le to, da zavlada v pomorskem oboroževanju premirje z očitno tendenco, da sledi premirju razoroževanje. Dosedaj se je orožje vedno bolj kopičilo, dosedaj so se vojna sredstva vedno bolj množila, sedaj pa se naj to kopičenje neha in potem se lahko prične tudi zmanjševanje nakopičenih razorožitvenih sil. Ta cilj pa bo londonska konferenca po vsej verjetnosti dosegla, ker se je dosegel v tem pogledu vsaj med Ameriko in Anglijo sporazum. Če pa je enkrat sporazum med tema dominantnima pomorskima silama, potem se tudi druge velesile ne bodo mogle upirati in zato smemo upati, da bo londonska konferenca dosegla vsaj to, da bo ustavila tekmovalno oboroževanje.

Zaenkrat je to tudi dovolj velik uspeh, ker nič ni za mir bolj nevarno, kakor če je preveč podprt od bajonetov in nabasanih pušk. Samo en slučajen strel in kar avtomatično počijo vse druge puške, da se brezupno zruši pod temi strelci še vedno tako važni evropski mir. Zato je že v tem velik uspeh, da miru ne bodo podpirali vedno številnejši bajoneti, temveč da bodo velesile rekle, da je teh nevarnih podpor že vendar enkrat dosti.

Je to sicer le skromen uspeh, ki pa bi mogel narasti v velikega, če bi tudi evropsko ljudstvo storilo svojo dolžnost. Če bi se namreč bolj zanimalo za razorožitveno vprašanje in če bi to z javnimi manifestacijami podprlo one državnike, ki res hočejo doseči pomorsko razorožitev. To dolžnost ima seveda v prvi vrsti ljudstvo peterih velesil, ker samo te bodo sklepale v Londonu, toda tudi drugod bi propaganda za zmanjšanje oboroževanja le koristila. Iz tega vzroka pa tudi nezaupljivo gledanje na londonsko razorožitveno konferenco ne donša nobenega uspeha, a ni niti umestno, ker zavaja ljudstvo v desinteresanje, dočim more prinesiti sadov le najživahnejše zanimanje za delo konference.

Pa tudi stvarno ni to nezanimanje in nezaupanje upravičeno. Če bi bil dosežen sporazum o pomorskem razoroževanju le med Anglijo in Ameriko, bi to pomenilo, da se dve svetovni državi čutita čisto varni in da ne mislita več na krvave medsebojne obračune. Skoraj bi se potem izkazalo, da je še dosti drugih držav, ki tudi čutijo, da jim od mnogih držav ne preti nobena nevarnost in tako bi se splošen čut varnosti povečal. Uvaževati pa je tudi to, da je sedaj na Angleškem na krmlu vlada, ki mora že vsled svojega strankinega programa biti za razoroževanje. Zato je brez dvoma, da bo hotel Macdonald svojim volivcem vsaj nekaj dati in da ni skical londonske konference zato, da bi mu prinesla samo blamažo.

Jasno pa je tudi to, da vse države silno trpe od drugega oboroževanja, zlasti pomorskega. Po dvajsetih letih so skoraj vse bojne ladje zastarele in zato treba graditi vedno nove in nove, da je brodogradnja moderno. To pa zahteva ogromne izdatke, ki ne prinesejo prav nobenega dobička. Razen seveda težki industriji, ki bogati vsled visokih mornariških proračunov posameznih držav. Te velike indu-

Odhod poklonitvene deputacije
v Belgrad

Ljubljana, 10. januarja. Živahno življenje je vladalo včeraj na ljubljanskem glavnem kolodvoru. Na peronu so se od sedme ure dalje pričeli zbirati zastopniki slovenskih občin, da se odpeljejo v Belgrad, kjer se bodo poklonili v deputaciji Nj. Vel. kralju. Na kolodvoru je že čakal vlak, sestavljen iz osmih velikih, blesketajočih se Pullmannovih voz. Na kolodvoru je bilo zbranega precej občinstva, zastopnikov mestne občine, zastopnikov oblasti, prijateljev deputantov itd. Od slovenske deputacije za v Belgrad se je prišel posloviti tudi ban ing. Dušan Sernec. Železniško direkcijo, ki je šla v deputaciji vzgledno na roko, je zastopal direktor dr. Bork. Iz Ljubljane so snoči odpotovali s posebnim brzovlakom zastopniki vseh slovenskih občin z Gorenjske, Notranjske, Dolenjske (razen Brežic in Krškega), v Ljubljano so prišli tudi Litijanci. Zastopan je bil tudi novi okraj v Dravski banovini; Čabar. Zastopal ga je čabarski župan dr. Bogdan Koritnik, Slovenec po rodu.

Z brzovlakom ob 7.50 sta se odpeljala v Belgrad mestni župan dr. Dinko Puc in bivši mestni župan, obč. sv. Ivan Hribar, da prisotnost nekoliko pred vso deputacijo v Belgrad in pripravita vse potrebno za sprejem deputacije. Član ljubljanske deputacije prof. Evgen Jarc pa je že dan poprej odšel v Belgrad.

Poleg omenjenih treh zastopajo mesto Ljubljano še obč. svetniki: dr. Jerič, dr. Ravnihar, Ivan N. Jeglič, dr. Lukan, Metod Golmajer, Anton Likozar, Josip Rebek, Alojzij Potočnik, Lovša, dr. Rudolf Kropivnik, ing. A.

Glede sankcij še ni sporazuma

Seja francoskih in nemških delegatov — Slavnostne prireditve v Haagu

Haag, 10. jan. (Tel. »Slov.«) V vprašanju sankcij je bil danes dopoldne sestanek Curtiusa in Wirtha s Tardieujem in Briandom v prisotnosti juristov. V načelu so prišli skoro do popolnega sporazuma. Gre samo še za to, da se za konstruiran primer najde bolj jurišna, kakor praktična formula. Nemci hočejo v primeru zlohotnega razbitja Youngovega načrta po nemški vladi priznati kot zadnjo instanco samo še Društvo narodov in njegove institucije, s čimer bi bilo praktično izključeno vsako poseganje na čl. 430 versailske mirovne pogodbe. Vladni juristi, ki so o tem vprašanju govorili že pred haaško konferenco v Bruslju, so se sporazumeli približno na formulo, da se morejo z bodočimi pogodbami urejevati odnosi Nemčije nasproti upniškim državam samo še z Youngovim načrtom in z veljavnim mednarodnim pravom. Sodi se, da francoska vlada včeraj te formule ni sprejela ter hoče biti v primeru, da se Nemčija odreče Youngovemu načrtu, zaščiten po čl. 430 versailske mirovne pogodbe. Med tem se je dopoldne nadaljevalo posvetovanje ministrov šestih sklicujočih držav, posebno o finančnih vprašanjih. Kakor doznava Vaš dopisnik, ni prišlo do nobenih važnih odločitev in v glavnih točkah tudi še ni prišlo do nobenega sporazuma.

Haag, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Včeraj je bila pri kraljici velika večerja, kateri je sledil velik koncert za vse udeležence konference. Danes obravnava ministrska konferenca nade-

strije so tudi tiste, ki najbolj vneto agitirajo v vseh državah za pomorsko oboroževanje in ki so celo preprečile sporazum v ženevskih pogajanjih, ker so se bale za svoje dohodke. Zato bi bilo morda najboljšje, če bi se londonska konferenca bavila tudi z vprašanjem, kako zaposliti težko industrijo, če bi se pomorsko oboroževanje omejilo. In mislimo, da to ne bi bilo težko doseči, ker povsod po svetu je vse polno velikih del, ki jih je treba izvršiti. Mesto pomorskih bojnih pešasti bi se mogla zgraditi cela vrsta mostov, tovarn in hiš in industrija bi ravno tako imela svoj dobiček, zato pa bi tudi ljudje od svojega denarja nekaj imeli.

A zaenkrat se londonska konferenca ne bo bavila s tem vprašanjem, ker je še medsebojno nezaupanje držav preveliko in še ni dozorel čas za ta vprašanja. Ali tej dobi nove uvidevnosti nas bo približala londonska konferenca in upamo, da v presejani meri in v tem je tudi njen uspeh in njen ne majhni pomen.

Dietrich, Miroslav Urbas, Josip Turk, Ivan Vrbine, Lojze Lombar, Ivan Mihelčič, Pišek, Ivan Dachs, Ivan Tavčar, dr. Fettich in Josip Ambrožič.

Iz Ljubljane je skupno odpotovalo nad sto članov deputacije. Skupno bo pri deputaciji zastopanih 119 večjih slovenskih občin, večje število manjših občin pa je moralo vodstvo deputacije odkloniti, ker je število deputantov omejeno na 230. Štajerski, krški in brežiški deputanti se priključijo brzovlaku med vožnjo v Zidanem mostu.

Ljubljanska deputacija je vzela s seboj tudi darila mestu Belgradu in ministrom. Ljubljana bo podarila mestu Belgradu 1 m x 25 m veliki sliko, ki predstavlja jočo pogled na jesensko Ljubljano s terase Bellevue. Slika je v krasnih barvah napravil prof. Ivan Vavpotič. Ministrom bo ljubljanska deputacija poklonila okusno izdelane albume z okoli 100 krasnimi fotografijami najlepših slovenskih krajev in pokrajinskih slik.

Brzovlak z deputacijo je odšel iz Ljubljane točno ob 8.10, kakor je bilo napovedano. Prve Pullmannove vagonne so okupirali Notranjci, za njimi so bili Gorenjci, nato so se utaborili v srednjih vagonih ljubljanski zastopniki in v zadnjih vagonih so bili Dolenjci. Podoželske občine zastopajo po 1 do 6 zastopnikov.

Prihod brzovlaka v Belgrad je določen točno ob 9 zjutraj.

Odhajajoči vlak so spremljali na ljubljanskem kolodvoru živahni klici »živeli!« in prav tako so se vse roke in klobuki dvignili v pozdrav: »živeli!«

Ije vprašanje naknadnega plačevanja odloženih dolgov. Med tem pa je nemška delegacija izgotovila načrt o sankcijskem vprašanju, katerega bo poslala francoski delegaciji. Nadaljevali se bodo osebni razgovori med Curtiusom in Tardieujem ter Briandom.

Haag, 10. jan. AA. Po razgovoru med nemškimi in francoskimi delegati je prišlo do popolnega sporazuma o tem, da se naj za trajanja Youngovega načrta ne govori več o sankcijah, ker so dovoljne odredbe, ki jih predvideva Youngov načrt sam.

Haag, 10. jan. AA. Delegati šestih zaveznih držav so imeli davi sejo, na kateri so razpravljali o tehničnih in finančnih vprašanjih. Obstojna nada, da bo še tekom današnjega dne dosežen popoln sporazum o številnih vprašanjih.

Nemčija
dobi novo posojilo

Pariz, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Echo de Paris«, se vršijo v Haagu v zvezi s pogajanjimi o višini nezavarovanih nemških plačil razgovori za novo reparacijsko posojilo Nemčiji, ki naj bi znašalo 800 milj. mark, kakor svoječasno Dawesovo posojilo l. 1924. Posojilo je potrebno zato, da se bo Nemčija mogla udeležiti prvih reparacij z eno četrtinko. Zapadne države se prizadevajo, dovoliti Nemčiji pod gotovimi pogoji, da se za svoje notranje denarne potrebe obrne na pariški denarni trg. Posebno nemška železnica in pošta nujno potrebujeta gotovino, da pokrijeta svoje najnujnejše potrebščine.

Obsežni
varnostni ukrepi Švice

Ženeva, 10. jan. AA. Švicarska oblastva so ukrenila izredno obširne varnostne mere, da zagotovijo nemoten potek zasedanja Sveta Društva narodov, ki se odpravi v ponedeljek. Te izredne ukrepe spravljajo v zvezo z nameravanim atentatom protifašističnim elementom na italijansko delegacijo. Celotno okolje tajništva Društva narodov bo strogo nadzorovano in bo moralo imeti izkaznice za ugotovitev identitete. Avtomobili se ne bodo smeli ustavljati v dvoriščih Društva narodov, ampak zunaj teh prostorov. V Parizu je policija aretirala tri osebe, ki so bile v zvezi z nameravanim atentatom. Nekemu znaneemu čikaškemu banditu so ponudili zaročniki 400 tisoč šterlingov, da izvrši atentat.

Iz ekspozicije dr. Engliša

Kakor smo že poročali, je predložil češko-slovaški finančni minister dr. Engliš na seji parlamenta proračun za leto 1930. Pri tej priliki je podal dr. Engliš obširen ekspozicije o proračunu, ki ga vsi listi beležijo z največjim priznanjem.

Predvsem je min. Engliš opozarjal na hipertrofijo javnih dajatev. Za davkoplačevalce je pač vseeno, pod katerim naslovom plačujejo davke, zanj je odločilno samo to, koliko davkov plača. Avtonomne oblasti pa tega dovolj ne upoštevajo in zato je vsota javnih dajatev pretežka za davkoplačevalca. Pri tem pa obremenjujejo davki povečini ravno najbolj slabo situiranega davkoplačevalca. Zato je potrebno, da postane javna uprava bolj ekonomična. Vsak odvišen urad, vsaka odvišna šola, vsako odvišno uporabljajanje javnih denarjev je treba odpraviti. Ena milijarda javnih dajatev se plačuje preveč. Državnim uradnikom je treba plače povišati. Toda to se naj praktično zveže s prihranki, ki jih dosežejo uradniki pri boljšem gospodarstvu javne uprave. Sploh je treba več ekonomije v upravi! Ključ k temu leži v osrednjih uradih, ki morajo najti primerno organizacijsko obliko.

Trpimo nadalje od hipertrofije šolstva. Absolventov srednjih šol je mnogo preveč. Vsi ti ljudje pa imajo velike zahteve do družbe, in zato morejo postati nevarni elementi. Nizek nivo srednjih šolskih absolventov se zlasti vidi na univerzah, ko so prvi letniki prenapolnjeni, le malo jih pa je, ki dovrše študij s polno kvalifikacijo. Izdamo za šolstvo od občin do države letno 3 milijarde. Ne gre za to, da tu nekaj prihranimo, temveč za to, da s tem denarjem nekaj dosežemo. Hipertrofija pa povzroča, da imamo mnogo šol, da so pa te slabo opremljene. Tudi v manjšinskem šolstvu bi bilo mnogo dalje, če bi vpoštevati le stvarne potrebe, mesto da smo zgradili luksurijske stavbe, ki so vaškega prebivalca samo jezile.

Proračun je aktiven. In sicer je to šesti aktivni proračun od obstoja republike. Tudi izkazuje proračun rezerve, ki pa so nekaj manjše kot lani.

Nato je govoril dr. Engliš o pomanjkanju davčne morale. Od 729 milijonov dohodninskega davka odpade 359 milijonov na delavce in gaziste. Torej polovico. Vseled nepopolnega razumevanja odlokov se je dejansko vršilo nenakomerno obdačenje ljudi pri enakih dohodkih. Od tega pa zopet trpi davčna podlaga za avtonomne podlage, vsled česar imajo samouprave premalo dohodkov. Samoupravam je treba priti na pomoč in bo v ta namen potrebno 200 milijonov za samouprave. Nadalje je treba za zboljšanje plač učiteljev preskrbeti denar, potrebno pa je tudi izvesti izenačenje starovpokojeencev, zakar bo treba 200 milijonov.

V ta namen ima vlada že pripravljenih 800 milijonov iz doseženih proračunskih rezerv, kar pa še ne zadostuje, temveč je potrebnih še 200 milijonov.

Neenakomerno obdačenje poštenih in nepoštenih davkoplačevalcev je krivičen faktor v konkurenci, ki ga je treba odpraviti.

Prosim pa vse stranke, da ne smatrajo odpravo davčnih nepravilnosti za politiko, temveč za juridično vprašanje. Z demonstracijami pred davčnimi uradi ni nič pomagano. Če so davki pretežki, kar sam priznavam, potem se da to odpraviti samo na ta način, da se znižajo zakonodajnim potem tudi državni izdatki. Ne pa hkrati zahtevati znižanje davkov in zvišanje državnih izdatkov.

Izgleda, da je sva naša industrija v krizi. Poslalsala se je tudi naša trgovinska bilanca. V zvezi s padlo konjunkturo se mnogo govori o potrebi državnih investicij za odpravo brezposelnosti. Če pa država izvrši v takšnji situaciji nerentabilne investicije, ki same po sebi in z ozirom na obrestno mero niso potrebne, potem nujno izvršuje samo zaslužna dela v svojo škodo. Uspeh takega, vsled svoje neekonomičnosti drugega sredstva pa je tudi za brezposelnost dvomljiv. Če je brezposelnost v tekstilni stroki velika, potem se ji ne da pomagati z naročili vagonov in graditvijo velikih stavb. To se še bolj vidi, če mora država te investicije vrstiti na kredit.

Potem je govoril finančni minister tudi o denarnem trgu in nato prešel na upravo državnih dolgov. Vsi državni dolgovi Češko-slovaške znašajo 36.233 milijonov Kč, za kar je bilo treba plačevati 1644 milijonov obresti in 518 milijonov amortizacije. Dolgovi so se znižali za 620 milj. vsled česar so se znižale tudi obresti za 22 in amortizacija za 22 milijonov Kč.

„Otročarije“

»Kadarkoli na naših sestankih, v našem časopisu in posebno še v našem listu nanese govor na katoliško akcijo in pri tem rabimo izraze, ki niso ne od danes in ne od včeraj, ampak so v rabi v vsej krščanski tradiciji, in segajo celo do samega sv. Pavla, ki je govoril, da je bojeval zmagovalni boj — in celo do našega Gospoda, ki je govoril v evangeliju, da ni prinesel miru temveč vojno; — vselej poslušnejo dolga, delikatna in strašno občutljiva ušesa, ki se takoj pozorno napno kakor da gre za »grozne stvari«. Da, govoriti o metodah, o orožju, o bitkah in zmagah, to so strašne stvari! Le kaj bi šele rekli te malenkostne duše, ko bi vedele, da imajo verniki v rokah knjigo, ki nosi naravnost izvalni naslov: »Duhovni boj«, znano delo Scupolija! Ali ko bi znali, da sve-ti Pavel kar od kraja uporablja vojaške izraze, kar je prav karakteristično zanj. A je že tako, da je krščanstvo v vseh časih in na vseh krajih se posluževalo takega načina izražanja, to pa zato, ker sv. birma vsiljuje vedno »nove voj-ske Jezusa Kristusa«. Po mnenju ravno istih bi menda posledaj treba izničiti tudi učinek zakramentov, da njihova pobožna in tankočutna ušesa ne bi več bila žaljena in da nam ne bi očitali, da »vodimo politiko« in da »delamo proti verski strpljivosti«.

Izvrstno razumevajo svojo stvar, kadar se borimo za svoje pravice in za uveljavljanje katoliških načel v javnosti, takrat se takoj oglašijo z očitkom: vi ste versko nestrpni! Katolištvo, to je politika, ki dela zopet le politiko z vsemi zločeti posledicami. In potem se nas žigosa kot »versko nestrpljive«.

Posebej bi mogli govoriti o tem, kako se je psovalo katoliško mladino, čeprav so i oni si-novi Italije. Kaj bi rekli, ako bi n. pr. mi s takimi izrazi napadali balillo? Mi smo dobre fante seveda vzeli v zaščito in jih imenovali »križarje« in »mučnike«. A je šlo za mladeniče. Kaj bi rekli šele naši nasprotniki, ko bi ve-deli, da Cerkev celo med otroci vedno poraja junake! Krščanski martirologij zaznamuje v vsakem stoletju tudi otroke, ki jih z veliko spoštljivostjo stavi ob stran največjih borcev za Kristusa. Ravno včeraj je dala za to zopet do-kaz Mehika. Ni treba toraj iti v davna stoletja in v predzgodovinske dobe. Pred očmi imamo junaško deco, ki se je dala pretepati za svojo vero, s čimer so oni, ki so jih topli, seveda do-segli ravno nasprotno, kar so nameravali.

Tertulijan pravi, da se krščanstvo kuje v železu in ne v zlatu, zato je cerkev uporabljala in bo uporabljala do konca sveta izraze in me-tode, ki so ji jih ustvarili njeni spoznavalci in mučniki. Kajti pod Kristusovo zastavo so ve-dno možna tudi otroška junaštva, medtem, ko je za otročarije drugih vrst vedno dovolj pro-stora v stolpcih gotovih listov.

Ta članek, ki je za stanje kat. cerkve v Ita-liji značilen in ki z veliko lučjo osvetljuje mo-žato zadržanje Vatikana nasproti fašističnim nasiljem prinaša »Osservatore Romano« (4. ja-nuarja).

Program Bartlove vlačje

Varšava, 10. jan. (Tel. »Slov.«) V polj-ekem sejmju je začel danes popoldne ministr-ski predsednik Bartel svoj veliki programni govor. Pred tem je prišlo v sejmju do divjega prizora, ko so komunistični poslanci zahtevali, da se izpusti iz zaporov neki komunistični po-slanec, ki je zaprt radi političnega prestopka. Izven dnevnega reda jih niso pripustili k be-sedi. Enega izmed njih so morali s silo nesi-ti iz razpravne dvorane, ker se ni uklonil odred-bam podpredsednika. Ministrski predsednik Bartel je v prvem delu svojih izjavij govoril glede ustavnega vprašanja v zelo spravljivem tonu. Načelno stališče vlade se nikakor ni spre-menilo, boj pa se ne more vršiti tako, da bi ena stranka v boju z drugo stranko nalagala bremena na rame naroda. Vlada bo skušala izvesti ustavno sodelovanje vlade s sejmjom.

Vesti iz države

Zagreb, 10. januarja (Tel. »Slov.«) Grška vlada je odredila, da se bo v Zagrebu ustanovil stalni konzulat grške republike. Za prvega konzula je določen g. Gogos, za katerega je zahte-vala Grčija od naše vlade eksekvatur. Dosedaj se je nahajal v Zagrebu samo častni konzulat.

Zagreb, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Danes se je v Zapršiču otvoril zimsko poljedeljski tečaj za kmete. Tečaj se je otvoril s predavanji iz higi-jene. Za tečaj se je prijavilo preko 300 kmetov in vlada torej zanje velikanski interes. Preda-valo se bo o poljedelstvu, vinogradništvu in drugih stvareh. Svečana otvoritev se je vršila danes ob 6. uri popoldne.

Drvenca, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Danes so našli tu truplo neznanega moža, ki je bil zaklan z nožem. Njegova identiteta se ni mogla ugo-toviti. Misli se, da je bil trgovski potnik.

Dubrovnik, 10. jan. (Tel. »Slov.«) »I. dal-matinsko trg. društvo« v Dubrovniku je na-ročilo v Nemčiji nov parobrod, ki je bil te dni dogotovljen in prepeljan v Dubrovnik. Ime mu bo »Četvrti dalmatinski« Ladjia ima 3.500 ton ter je določena za promet med našo državo in Južno Ameriko.

Split, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Prof. Barak, član občinskega sveta v Splitu je podal ostavko na svoje mesto. Ker je razen njegovega prazno še mesto dosedanjega župana dr. Tartaglije, bo iz tega in še drugih vzrokov ban primorske banovine dr. Tartaglija imenoval v kratkem no-vo občinsko upravo.

Še letos nove volitve v Avstriji

Velenemci in Landbund se približujejo soc. demokratom

Dunaj, 10. jan. (Tel. »Slov.«) »Neuigkeits-weltblatt«, organ voditelja dunajskih krščan-skih socialistov Kunschaka, ki je že po-novno razkrival spore v meščanskem taboru radi Heimwehrov, načelnja danes vprašanje, ali ne stojijo v Avstriji pred ustanovitvijo modro-zeleno-rdeče koalicije proti krščanskim socialistom. Že se odkrito govori o političnem dvoboju med dr. Seiplom in dr. Schobrom, v katerem bi Velenemci in Landbund lahko tvo-rili enotno fronto s socialnimi demokrati. Dasi se je Landbund do sedaj zavzemal za misel stanovske korporacije, so sedaj odklonili dr. Seiplov načrt o stanovski zbornici, in sicer ravno tako kakor Velenemci in socialni demo-krti. V odboru za kazensko pravo so Velenem-ci pustili krščanske socialiste same s tem, da so za odpravo telesnega plodu pripustili tako-zvano medicinsko indikacijo, ki je bila spre-jeta v načrtu nemškega kazenskega zakona. To je bilo bojno glasovanje, kakršno je bilo že poprej v narodnem svetu v vprašanju izena-čenja avstrijskega zakonskega prava z nem-škim in uvedbe ljudskošolskega zakona na Gradiščanskem, kjer velja še iz madjarskega časa katoliški šolski zakon. Kmetske manifesta-cije, ki jih je priredil Landbund v Gornji Avstriji proti krščanskim socialistom, še spo-lnujejo to sliko. Navedeni list izjavlja, da bi

bila morda taka pregrupacija samo koristna v interesu hitrega in popolnega razčiščenja političnega položaja v Avstriji. Zdi se torej, da hoče del krščanskih socialistov najti izhod iz nesoglasij v lastnem taboru s tem, da bi krščanski socialisti, ki so od prevrata dalje stalno na vladi, šli s socialnimi demokrati v opozicijo. Najverjetneje je, da bodo še letos nove volitve.

Heimwehr zahteva zastopstvo v vladi

Innsbruck, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Heimwehr nastopa vedno bolj grozeče z zahtevo, da bi mogla svoje politične zahteve zastopati direktno z ministrskih klopi. »Innsbrucker Nach-richten« poročajo v uradni objavi heimweh-rovskih zveznih voditeljev (gre za govor vo-ditelja dr. Steidleja ob desetletnici ustanovitve Heimwehra v Celovcu, ki do sedaj še ni bil objavljen), da si je Heimwehr sedaj postavila kot najvažnejši točki programa izvedbo voliv-ne reforme in nastopanje v volivnem boju. Za bodočnost odklanja Heimwehr, da bi jo me-ščanske stranke po potrebi porabljale kot stra-šilo proti avstrijskemu marksizmu, ne da bi Heimwehr sama imela sodočujoč vpliv na vladne posle.

Angl.-franc. letalski sporazum

Pariz, 10. jan. AA. Snoči se je vršila v tukajšnji angleški trgovinski zbornici važna debata o razvoju letalske mreže med Francijo in Anglijo. Angleški zastopnik je v svojih izjavijah naglasil, da je skupno z Eynacom skrbno proučil vprašanje letalskih zvez v Afriki, Arabiji in na Daljnem »zhodu in do-gnal, da bi se francoske in angleške letalske zveze lahko tako kombinirale, da bi se izlo-čila nepotrebna konkurenca, ki ovira racio-nalno izrabo letalskega omrežja. Govornik je nadalje naglasil velikanski napredek letal-skega prometa, ki se je v petih letih razširil

na več ko polovico zemlje in ki ogromno ko-risti angleški in francoski trgovini. Govornik je zaključil, da bosta po zaslugi visoke za-padne civilizacije igrali Anglija in Francija v letalskem prometu vodilno vlogo. Angleški listi zelo simpatično komentirajo govor an-gleškega zastopnika. »Morningpost« naglaš-a, da bi bil angleško-francoski sporazum v vpraš-anju letalskega prometa neizmerne koristi, ker bi pomenjal velik napredek v smeri od-prave narodnih mej, ki v veliki meri ovirajo razvoj prostega zračnega prometa.

Falzikatorja jugoslovanskih kolkov pred dunajskim sodiščem

Dunaj, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Pred dunaj-skim porotnim sodiščem se mora danes za-govarjati jugoslovanski trgovec Peter Rupčič in trgovec iz Varne Adolf Lang. Ko je Rupčič v svoji domovini prišel v konkurz, se je pre-selil na Dunaj in hotel ponarediti jugoslovans-ke kolke v vrednosti 15 milijonov dinarjev. V to svrhu je pridobil Langa, ki je bil že pred več leti zapleten v neko ponarejevalno afero. Posodil mu je denar in ga s tem spravil v svojo odvisnost. Rupčič mu je izjavil, da mora z njim ponarediti jugoslovanske kolke, ker je neki Rupčičev sorodnik kot uradnik v glav-nem kolkovnem uradu v Belgradu poveril denar, ki ga mora vrniti. Na ponaredbu kol-kov ne bo prišel nihče, ker se stari kolki itak

vzamejo iz prometa in so ponarejeni kolki po-trebni samo za notranji obračun. Lang je pre-jel 2 in pol milijona dinarjev in pripravil vse potrebno za ponarejanje kolkov. Da dobi pa-pir, je potoval v Nemčijo in Budimpešto. Na-to je dal fotografirati jugoslovanske kolke, da dobi klišee. Nenadoma pa mu je zmanjkalo poguma in je prepustil nadaljnje delo Rup-čiču. Rupčič je v neki dunajski tiskarni naro-čil napravo reklamnih znamk, ki pa so bile v resnici ponarejeni jugoslovanski kolki. Last-niku tiskarne je stvar postala sumljiva in je Rupčiča ovadil. Oba obtoženca valita krivdo drug na drugega. Rupčič je izjavil, da je idejo sprožil Lang, le-ta pa trdi, da je samo navi-dežno prevzel posel, da bi dobil od Rupčiča denar.

Nemčija podpirala Canghajseka

London, 10. jan. (Tel. »Slov.«) »Daily Te-legraph« poroča iz Šanghaja, da je vodja le-vičarskih ekstremistov Vangšingvaj poslal Nemčiji svarilo, naj se ne vmešava v notranje kitajske zadeve. Trdi, da so nemški vojaški strokovnjaki podpirali Canghajseka v njego-vih vojnih podjetjih, da so pošiljali velike množice orožja in municije, tankov in bomb-nih letal na Kitajsko, da je Nemčija s tem kršila versailloško mirovno pogodbo in da je s tem kriva, da je na stotine kitajskih voja-kov postalo žrtev nemških korakov. Navedeni list tudi poroča, da je imel Canghajšek v svo-jem generalnem štabu 26 nemških vojaških svetovalcev.

Grandi preiel Mussolinijeve instrukcije

Rim, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Po uradnem ko-munikeju je šef italijanske vlade danes spre-jel zunanjega ministra Grandija pred odpo-tovanjem v Ženevo in London, kamor gre kot za-stopnik Italije pri Svetu Društva narodov in kot prvi delegat pri mednarodni pomorski raz-orožitveni konferenci. Šef italijanske vlade je dal zunanjemu ministru zadnja naročila o pro-blemih, o katerih se bo razpravljalo v Ženevi in v Londonu. Grandi bo iz Ženeve takoj na-daljeval pot v London, čim bo Svet Društva narodov končal svoje delo.

Blamaža pariškega mesnega sveta

Pariz, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Pariški mest-ni svet se je s svojim zvišanjem tarifov, ki ga je sklenil z veljavnostjo od 1. januarja 1930 dalje za podzemeljsko železnico, za avtobuse in cestno železnico, nesmrtno blamiral. Radi splošnih protestov bo mestni svet moral svojo odredbo glede zvišanja tarifov od ponedeljka dalje umakniti. Največja blamaža pa je v tem, da so se soferji avtomobilskih taksijev branili, izvesti nasilno zvišanje tarifov in stopili v 24urno stavko proti temu zvišanju.

Podrobnosti o protifašistovski zaroti

Pariz, 10. jan. (Tel. »Slov.«) V Cannesu are-tirani italijanski emigrant Donatto je policiji priznal, da je član mestnega sveta v San Remu Gatti, ki ga francoske oblasti že delj časa iščejo, poglavar zarotnikov, ki so imeli namen, izvršiti bombni atentat v Rimu med poročini slavnostni prestolonaslednika. Gatti je stopil v stike z z aretiranimi brati Puddu, ki so de-lali v nekem kamnolomu in mu tako lahko pre-skrbeli razstreljiva. On sam pa je imel nalog, prinesiti razstreljiva nekemu Paolu, ki je imel nalog za izvršitev atentata. Donatto je obenem izjavil, da je bila italijanska liga za človeška prava povsem informirana o atentatu, ker mu je sama dala potrebne listine za prekoračenje italijanske meje.

Konec poročnih svečanosti

Rim, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Danes zvečer je bila v rimski operi slavnostna predstava na čast novoporočenemu paru prestolonaslednika. S tem so se svečanosti končale. Zvečer je bel-gijski kraljevski par odpotoval iz Rima, pa tu-di novoporočenca sta zapustila Rim, da prebi-jeta medene tedne na gradu San Rossore.

5 milijonov dolarjev za univerzo

Filadelfija, 10. jan. AA. Tukajšnja univer-za je prejela volilo v znesku 5 milijonov dolar-jev. Legat je zapustil kemični tvorničar Stuart Weyght, ki je leta 1884. položil doktorat na tem vseučilišču. Dobrotnik filadelfijskega vse-učilišča je umrl 30. decembra lanskega leta.

Železniška nesreča

Newyork, 10. jan. AA. Snoči je v bližini mesta Melville skočil s tira vlak kanadske narodne kontinentalne družbe. Prevrglo se je več železniških vozov, ranjenih je bilo 6 oseb. Vlak se je ustavil komaj 150 korakov od želez-niškega mostu, ki gre preko 150 čevljev glo-bokega prepada. Le slučaj se je zahalviti, da se ni smrtno donesrečilo na stotine potnikov.

Uvedba zaščitne carine v Češkoslovaški

Praga, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Češka agrarna stranka in kmečka zveza sta danes vložili v poslanski zbornici predlog za uvedbo zaščitne carine. Predlog zahteva, da se izda zakon, s katerim naj se spremenijo dosedanje zakoni o carinskih tarifih in o carini saml. Razen tega zahteva predlog, da se izdajo posebne določ-be o ureditvi trgovinskih odnošajev z ino-zemstvom. V to svrhu se poleg avtonomne carine predvidevajo nove pogodbene carine. Posebne važnosti je člen, s katerim se dolo-čajo pogodbene carine. Ta člen določa, da se v njem navedene carinske postavke pri skle-pu novih trgovinskih pogodb ne smejo znižati. Razen tega se zahtevajo posebni carinski pri-bitki za primer, če bi cene za pšenico, rž in prašiče posebno padle.

Iredentistična vzgoja madjarske mladine

Budimpešta, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Na Mad-jarskem bodo odslej vlivali misel iredente že vsem šolarjem od ljudskih do visokih šol s tem, da bodo morali učenci pozdravljati na-mesto »Dober dan«, »Poljubljam roko« ali »Z Bogom« samo z izrazom »Lepša bodočnost«.

Konec kit. državljanske vojne

London, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Po urad-nih poročilih iz Šanghaja je kitajska državljans-ka vojna ob reki Jangee končana in s tem vzpostavljen mir na Kitajskem. Vstaški gene-rall Fangšensik je bil iz Tjencina deportiran na Japonsko.

Nemški državni primanjklaj

Berlin, 10. jan. AA. Nemški državni do-hodki so znašali meseca novembra 1929 702 milj. zlatih mark, izdatki pa 779 milj. Deficit znaša po tem takem 77 milj. mark. V 11 me-secih leta 1929 je znašal deficit nemškega dr-žavnega proračuna 899 milj. mark.

Prijeti tihotapci morlija

Pariz, 10. jan. AA. Policija je aretirala nekega Jeana Oudeta, ki je kupčeval z mor-fijem. Na policiji je aretirani izjavil, da je v zvezi s široko razpredeno družbo tihotapcev morfija, ki ima svoje člane tudi v Nici. Tam-kaj so našli nekega Maksa Barila in njegovo zaročenko mrtvo. Afera je zbudila veliko po-zornost in tako je policija prišla na sled tihotapski družbi mamil. Zdravniki so dognali, da sta Baril in njegova zaročenka umrli od zastrupljenja z mamil. V zvezi s to afero je bilo aretiranih v Parizu več oseb, med temi neki Blumenfeld, ki je nameščen v nekem nočnem zabavišču na Montmartru. Policija je odredila obsežne poizvedbe in kakor se zdi, je pri tej aferi kompromitiranih več od-ličnih oseb.

Strahovit vihar v Ameriki

Kansas, City, 10. jan. AA. Zadnje dni div-ja nad tukajšnjo pokrajino strahovit vihar, ta-ko zvani blizzard. Zaradi viharnih snežnih me-težev je ustavljen ves železniški in zračni pro-met. Telefonska in brzojavna služba je pre-kinjena.

Razne vesti

Ruska trgovina z Ameriko je v letu 1929 zelo napredovala in je znašala 155 milijonov dolarjev napram 101 milijonom v l. 1929. Te-ko minulega leta je posetilo Rusijo 800 za-stopnikov raznih ameriških trgov. podjetij.

Občinske volitve v Bolgariji. Dne 16. fe-bruarja bodo po vseh bolgarskih vaseh ob-činske volitve. V poučenih političnih krogih trdijo, da pred temi volitvami ne more biti govora o rekonstrukciji vlade. — Sobraanje se sestane koncem tega meseca. Razpravljalo bo o delu reparacijske konference.

Žalostne številke. Po službenih podatkih je bilo na Bolgarskem v prošlem letu 1015 sa-moumorov in 132 razbojništev. Oblastva so pri-jela 551 morilcev.

Vesti o prevratnem gibanju v Albaniji. Al-banski presbiero poroča: Razni dunajski listi so priobčili 8. t. m. vesti iz grškega vira, ki so jim bile dostavljene brzojavnim potom o tem, da je v Albaniji nastalo revolucionarno gibanje. Podobne vesti so brez osnove, njihov namen pa je, da se z njim nadaljuje kampanja proti Al-baniji. Zato te vesti ne zaslužijo nikake vere.

Šef higijensek sekcije Društva narodov To-manek je bil določen s strani Društva narodov za predsednika komisije, ki naj prouči higijen-ske razmere na Balkanu. Tomanek bo odpoto-val v Jugoslavijo v dveh tednih.

Eksplodizija. Skladišča acetilena so v Fila-delfiji iznenada eksplodirala. 21 oseb je bilo lažje ranjenih.

Potres. V zapadni Franciji so čutili v četrtek ob 19.45 močne potresne sunke. Iz raznih krajev poročajo, da se je prebivalstva polasti-la velika panika in da je po nekod vso noč prebilo na prostem navzlic zimi. Potresni sun-ki so prišli z Atlantika.

Dunajska vremenska napoved. Nobene bistvene spremembe splošnega značaja vre-mena.

Kaznovanje mladostnikov po enotnem kazenskem zakoniku

Določbe enotnega kazenskega zakonika o kazenski odgovornosti mladostnikov hočejo mladostnike popeljati, jih obvarovati pred novimi kazenskimi dejanji in pred nevarnostjo, ki jim pred, ako bi bili v zaporih poleg starih ne popeljati njihovih zločinov.

Enotni kazenski zakonik deli mladostnike po starosti tako-le: 1. »Otroci« so tisti, ki še niso dovršili 14 let; 2. »mlajši mladostniki« so mladostniki od 14. do nedovršenega 17. leta; 3. »starejši mladostniki« pa od 17. do nedovršenega 21. leta.

Terminologija enotnega kazenskega zakonika je drugačna, kakor smo je bili vajeni doslej. Po avstrijskem običnem državnem zakoniku, ki sta ga prevedla dvornosodna svetnika Božidar Bežek in pokojni Fran Regally, se imenujejo »otroci« tisti, ki še niso dovršili 7. leta, »nedorasleci« mladostniki do nedovršenega 14. leta, »nedoletniki« pa do nedovršenega 21. leta. Uradni prevod enot. kazen. zakonika rabi za mladostnike od 14.—21. leta izraz (mlajši oz. starejši) maloletniki. Vse kaže, da se v pravni terminologiji zadnja leta zopet močno oddaljujejo. Za mladostnike rabi vsaka pravna panoga drugo izrazoslovje. Poleg tega se med sabo še razlikujejo terminologije ljubljanske pravne fakultete, sodišča in uradnega prevoda zakonov. Uradni prevod zelo malo vpoštevata čistoto slovenščine, za katero je na pravnem polju desetletja skrbel poseben odsek društva »Pravniki«. Pred vojno so se zlasti v letih 1913. in 1914. vršile tedenske seje, na katerih se je skrbno pregledoval Regallyjev del prevoda običnega državnega zakonika.

Z veliko vestnostjo ustvarjena terminologija, zlasti od Babnikove »Terminologije« dalje, bi morala brezpogojno veljati za podlago in smernico sedanjemu prevajanju zakonov. Sedaj se pripravljajo prevod enotnega civilno-pravnega reda, ki je izšel lani. Pri tem zakonu je prilika, da se popravi vse tisto, kar se je zgrešilo pri prevodu kazenskega zakonika, zakonika o sodnem kazenskem postopanju, zlasti pa pri tiskovnem zakonu.

Glede kaznovanja mladostnikov ima enotni kazenski zakonik te-le določbe:

I. Predvsem določa glede otrok (do neizpolnjenega 14. leta), ki storijo kaznivo dejanje, da se ne smejo preganjati in tudi ne kaznovati, marveč se morajo izročiti tistim, ki so poklicani in dolžni zanje skrbeti. To so roditelji, varuhi, skrbniki ali šolska oblastva. Ti jih naj po svoji uvidenosti kaznujejo, skrbijo zanje in jih nadzirajo. Varstveno sodišče pa mora skrbeti za to, da se prisilno vzgajajo za nemarjen ali moralno pokvarjeni otroci. Take otroke je izročiti zavodu za vzgajanje ali pa taki rodbini, ki je primerna za vzgojni posel. Prisilno vzgajanje traja tako dolgo, dokler se otrok ne pogloblja, vendar sme tarjati najdalje do dovršenega 17. leta.

II. Pri mlajših mladostnikih od 14. do nedovršenega 17. leta loči zakon tudi duševno zrelost.

1. Ako mlajši mladostnik še ni mogel pojmovati narave in pomena svojega dejanja ali ni mogel ravnati po tem pojmovanju, tedaj do-

loča zakon zanj prilično iste odredbe kakor za otroke. Razlika je le v tem, da je določeno, da mora biti mlajši maloletnik najmanj eno leto pod prisilno vzgojo, najdalje pa do dovršenega 21. leta.

2. Če je toliko zrel, da je mogel pojmovati naravo in pomen svojega dejanja in po tem pojmovanju ravnati, takrat pa more sodišče izreči to-le:

a) izreče mu ukor ali b) izreče odpust na poskušnjo, ali c) oddajo v zavod za vzgajanje ali d) v zavod za poplavljanje mlajših maloletnikov.

Glede teh posameznih odredb ima zakon podrobne določbe, za kakšna dejanja se izreče eno ali drugo in sicer:

a) ako je kaznivo dejanje bolj neznatne narave in ako je nastalo iz očitne nepravilnosti ali lahkomiselnosti, se izreče ukor; b) če pa je težje narave, se odpusti na preskušnjo za eno leto.

Ti dve odredbi se uporabita, ako ni potrebno ne vzgajanje ne poplavljanje.

c) Če pa je maloletnik zanemarljiv ali pa moralno pokvarjen, se izreče oddaja v zavod za vzgajanje;

d) če bi pa bil maloletnik toliko pokvarjen, da bi ga zavod za vzgajanje ne mogel sprejeti, izreče sodišče oddajo v zavod za poplavljanje. V onem zavodu mora ostati najmanj eno leto, v tem pa najmanj tri leta.

III. Starejši maloletniki (17—21 let) se pa kaznujejo s pravimi kaznimi, vendar se te odmerjajo znatno nižje. Smrtne kazni zanje ni. Prav tako tudi ne dosmrtno ječe. Ako se okriži starejši maloletnik kakega kaznivega dejanja, za katero sta zagroženi ti dve kazni, potem se kaznuje s težjo ječo (robijo) ali ječo in sicer v najmanjši zmeri 7 let. Glede ostalih kaznivih dejanj, za katera je zagrožena časna kazen, pa zakon ne predpisuje nobene najnižje odmere, marveč nasprotno predpisuje najvišjo kazen, ki se sme izreči, in sicer ne sme biti višja od 10 let. Sodišče v takem slučaju ni vezano na najmanjšo mero kazni, ki jo zakon predpisuje za kako kaznivo dejanje. Sodišče more izreči namesto težje ječe (robije) ali ječe (zatočenja) strogi zapor ali zapor, ako spozna, da je treba kazen omiliti.

Glede posledic kaznovanja mladostnikov ima zakon posebne določbe. Odredbe, ki se ukrepejo zoper mlajše maloletnike (14—17 let) nimajo nobenih drugih pravnih posledic. Tak maloletnik se smatra kot neoporečen. Za starejše maloletnike (17—21 let) pa določa, da se ne smejo obsoditi na izgubo častnih pravic. Do dovršenega 21. leta prestajajo kazen v posebnih zavodih in sicer ločeni od polnoletnikov.

Ako bi mlajši maloletnik, ki je dovršil 15 let, storil v zavodu za vzgajanje ali v zavodu za poplavljanje ali izven njega kako zločinstvo, (po avstr. kaz. z. hudodelstvo), se kaznuje tako kakor starejši maloletnik, ako sodišče spozna, da je toliko zrel, da je mogel pojmovati naravo in pomen svojega dejanja in ravnati po tem pojmovanju. Če stori med vzgajanjem ali poplavljanjem kako drugo kaznivo dejanje, tedaj se kaznuje disciplinsko.

Telesno delo usmiljenja - pred sodiščem

Ljubljana, 10. januarja.

Tale zadeva se je prav za prav vlekla že nekako pol leta. Njena predzgodovina je na kratko sledeča:

V žalovanju za svojim možem je kmalu po njegovi smrti legla na bolniško posteljo tudi stara Močilnica. Njen konec se je blizal z velikimi koraki. Močilnikovi so bili premožni ljudje; saj so imeli dobro idočo gostilno. Pokojni gospodar je bil soliden, varčen gospodar, ki je z lastno pridnostjo in podjetnostjo poskrbel svojemu sinu in hčerki lepo dediščino. Po njegovi smrti je prešlo gospodarstvo na vdovo, ki pa je radi boleznj že nekoliko tednov po smrti moža izročila vajeti sinu — bodočemu gospodarju.

Močilnica je bolehal na težki črevesni bolezni. Sin Andrej je z vso ljubeznijo poskrbel, da bi bile materi karmič olajšane zadnje ure njenega življenja. Dvakrat na dan se je pripeljal iz mesta na Posavje zdravnik k bolnici. Lepe vsotice je to stalo bodočega gospodarja. Najel je Andrej bolni materi svoji tudi postrežnico, mlado železnicearjevo ženo Agato. Z zglodno vnemo, postrežljivostjo in pravi krščanskim usmiljenjem je Agata stregla bolnici. Močilnica je med boleznijo naročala sinu in hčeri: »Glejta, da ne bo Agata, ki mi streže, ostala brez plačila! Hrano naj dobi in tudi njenih otrok se spomnita, ki jima ne more posvečati Agata sedaj toliko pozornosti, ko je zaposlena z menoj. Ne bom dolgo. Skrbita, da bo Agatin trud poplačan, saj to je zadnje, kar žrtvujeta za svojo mater. Kak kos obleke, ki bo ostala za menoj, ji dajta po moji smrti. Agata je revna, otroke ima in ji bo zelo ustrezno.«

Minila je bolezen Močilnikove mame, minil njen pogreb, zagospodaril je Andrej. Mlad, svež, podjelen, poln načrtov, samo nekoliko vihrov, neizkušnih Marsikator željo, ki jo je prej na tihem gojil, si je sedaj kot samostojen gospodar izpolnil. Tudi oženil se je in dobil pridno, čedno ženo, ki

jo je dičila za Andreja najvažnejša lastnost: bila je bogata. Izplačal je sestrji njen delež, poplačal zdravniške in pogrebne stroške za materjo, vse je uredil, le na Agato, postrežnico je bil doela pozabil. Agata je mladega gospodarja pri neki priliki narhlo opozorila na to. Joj, kako je bil Andrej hud! »Kar toži me, če misliš, da imaš kaj zahtevati«, ji je zasolil. In Agata, bolj vajena ubogati ko ukazovati, je šla in res tožila Andreja. Tako je ta zadeva prišla pred sodišče. Trikrat so imeli obravnavo in so šele tretjič »zdelali«. S pričami je velik križ. Bi morala priti, vabljenja ne, njena izjava nujno potrebna, pa je ni in je treba obravnavo preložiti. Pa so vnovič pota, novi stroški. Advokati nimajo nič proti temu in tisti, ki pozneje pravdo izgubi, tudi ne, dokler namreč misli, da jo bo dobil.

Med drugimi je sodnik zaslišal tudi Andrejevo sestro, gospodično Jerico:

»Ali je Agata Kiofuta dobila kaj za posirežbo vaših pokojni materi?«
»Sto dinarjev sem ji bila dala nekoč.«
»To je Agata povedala in že vemo. No, kaj pa je Agata rekla, ko ste ji dali sto dinarjev?«
»Hvala lepa!«
»Nič drugega?«
»Nič. Saj veste, gospod sodnik, kaj je »kmečka ideja!«
»Nak, v tem slučaju pa res ne vem. Kaj hočete s tem reči?«
»I, to, da se ne zna drugače izraziti. Je »holt kmete.«

»A, tako... No, kaj pa je še dobila Agata?«
»Kako kost od »šunkne« smo ji tudi dali.«
»Kost? Ali Agata Kiofuta uživa kosti? — Hm, dober želodec in zobe mora imeti.«

»Kračo, kračo!« popravlja Andrejev odvetnik.

»Se kaj?«
»Sploh se Agati lahko kolea po naši hiši!«, ugotavlja Andrej in kategorično izjavi, da ne plača Agati ničesar več.

»Se bomo pa naprej pravdali!« pove Agatin zastopnik. »Glejte, zdravnik, ki je zdravil Vašo rajno mater, je povedal, da je Agata 12 dni vršila težko in neprijetno strežniško službo. Najeli ste jo, plačajte jo, kakor je zaslužila. Da ste najeli usmiljenko, bi plačali 30—40 Din dnevno in še hrano in posteljo. Pa usmiljenke se menjavajo v taki službi, Agata pa je vzdržala sama 12 dni. Ali ne poznate nobene hvalečnosti? Ali obetujete tako malo pietete do rajne matere?«

»Poravnajmo se in končajmo to mučno zadevo!« predlaga Andrejev odvetnik.
»Pristanem, če plača Andrej Močilnik 600 Din s stroški vred.«

»Štiri sto bi že dal,« se mehča Andrej.

»Šest!« vztraja Agatin zastopnik. In pri tem je ostalo. Andrej je takoj odinil tiste »sivce« in se malec nejevoljen odpravil domov. Za njim je pohitel še njegov odvetnik in mu mimogrede zaupal, koliko znaša njegov račun. 50 manj ko štiri sto dinarjev je bilo stroškov pri Agatinem zastopniku, ostalo pa je spravila Agata. Ampak tistih sto dinarjev, ki jih je bila že dobila od gospodične Jerice, je vračunalih, tako da je za Agato ostalo le še 150 Din. Pa recite, če se danes ne izplača pravdati zaradi telesnega dela usmiljenja!

Ljubljanske ceste v proračunu

Ljubljana, 10. jan.

V četrtek smo priobčili poročilo o predavanju, ki ga je imel nadsvetnik ing. Mačkovšek na magistratu v ljubljanskih cestah. Predavatelj se v svojih sicer temeljitih izjavah ni spuščal v vprašanje ljubljanskih cest v proračunu mestne občine za leto 1930.

Da pa bo imela javnost popolno sliko o ljubljanskih cestah, dopolnjujemo sliko, ki jo je podal g. ing. Mačkovšek, še z izvečkom iz proračuna mestne občine za l. 1930.

Postavka »ceste, ulice, trgi«, je v mestnem proračunu ena najvišjih in tvori dobro petino vseh občinskih izdatkov. Pri skromnih sredstvih, ki jih ima mestna občina na razpolago, pa tudi ta postavka, kakor tudi vse druge, ni preveč dobro dotirana. Skrb za ceste pomenja v Ljubljani le njihovo vzdrževanje ter napravo najnujnejšega novega tlaka, cestišč v novih ulicah ter najpotrebnejših cestnih naprav. Kakih velikih tlakovateljev ta proračun ne vsebuje in če ne bo izrednega kritja zanje, jih tudi Ljubljana v l. 1930. ne bo dočakala.

Skupno predstavlja cestni proračun za l. 1930. lepo vsoto

9.799.594 Din

ter je za dober poldrugi milijon večji od lani, ko je izkazoval znesek 8.163.157 Din. Računski zaključek za l. 1928. pa izkazuje 8.999.600 Din. Skoraj gotovo pa je, da bo končni račun za l. 1929. izkazal nekoliko večji znesek, kakor pa ga izkazuje proračun.

Vzdrževanje komunikacij.

Dobro tretjino cestnega proračuna zahteva vzdrževanja mestnih cest, ulic in trgov samih. Tu so mišljena tlakovalna dela, posipanje, dovažanje gramoza, asfaltiranje, makadamiziranje itd. V letu 1930. bo to zahtevalo 3.903.729 Din (leta 1929: 2.459.762 Din (l. 1928. 4.163.455 Din). Znesek je navidez velik, toda če pomislimo na veliko število neizgrajenih cestišč, na ceste, ki križe po tlakovanju in na vse drugo, je še vedno zelo skromen.

Ponos Ljubljane so njeni javni nasadi. Seveda bi bili lahko še lepši, ali kaj, ko ni denarja! In tudi javni nasadi zahtevajo denar. L. 1930. bo zanje določenih 771.035 Din, (632.736, 609.455 Din).

Malo manj, kakor za javne nasade, je določenih za l. 1930. za vodne zgradbe, mostove in ograje: 409.530 Din. Ta postavka se je sorazmerno zelo zvišala, kakaj l. 1928. je znašala le 243.905 D. l. 1928. pa 163.816 Din. Najbrže pa bo ta postavka okrnjena na račun raznih virmanov. Kanali in jarki so tudi znatna postavka v mestnem proračunu. Zahtevali bodo namreč 1.333.224 Din, (1.008.246 Din, 1.164.468 Din).

Samo vzdrževanje dosedanjega stanja cest, javnih nasadov, vodnih zgradb ter kanalov bo veljalo mestno občino 6.417.588 Din, dočim je leta 1929. znašalo 4.344.649 Din in l. 1928 6.101.194 D. Pri tem pa Ljubljana za te težke milijone niti ne bo napravila kakega vidnega koraka naprej, temveč bo samo vzdrževala to, kar že ima.

Čiščenje mesta.

Snažne ulice so predpogoj lepo urejenega, modernega evropskega mesta. V Ljubljani se čuje čez nesnažne ulice le malo pritožb, zato pa so izdatki, ki jih mestna občina daje v ta namen, prav izdatni. Le kadar leži na ulicah velik sneg, tedaj so uredništva dnevnikov oblegana s pritožbami in dopisi.

Samo čiščenje ulic, to je pometanje, bo veljalo mestno občino 1.053.362 Din (1.064.671 Din,

Znižanje dopolnilnega zemlj. davka

Davčna uprava za mesto Ljubljana razglša: Davčni zavezanci, ki imajo pravico za znižanje dopolnilnega davka, morajo predložiti te prijave do 31. januarja 1930 brez pravice do nadaljnjega podaljšanja roka v smislu čl. 4 zak. o neposrednih davkih.

Dopolnilni davek se zniža pod naslednjimi pogoji:

1. da se davčni zavezanec izključno bavi samo s kmetijstvom,
2. da obdeluje svoje posestvo sam s člani svoje družine,
3. da ima v domačem skupnem gospodarstvu več kakor pet rodbinskih članov,
4. da dopolnilni davek k zemljarini ne presegata 5000 Din,
5. da vloži prijavo v odrejenem roku na predpisanem obrazcu.

V smislu zakona se za člane skupnega domačega gospodarstva po tem zakonu ne morejo smatrati

1. osebe, ki so stalno odsotne. Za stalno odsotne se ne smatrajo osebe, ki bivajo izven doma zaradi odslužitve kaderskega roka, šolanja, zdravljenja itd.,
2. osebe, ki se bavijo ali poleg kmetovalstva ali izključno s obrtom, industrijo ali drugim pridobitnim poslovanjem ali s samostalnim poklicem, ki je zavezan pridobitni,
3. osebe, ki so v razmerju stalne javne ali privatne službe,
4. žene in otroci oseb, omenjenih v točkah 2 in 3.

5. hišno služabništvo in nameščenci.

Prijave se morajo vložiti pri pristojnem občinskem oblastvu torej v Ljubljani pri mestnem magistratu na predpisanem obrazcu, kateri se dobi pri pravkar omenjenem oblastvu. Prijave mora vložiti zavezanec zemljarine. Prijavo more vložiti tudi pooblaščenec, priložiti pa mora tozadevno pooblastilo. Na zahtevo davčnega zavezanca mora izpolniti prijavo pristojno občinsko oblastvo po izpovedbah zavezanca. Prijave, ki se predložijo po

955.598 Din). Skropljenje ulic bo veljalo 555.483 Din (540.979 Din, 309.757 Din). Mestna občina skrbi tudi za odvažanje hišnih smeti. To se v Ljubljani sicer ne vrši na najbolj vzoren način, vrši se pa le. V zadnjem času se je v tem oziru znatno obrnilo na bolje. Mestno občino bo l. 1930. veljalo odvažanje 370.201 Din (370.201 Din, 398.624 Din).

Se več pa bo veljalo mestno občino odvažanje snega, — seveda če ga bo velika množina: 662.780 Din (487.657 Din, 72.924 Din). Stroški z odvažanjem snega so seveda odvisni od vremena. Zato je ta postavka le približna in je tu največ virmanov (prenosov iz ene postavke v druge). Leta 1929 so bili stroški radi snega večji, kakor je izkazoval proračun. Bilo je pač več snega. L. 1928. so bili ti stroški prav majhni. Za leto je vse odvisno od tega, kakšna bo ta zima. Dosedaj so bili s snegom le manjši stroški.

Razsvetljava cest.

Ljubljanske ulice so večinoma dobro razsvetljene. Le iz periferije mesta prihajajo pritožbe. Za razsvetljavo mesta je v proračunu določenih 595.200 Din (630.000, 625.476 Din).

Razni stroški v tej proračunski postavki so določeni na 20.000 Din (20.000 Din, 10.430 Din).

Vsega kritja izkazuje ta prorač. del 4.246.456 Din (4.827.940 Din, 4.389.11 Din). Kritje črpa dohodke iz povračil za napravo hodnikov, za izpraznjenje greznice, iz doneskov za vzdrževanje cest, izkupil za orodje, drevesa, sadike, donosa centralnega šolskega vrta itd.

Skupni primanjkljaj v tem proračunskem delu izkazuje vsoto 5.553.144 Din in se krije iz rednih občinskih dohodkov.

Koliko ljudi vzdržuje ceste?

Navedeni izdatki, ki jih ima mestna občina s cestami in komunikacijami so v glavnem dvojni: osebni in materialni.

Stalna cestnega delavstva ima mestna občina skupno 150, ki stanejo letno približno dva in pol milijona dinarjev. Sezonskih delavcev letno najame mestna občina 15. Veljajo po približno 175.000 dinarjev. Za l. 1930 pa namerava mestna občina najeti za nadaljevanje kanalizacijskih del za devet mesecev še 50 ljudi, ki jo bodo veljali približno 450.000 Din. Dalje je pri cestnem nadzorstvu zaposlenih še večje število delavcev za čiščenje in postrežbo mestnih uradov, zavodov in šol, pri centralni kurjavi itd. Skupno je teh 33, med temi so večinoma postrežnice. V mestnih gramoznih jamah je skupno 7 akordantov, pri mestni pristavi pa 9 tesarjev. Pri mestnem vrtnarskem nadzorstvu je zaposlenih vse leto 22 delavcev in delavk, 6 pa pol leta. Pol leta je zaposlenih tudi 8 paznikov v parkih. Končno so zaposleni pri mestni pristavi še trije delavci, ki oskrbujejo pnevmatične vozove. Skupno bodo torej leta 1930. dobile na ljubljanskih cestah, nasadih itd. zaslužek 303 delovne moči. Skupni izdatki mestne občine za mezde cestnih delavcev bodo l. 1930. znašale nad 3.600.000 Din. Ostali stroški tega proračunskega dela — nad 6 milijonov — pa so namenjeni nabavi tlakovalnega materiala (gramoza, asfalta) in orodja, za vožnje, priprave itd.

Kakor vidimo, zahtevajo ljubljanske ceste iz žepa davke plačujočega mestnega prebivalstva ogromno denarja. Pravilno pa bi bilo, kakor je to ugotovil ing. Mačkovšek, da bi plačevali neposredne davke za ceste predvsem tisti, ki od cest bogate. To so v prvi vrsti zemljski spekulant in pa tudi drugi.

preteku odrejenega roka, se za znižanje dopolnilnega davka ne bodo vpoštevale. Za resničnost števila članov skupnega domačega gospodarstva kakor za podatke po točkah 1—5 je poleg davčnega zavezanca, odgovorno tudi občinsko oblastvo.

Belokranjski kotichek

V nedeljo 5. jan. so vprizorili fantje in dekleta iz Mar. družbe v Metliki Detelovo tridejanko »Begunko«. Nizka vstopnina in lepo vreme je privabilo obilo gledalcev tudi iz bolj oddaljenih vasi. Igralci so svojo nalogo dobro rešili.

Na praznik 6. jan. smo imeli priliko obudovati spretnost fantov in deklet iz Božjakova, ki so ob velikem navdušenju občinstva priredili zabavno popoldne v svojem gasilskem domu. Izmed točk je žel neki humoristični kuplet največ uspeha.

Kraljevski sejem v Metliki dne 7. jan. se ni posebno obnesel. Kramarji so več zapravili kot zaslužili. Živino so pa domačini tudi peljal. nazaj domov, ker je bilo premalo povpraševanja, krme pa je lani zrastle dovolj. Da je bil sejem tako slabo obiskan je vzrok, pač najvažnejši, v težki gospodarski krizi, ker ni kupcev za vino in zatorej tudi denarja ne pri ljudeh. Poznalo se je pa na tem sejmu tudi, ker je baš na ta dan padel vlaški božič in so zato Vlahi izostali, kateri sicer narede veliko barantanja.

Dne 8. jan. so prekupei nalagali prašiče. Cena je bila od 12 do 13 Din za kilogram. Kakor povsod, je tudi pri nas tega blaga letos na ponudbo. Zeleti bi bilo še to, da bi trgovci ne mučili ljudi z nepotrebnim čakanjem, s čemer jih prisilijo k temu, da mora kmet že dober del izkupička prvi dan zapiti, da si s tem plača prostor na toplem. Če ni litra na mizi, nimaš prostora v hiši!

Rešite se bolečin v križu

ako rabite Sloan-ov Liniment (mast). Ze mala količina te masti, namazana na obolele sklepe in mišice, gre takoj v kožo, krvni pritisk izginja, žilci se umirijo in toliko zaželeno olajšanje nastopi zelo kmalu.

Rabite Sloan-ovo mast proti revmatizmu, bolečinam v križu, išijas, boleznim bokov, bolečinam distorzije in kontuzije in proti vsem vrstam boleznim mišic.

Generalno zastopstvo

MŠKOVIČ & COMP.

Sarajevska 70

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah

se najlažji poti, po katerem prihajajo bolezenske kali v naše telo. V KAVARNI se boste najlažje obvarovali nahoda, influence in bolezni v grlu, če boste redno rabili ANACOT-pastilje dr. Wanderja. Dobivajo se v vseh lekarnah. Varujte se izdelkov, ki v zadnjem času imitirajo ANACOT-nastilje.

Sloan-ov Liniment

odstranjuje bolečine

OB DEZJU, VETRU IN SNEGU NIVEA-CREME

Veter in slabo vreme, naraita in vlažnost odvzemajo Vaši koži trajno za kožo važne hranilne sestavine in nespotežuje s tem prarano nagubano obraz. Vaša koža pa potrebuje svežega zraka. Tu Vas varuje NIVEA-CREME pred neugodnimi vremenskimi vplivi. — Samo NIVEA-CREME vsebuje EUCERIT. — Ta obvaruje nežno kožno stanje, osušenja in prepreči nastajanje gub in rug. Dozo po 3—5, 5—10, 10—15 in 25—30 D. Tute po 2—4 D. NIVEA-CREME hranilno v kožo in ne odteva bleska.

Razpošiljalnica za Jugoslavijo:

Jugoslav. P. Beirderi & Co. d. z. o. z.
Maribor - Metulka cesta 56

Koledar

Sobota, 11. januarja: Higin, papež, mučenec; Salvij, mučenec.

Osebnosti

— Odlikovanje francoskega poslanika. Njeg. Vel. kralj Aleksander je podelil g. E. Dard-u, poslaniku Francije v Beogradu, red Belega orla I. razreda.

— Za šefa gradbenega oddelka v Murski Soboti je imenovan gradbeni inženir g. Josip Lah; 3. t. m. je že nastopil svoje mesto. Prejšnji šef g. inž. Vedenik je prestavljen v Gospič.

Novi grobovi

— V Rožni dolini pri Ljubljani je umrl g. Fr. Bitenc, mestni kopeljski v p. Pogreb bo v nedeljo ob 2 popoldne iz Rožne doline na Vič.

— V Ljubljani je umrl g. Fran Bergant, trgovec in posestnik. Pokopali ga bodo v nedeljo ob pol 4 popoldne. — Umrla je g. Marija Dolenc, hšna posestnica. Pogreb bo v nedeljo ob 4 popoldne.

— V Jurkloštru je umrla gostilničarka in posestnica g. Helena Gradt. Pogreb bo v nedeljo ob pol 10 popoldne.

N. p. v m.

Mala kronika

— Kraj pokrovitelj velesojm. Glasom obveščila maršala dvora z dne 28. decembra štev. 1712 je Nj. Vel. kralj blagovoli prevzeli pokroviteljstvo nad N. ljubljanskim jubilejnim velesojm, ki se bo vršil v času od 20. maja do 9. junija t. l. ter nad jugoslovansko šumarsko in lovsko razstavo v Ljubljani, ki se bo vršila od 31. avgusta do 15. septembra 1930.

— V »Uradnem listu« št. 17 od 9. januarja t. l. je objavljen »Zakon o pogodbi o trgovini in plovitvi sklenjeni med našo državo in republiko Českoslovaško« in »Pravilnik za izvrševanje invalidskega zakona«.

— V »Službenih novinah« št. 5—1 od 9. januarja t. l. je objavljen »Zakon o izmenjavi in dopolnitvah zakona o poslovnem redu za državni svet in upravna sodišča«, dalje »Zakon o izpolnitvi predpisa, s katerimi se urejajo prejemki uradnikov ministrstva pravde in »Zakon o premeščenju, vpklojevanju in odpustanju uradnikov in ostalih državnih nameščenec«.

— Vreme. Vsaka reč drži le en čas, so se tolažili ljubljanci, ko so morali skrajno ves teden prenašati pravo londonsko meglo. Včeraj je megla res zmanjkala in si mogel podnevi vsaj videti z ulic na ure na ljubljanskih cerkvenih zvonikih. Nebo pa je bilo še vedno oblačno kakor sploh v vsej državi. Barometer je kazal včeraj ob 8 zjutraj v Ljubljani 766,6, v Mariboru 765,8, v Zagrebu 766,7, v Beogradu 766,4, v Skoplju 768,2 in v Splitu pa 762,5. Mraza še ni hudega, v Ljubljani je kazal termometer največ 1,5 stopinj Celzija, najmanj —2,2 stopinj Celzija, v Mariboru največ 0, najmanj —3, v Zagrebu največ —1, najmanj —3, v Beogradu

— Pri hripi, bronhitis, vnetju mandljev, pljučnem kataru, zasleženju v nosu, sapniku in grlu, obolenju ušes in oči skrbite za to, da se želodec in črevo večkrat temeljito izčisti z naravno »Franc-josef-grenčico«. Slaviti strokovnjaki v zdravilstvu potrjujejo, da zelo dobro de »Franc-josef-voda« trpečemu človeštvu pri rdečici in drugih mrzličnih nalezljivih boleznih. »Franc-josef-grenčica« se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

J. D.

Srnjak Bogi

Na svetih treh kraljev dan sem šel v Bistrico. Pod Kobilco sem našel srnjaka Bogija. Bil je mrtve. Na vratu mu je zevala rana. Nekdo ga je prislil k skali, mu vtaknil v gobec smrekovo vejico in nanjo obesil svarilen napis:

»To žalost v eksempel povem
vam mladim nedolžnim ljudem,
če dolgo živet vam je mar,
zajubiti se nikdar nikar.«

Ne rečem, da bi te besede kdaj ne veljale. Ali Bogija je tisti, ki ga je sedaj, sredi zime obdobji žaljubljenosti, obsodil po krivem Bogi je še veliko bolj nespametno napravil svoje mlado življenje. Ker sva bila z ranjanim Bogijem znanca, in ker rad pomagam resnici in pravici do zmage, če morem, ne maram, da bi kdo Bogija po krivem dolžil napadnih naguenj, zato vam povem povest njegovega življenja.

1. Božček

Pred malo leti, prve dni maja, bilo je zelo lepo jutro, je sedel lovec Toney na korenični debele bukve v Lazu. Ogledoval je sledove v rosi in podaljšal tintam z daljnogledom svoje, s košatimi obrvmi zastrešene oči. Rad bi bil dognal, ali ima tista srna, ki se je že tretje leto držala v čemovju (napol odrasla gosčava) pod Lazom, letos enega ali dva srnjaka. »Av, av, av!« Oglasil se je Zorov pes, tisti, kateri mu je že dolgo vznemirjal divjačino. Toney je spustil kukalo, ki mu je obviselo na prsih, in je segel po puško: »Danes obračunava z Zorovim psom.«

Cez senožen je pribežala srna. Za njo se je z nerodnimi skoki poganjal srnjakec. Toney je že mislil, da sedaj ve, da ima srna v čemovju pod Lazom letos samo enega srnjaka, kar se je pognal iz gosče še drugi srnjakec; Zorov pes pa tako trdo za njim, da lovec ni mogel streljati, če ni hotel ubiti s psom tudi srnjaka.

največ 0, najmanj —2, v Skoplju +1, —0, v Splitu pa celo +13 do +9 C. V Ljubljani in v Mariboru je pihljal lahen severozapaden veter, v Zagrebu in Beogradu ni bilo vetra, v Skoplju je pihal močan zapaden veter, v Splitu pa močen vzhoden veter. Padavin ni bilo nikjer, le v Splitu je pršil droben dežek.

— Susaska luka prenapolnjena. Sušak ima čudno krizo, za katero ga lahko zavidava marsikatero pristanišče na svetu: njegova luka je stalno prenapolnjena. Zato so susaški podjetniki za danes sklicali zborovanje, na katerem bodo razpravljali, kako bi odpravili temu zlu. Najvažnejše je vprašanje reorganizacije pristaniškega prometa, tako, da parnikom ne bi bilo treba predolgo čakati, kdaj pridejo na vrsto. Nujno potrebna je tudi razširitev susaškega pristanišča. — Z Reke in Trsta pa prihajajo povsem druge pritožbe o pristaniškem prometu.

— Koliko je plačala Subotica neposrednih davkov. V letih 1919 do 1930 je mesto Subotica plačalo skupno 207 milijonov neposrednih državnih davkov ter 110 milijonov oblastnih in občinskih davkov. Največ davkov je plačala Subotica leta 1924: 40 milijonov in 1925 58 milijonov dinarjev.

— Podivjan slepec. O nenavadnem slučaju poročajo iz Kuzme v Slovenski Krajini. V vasi živi neki 75 letni starec, ki je popolnoma slep. Pred nekaj dnevi je ta starec podivjal, kakor da je obseden. Kakor vedno ga je sin oblekel in obul. Neki fantek ga je odpeljal k sosedu. Tam ni ostal dolgo, marveč se je podal k drugemu sosedu. Tako je šel od hiše do hiše. Pri nekaterih hišah je dobil pičajo. Starec je pil dokler ga ni imel preveč pod kapo. Alkohol mu je vzel pamet. Starec je začel skakati, mahati z rokama in divje kričati, tako da so ljudje prihajali iz hiš ga občudovat. Dva soseda sta se podala k njemu, da bi ga spravila domov. Starec se je upiral, a ona sta bila močnejša. Doma je slepec še bolj podivjal. Komaj je prestopil prag, je začel razbijati in lomiti vse, kar mu je prišlo pod roke. V sobi sta bila sin in snaha. V prvem trenutku sta kar ostrnela. Ko pa je sin videl, da bo oče vse razbil, ako ga ne pomiri, je stopil k njemu in mu je začel prigovarjati, naj se umiri. Slabo je naletel. Starec se je zagnal v sina s tako silo, da ga je vrgel v kot. Tam je začel udrihati po njem. Ker je sin bolehal, se ni mogel rešiti podivjanega očeta. Na pomoč mu je prišlo žena. Prišla je starca, da bi ga rotnila proč od moža. Izkupi jo je tudi ona. Tako jo je udaril po čeljusti, da ji je izbil nekaj zob. Naposled so starca zapustile moči in se je umiril.

— Cigani posekali občinski gozd. Hrvatski cigani si pa včasih le ma'lo preveč upajo. V gozdu Lipovčih, last mestne občine v Križevcih, so cigani posekali kar večji kompleks gozda. Zato je gozdna uprava v Križevcih zvedela šele sedaj in uvedla natančno preiskavo.

— Prizvedba. Dne 27. decembra 1929 je vo nesreči naletel v Savo in utonil na brodu v bližini ročaja Sava pri Litiji Jožef Grahar, žel. delavec. Kdor našel njevo truplo, dobi nagrado 1000 Din. Sporoči naj na županstvo obč. St. Lambert, p. Sava pri Litiji. Bil je star 28 let, poštave srednje, obtečen v rjavo obleko, rjav površnik in delavne čevlje.

— Napoved pridobnine. Trgovci in obrtniki opozarjamo na razglas davčne urave. Glasom katerega morajo v času do 5. februarja t. l. vložiti pri pristojni davčni upravi novovred svojih dohodkov, ki so zavzeli davku od roditelj, obratov in samostojnih poklicev (trgovci, obrtniki in tovarnarji). Potrebne tičkovine ima v zalogi Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani. Cena pol Din. Dalje priporočamo tičkovino: Priromček (navodilo) za sestavo davčne napovedi za pridobnino. Din 2. ter Prijava za navadno plačevanje davka na poslovi promet. Pola Din 1.

ka. Da reši srnjaka, je stekel čez senožen, in doletel psa ravno takrat, ko je za desno zadnjo nogo vjel srnjaka. Z neusmiljeno brco je odbil psa, kateri je zavilil in zbežal in utihnil šele ko so ga podrla svinčena zrna iz Tonejeve puške izstreljena.

Toney se je okrenil. Po brsteči travi, ves moker od obile rose, se je premetaval srnjakec z zlomljeno nogo. Lovec je pobral živalco, ugotovil, da je srnjakec kozliček, in ne srnica, kozica. Pregledal je zlomljeno nogico, urezal pripravnne palčice in povezal srnjaku nogo tako dobro, kakor bi mu jo bili v bolnici dali v mavce. Grede, ko je opravljal samaritanski posel, je srnjaka karal in ga učil: »Zaspalne! Če se je bratec tvoj pravčasno zbudil, zakaj se nisi ti. Na. Sedaj pa imaš zlomljeno nogo. Pa če bi mene ne bilo, bi se bilo še vse slabše izteklo zate. Ne vem, da mladež tako rada spi. Je že prav, kar je prav, kar je pa preveč, pa ni prav. Misliš, da se boš skozi življenje preigral!«

Srnjaka je odnesel domov, v graščino. Usmiljeno sta ga sprejeli graščanski gospodični, Zofi in Valči, in ga venomer milovali: »Božček, božček!«

Prinesli sta mu mleka in božček je kakor otrok pil na mosljo.

Ime Božček se ga je prijelo.

Cez tri tedne je hodil že z neobvezano nogo in tekal za Zofi in Valči, ki sta nosili v žepih vedno za Božčka sladkor in bonbone.

Res, prav res, na sladkor in bonbone sta navadili gospodični srnjaka — Božčka.

2. Bógi.

Do spomladi je zraslo srnjaku dvoje rožičkov. Drugo leto so se razcepili rogovi v dve lepi rogovili. Ves graščinski vrt je bil njegov. Vsem damam v graščini je pretaknil žepa za sladkorjem in bonboni in od vsake ženske v vasi je hotel biti posladkan. In če ni dobil

— Generalno reprezentanco Dresdenske modne krojne akademije je prevzel lastnik krojnega učilišča F. Potočnik, Ljubljana, Stari trg 19. Vsa pojavnila in naročila modnih listov in krojev sprejema v Jugoslaviji edino omenjeno Krojno učilišče.

— Gospodinje. Vaše perilo pere, posuši, munga ali lika tovarna Jos. Reich.

— Ortopedski zavod Alene v Ljubljani. Subičeva ulica 9 (v Mladiki) nudi nasvet in pomoč mladini s skrivljeno hrbtnico, z okroglim hrbtnom, znaki grbe, visokimi rameni, izbočenim prsjem, vzrastlinami, otrpjenimi mišicami, v rasti zaostali itd. — Uradne ure vsak šolski dan od 15 do pol 18.

— Platonov Phaidon v Sovretovem prevodu in Plečnikov tiskarsko-umetniški opremi je na razpolago. Založnik knjige, društvo prijateljev humanistične gimnazije, je razposlalo vabila za naročbo knjige v pričakovanju, da jo bo vsak ljubiteljski lepe knjige in klasične izobrazbe gotovo naročil, zlasti, ker je subskripcijska cena — do 15. jan. — izredno nizka (30 Din). Naročila sprejema Založba šolskih knjig v Ljubljani, Gradišče 4.

Nebeški vrt je Bog razdjal

in cvet in sad ves pokončal;

le »Buddha« čajev cvet edin

izgubljenih sreč budi spomin!

Tea Import Ljubljana, Aškerčeva 3.

Nesreča ne počiva

— Smrtna nesreča ameriškega rojaka na lovu. V velikem ameriškem narodnem parku (Yellowston National Park) je zadela dne 8. decembra smrtna nesreča našega rojaka Franceta Mejača iz Podgorice, občina Dol pri Ljubljani. Na lovu ga je zadela krogla drugega lovca in ga usmrtila. Mejač je odšel iz domovine 1. 1902. v Ameriko. V začetku je delal v rudnikih ali to delo mu ni ugajalo in si je nato izbral delo tesarja. Pomovino je obiskal 1. 1910. in se nato zopet vrnil v Združene države. V Yellowston National Parku je mnogo let delal kot tesar. Bil je tudi zelo spreten lovec in na lovu ga je dohitela smrt. Ameriško državljanstvo si je pridobil 1. 1911. Pogreb se je vršil dne 12. decembra na katoliškem pokopališču v Livingstonu. V domovini zapušta ženo Marijo Mejač ter hčer Marijo, v Ameriki pa dva sina Franka in Antona ter hčer Jožefino. V domovini zapušta tudi sestro Marijo in brata Antona.

— Ponesrečen železniški čuvaj. Janez Zima iz Mošenj je zvesto vrtil nočno čuvajsko službo na železniški progi zgor Otoč. V levi svetilki, desnica v gorkem žepu, nogi na gladkem ledu vrh mostiča spodrsnulo mu je. Most ima železno ograjo. Pa ni imel časa, da bi se oprijel. Zdrknil je v strugo. Voda k sreči ni bila prevelika, da bi bil utonil. Glava ni prečela toliko, da bi se bil za dolgo onesvestil. Kmalu se je zavedel in čutil, da je dobilo ko'eno največ. Klicanje mu ni hotelo pomagati. V smrtnem strahu se je vlekli proti prvi čuvajnici, iz katere je prikladal tovariša Hartmana. Ta je poiskal še enega sodelavca. Spravila sta ga do zdravilnice v Radovljici in odtam v splošno bolnico. Tu pravi: »Kolenska ploščica je sicer mahna, a razbita provzroča veliko boleš in dolgo zdravljenje.«

Ljubljana

Kai bo danes?

Drama: Čvrček za pečjo, premijera Izven.

Opera: »Poljska kri«, opereta. Ljudska predstava pri znanih cenah, Izven.

Pravniki: Predavanje dr. Edvarda Pajničja: »Sreska kot kazenska sodišča po novem kazenskem postopniku«. Ob 6 zv. Sedišče, soba 79.

Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Sušnik, Marijin trg 5 in Mr. Kurall, Gosposvelska c. 10.

Slika z Grada

Z grajskim vodovodom je križ, tako je muhast in kadar čaka na vodo največ žensk, se upre, tudi za beraško solzo ne privoščijo vode. Magistrat tuhta in tuhta, ženske pa čakajo na vodo.

Pepci se je že škaf osušil, tako dolgo je čakala na vodo. Kaj je hotela? V čeburu, na dnu že rasto alge, za biologa silno mikavne in zanimive rastline, se smrdi in zrači voda. Kar v čeber s škafom, da se namoči!

Pepca je šla. Škaf se je namakal in v požirkih srkal vodo.

Vodovod se je premislil, ženske so se mu zasmišile, Bog ne daj, da bi ženske žejo trpele, še jeziki bi obstali v svojih tečajih.

»Voda teče, voda teče!« je kričnila po tem-

nih in skrivljenih bodnikih Lenčka, hišnikova namestnica. Hodniki so oživali in pred vodovodom je začebljalo na duceate gibnih jezikov. Gruči se je pridružila tudi Pepca. »Škaf imam pa že v čeburu,« se je nasmehnila, češ, bom vsaj prva! V čeburu je pa lenarila smrdljiva voda, škaf je odromal, kam in s kom?

Pepca se je jezila, Pepca je morala po druge posodo, Pepca je bila zadnja. Zenske so pa čebulae; pred vodovodom velja svoboda govora, svoboda misli in kritike.

Škafa ni bilo tri tedne. Pepca je že pozabila nanj.

Včeraj pa je Pepca prala, vodovod je bil še nekam kavalirski, vode ni primanjkovalo, lepo ji je šlo izpod rok.

In glej čudo! Natočila je vode, jo že hotela odnesti; pod stopnicami se je sušil njen škaf, cel in čisto njen; trideset dinarjev je dala zanj, zvečer ga je prinesla in pripravljen je bil. Brž ga je podstavila in srebrno čista voda je prijetno žuborela vanj... Postavila ga je na prizidek, pretežak je bil in odnesla lažjo posodo.

»Franci, škaf sem našla!« je hitela pripovedovati.

»Kje?« — »Pod stopnicami pri vodovodu!« Franci je zmajeval z glavo in se čudil čudnemu romanju — škafa.

»Tako težak je, pomagaj mi, bom saj preje končala!«

Oba sta romala proti vodovodu; škafa nikjer! Zenske so čebulae, prizidek je bil prazen in nobena ni vedela povedati, kam da je romal napolnjen škaf, kje si je izbral gospodarja in kje se greje.

Zunaj je miraz, pred vodovodom je ledeno. Zenske čebulajo, ker tam velja svoboda govora in kritike; vse vedo, ne vedo pa, kam je romal škaf, ne vedo, kam roma premoč, ne vedo, kam romažjo drva. Samo misli jim siknejo kam... in molče...

— Gasperček vabi in kliče! Kam? V Akademski dom na Miklošičevi cesti, kjer nam po dolgem premoru zaigra v božični lutkovni gri: »Jezusček obišče lutke« in štiridejanki »Ančka in povodni mož«. Otvoritev v nedeljo 12. t. m. ob 4 popoldne. Ne pozabite prinesiti kaj denarja s seboj, da bomo lahko toplo zakurili, ker Gasperček je precej zmružen! Na svidenje! — Kršč. žen. društvo.

— Smrt delavca na cesti. Tragičen slučaj smrti starega delavca se je pripetil včeraj v Ljubljani. Pri gradbenem podjetju Tönnies je bil uslužben delavec Janez Erjavce iz St. Vida nad Ljubljano. Včeraj med 9 in 10 popoldne je šel delat v skladišču te tvrdke pred Kolinsko tovarno. Naenkrat mu je postalo slabo in stari delavec se je sesedel. Telefonično je bil poklican reševalni avto. Ta je Erjavca naložil in ga odpeljal proti bolnišnici. Tik pred bolnišnico pa je Erjavce umrl. Zadel ga je srčna kup. Reševalni avto je Erjavcevo truplo odpeljal v Mestni dom. Tja je prišel pozneje po truplo mrtvaški voz in ga prepeljal v St. Vid.

— Strokovna komisija za zaščito prebivalstva pred kemično vojno. Glavni odbor Rdečega križa v Beogradu je v smislu sklepov mednarodnih konferenc strokovnjakov za zaščito civilnega prebivalstva pred aerokemijsko vojno, ki sta se vršili leta 1928 v Bruxellesu in 1. 1929 v Rimu, naročil tuk. oblastnemu odboru Rdečega križa, da naj poskrbi, da se čimprej ustanovi tudi v našem okoliš strokovna komisija za zaščito prebivalstva pred kemično vojno, analogno, kakor se je že leta 1927 ustanovila v Beogradu Narodna komisija Rdečega križa, obstoječa iz predstavnikov vojaških strokovnih institucij ter raznih ustanov in organizacij, ki morejo s svojim strokovniškim svetom in dejanskim sodelovanjem omogočiti in podpirati uspešno obrambno akcijo v slučaju nujne potrebe. Predvsem gre za to, da se na sestanku poklicnih faktorjev in strokovnjakov ugotovi vse možnosti in okolnosti, kako naj bi se v Ljubljani ta akcija osnovala in svoje delo začela. Ta informativni in ustanovni sestanek se bo vršil v četrtek, dne 16. januarja t. l. ob 18 v posvetovalnici Mestnega magistrata (Mestni trg 1, I. nadstropje). Na dnevnom redu je: 1. Pozdrav predsednika ljubljanskega oblastnega odbora Rdečega križa 2. Referat o akciji Rdečega križa glede obrambe prebivalstva v aerokemijski vojni Poroča podpredsednik inšpekt. Jos. Wester. 3. Zadevna diskusija. 4. Volitev strokovne komisije.

Vahod, živčni glavobol, migrene, prežene Nosol Bahovec.
»Karnah 10 Din. Nosol je volonoma, neškodljiv, ker ga ne vpliva, emveč nosil (šofa). Nosol vse bvaruje grine. — Kupite »Nosol« akoj. Proizvajala: anote: a ahovec, Ljubljana

menjakov, da osvežijo med srnjadjo kri, ženske niso skoraj nič ugovarjale. V Bistrici so se ga razveselili. Bogi je bil za svojo starost korenjak in lepih rogljev. Kaj ne bo. Saj se mu je godilo kakor gospodu.

3. Svoboda.

Dva srnjaka so obenem izpustili v Bistrici. Bogija in še enega. Oba sta bila doma zrejena, le, da so Bogija navadili na bonbone, drugega pa ne. Zato se drugi, nerazvajeni, še zmenil ni, ko so mu za dobrodošlico ponudili sladkorja. Kakor hitro so se odprla vrata, je planil v skok in nikoli več ga nihče ni videl. Bogeve kje junači in se bori ob prski za srne in vse leto opreza, da ga ne zaleze lovec.

Bogija pa je premotil sladkor, Obstal je. In kakor bi bil vedel, da ga nihče ne sme streljati, ker je pač zato prišel v Bistrico, da osveži kri, kakor bi bil vedel, da ga mora lovec čuvati, se je hotel past na njegovo njivico in zelnik, in mu delal škodo.

Pa to naj bi že bilo. Ampak! Ženskam je začel pretikati žepa za sladkorjem in bonboni. Če ni od katere dobil svojega deleža, je pa osuval, ji strgal nogavice, ali krilo, ali pa tudi hlače, če je naletel na turistinjo v hlačah.

Sicer je res, da če o mrtvih ne veš povedati dobrega, še slabega nikar ne govori, pa vseeno. Ali je bilo to prav! Na primer:

Tako lepo bonboniero je kupil neki Ljubljanki njen ženin! Šla je v Bistrico z njo, da bo s svojimi prijateljicami uživala veselje mlade idealne ljubezni, jo je pa pod Kobilco Bogi ustavil, vse bonbone požrl, za »bognenje« jo je pa strgal in osuval, da je bila vsa črnčasta. Barabala!

Ali pa: Kadar je šla tista, ki nosi v Bistrico, kaj iskati, je vselej vzela s sabo pol kile sladkorja, da se je Bogiju odkupila. Kakor bi, teslo, ne vedel, da je sladkor drag in da niso vse mlade ženske graščinske gospodične, za

11. januarja 1930

MEDICINSKI PLES V CELJU

Celjski dom

○ Sneg izginja z ljubljanskih ulic. Sneg, ki je zapadel okrog Božice, sedaj z ljubljanskih ulic izginja. Kar ga ni skopnelo, so ga pomalem zvožili v Ljubljano. Celo pred Jugoslovansko tiskarno so delavci očistili cesto snega. Ljubljanske ulice so sedaj anažne in brez snega, na zimo spominja ljudi le mráz in pa še gredo v bolj oddaljene ulice. Tam je snega seveda še dovolj.

○ Mestno drsališče v Tivoliju je z današnjim dnem odprto in dostopno javnosti. Led je čist in gladek ter debel 10 do 13 cm.

○ »Československa Obča« v Ljublanju počada dne 12. t. m. o. 4. hod. odpovedi v Narodnim domu loutkove predstave. Hraje se veselohra »Kapaček dvornim lókafe«.

○ Medla policijska kronika. Na policiji že nekaj dni uživajo mir pred tatovi, vlomilci in drugimi zločinci večjega kalibra. V tem miru je zmrazilo tudi število ovadb na mla. Policijski report je bil večkrat tako kratek, kakor že dolgo ne. Aretirane so bile štiri osebe: dva mladenčca radi manjše tatvine, en berač in ena pijanka, ki so jo pred večeršnjim komaj izpustili iz zaporu. Tu di med prijavitelji ni nič posebnega: majhna tatvina, nevarna grožnja, streljanje na cesti s floubetovko, trije slučajni kaljenja nočnega mira, en sam prestopke policijskega cestnega reda in dva prestopka avtomobilskih predpisov. Pa smo opravili s policijsko kroniko.

○ Tramvajski šimeljni. Pišejo nam: Naši ljubljanski tramvajski vozovi menda res še spadajo med staro železje. Ne samo, da niso več moderni, da ne odgovarjajo več sedanemu prometu, ampak napake se pojavljajo tudi pri njihovem funkcioniranju. Na lepem, sredi polnega teka, ti tramvaj obstane, luč agasne in mine nekaj sekund, da gre voz spet naprej. Ali kadar ga hoče voznik pogajati v tok, pa naj še tako zavija krmilo, ne gane se, pa se ne gane. Zgodi se, da gre še celo nazaj za korak, dva. Občinstvu je to seveda vedno lepa prilika za zbijanje posrečenih dvitovpov. Ali stvar je krvavo resna: vozovi so obrabljeni, že nad četrto stoletja so se obrabljali. Če bo lepega dne ušlo, dražbi zmanjkalo uporabljivih voz, kdo bo kriv? Javnost ne ki je še pravočasno opozarjala na to. Proč torej s temi starimi »šajtrgami« in nove, udobne, točne vozove v Ljubljano! — Tako dopis. Kakor smo poučeni, se bo zabavljac, ki je tole napisal, že kmalu lahko vozil v lepji, novih, velikih vozovih. Saj tako nam zatrjujejo gospodje, ki pravijo, da vedo.

○ Podporno društvo mestnih delavcev v Ljubljani priredi v soboto 11. tega meseca v Mestnem domu predpust na veselico s plesom. Sodeluje gošba »Sloga«. Začetek ob 8 zvečer. Prisrčljiva je zbirna Gradova kapljica. Za obilni obisk se priporoča — gradov.

Maribor

OB OTVORITVI DR. CERNICEVEGA SANATORIJA.

V zgornjem delu Gosposke ulice je vzaknila nova, arhitektonsko sivojzrno zamljenska stavba, ki se z močnim poudarkom odraža v pretežno renesančni okolici. Novozgrajeni dr. Cernicev sanatorij. V sredo se je izvršila pod vodstvom banovinskega sanitetnega referenta dr. Majerja kolavdacijska poslopja, ki po svoji izvedbi dočela odgovarjati vsem sanitetno-oblastnim predpisom; nato se je izvršila ob navzočnosti predstavnikov oblasti in drugih povabljenih gostov slovesna blagoslovitev sanatorija. Blagoslovitvene obrede je opravil presvetli škof dr. Ivan Tomažič.

Omenjeni sanatorij predstavlja za Maribor kakor tudi za celo obmejno ozemlje veliko pridobitev. Odslej bodo pri vseh tistih, ki se iz gotovih razlogov izogibajo bolnice in ki so se radi tega — to je v poslednjih letih v Mariboru postala že pravica — hodili leči v razne grške in dunajske sanatorije in pri tem nezavestno škodovali našemu narodnemu gospodarstvu, odpadli sleherni predsodki. In s tega stališča je bila gradnja takega sanatorija v Mariboru nujno potrebna, da pri tem sploh ne omenjamo tiskoprometnega momenta, ki je za Maribor zlasti po novi preureditvi državne uprave prvenstvenega pomena.

Gradbena zamilal sanatorija, arhitektonsko dovršena tvorba odlične mariborske stavbene trdnosti, Jelene in Slajmer, je taka, da se v vsakem trenutku močno delne adaptacijske preureditve. Poleg prostorov za stanovanje g. primarija in zavedo osebe se nahajajo v priključnem traktu krasno opremljene bolniške sobe, najhigijeničnejše ureje-

katere oče gara in spravlja doto in same nimajo drugega dela, kakor da vjamajo nobel ženina. Ali so taki možgani za današnje socialne čase? Kaj!

Pa če že odraslim ženskim ni dal miru, naj bi vsaj neodraslim dekletc ne bil nadlegoval, da so se vse tresle pred njim, kadar so ga srečale. In to je bila njegova smrt.

4. Smrt.

Kakor na sveže opran je bil dan. Lep in svež. Poslali so starši svojo hčerko, še dvanajst let nima otrok, kako ji je ime, pa ne vem, no saj je vseeno, poslali so jo v Bistrico z nekim naročilom. Opozorili so jo na Bogija in mama ji je dala poln žep sladkorja, da se bo odkupila. Otrok pa, saj veste, je pa sladkor sam pojedel. Sedaj je pa revico skrbelo, kako bo prišla mimo nadležnega srnjaka. Zavija je s polti k vodi, da bo voda glušila njene stopinje in je počasi lezla mimo Kobilce.

Bogi je pa tisto jutro z levo vstal. Ko je pa se ugotovil, da se mu tako otroče hoče izmuzniti in mu noče odrajtati tributa, se je pogal kar čez skale, da ji pošteno z rogli dopove, dekletcu, da tega ne trpi. Pa je tako nerodno prišel v Bistrico, da se je ubil.

Deklica je to samo meni povedala, ker se boji, da bi jo preveč ne kregali. Ker Bogi je bil vendar zato v Bistrici, da osveži plemo. Še tisti dan ga je lovec potegnil iz vode in — drugo sem pa že povedal.

Na, ali si sedaj sit, Bogi, srnjak norčavi. Zaradi bonbonov pa v smrt. Ali si jo imel ali jo nisi imel. Ko bi te bile vsaj res ženske uničile, kakor ti očitajo. No, ja. Ljubezen je ljubezen, vsaka je huda. Ampak — zavoljo bonbonov — še ženska je malokatera tako nemurna. Ti si bil na tako postaven srnjak.

na kopalnica ter izplakovalnica, ki je menda prva te vrste v naši državi, ordinacijska soba in pisarna ter z vsemi sredstvi novodobne zdravstvene tehnike opremljena obsevalnica z višinskimi solencem ter prvovrstno urejena ordinacijska soba z najmodernejšo razsvetljavo ter vsesmerno premakljivo operacijsko mizo, ki omogoča večstransko spreminjanje operiraneve lege. Za bolnike bo velike važnosti tudi krasna terasa za solčenje in pa park ob Krevki ulici. Pa tudi sicer je sanatorij zgrajen smotrno ter do najvišje mere higijenično (štiri kopalnice).

Da se je mogla od začetka naravnost drzna misel primarija dr. Cernice uresničiti, je pač med drugimi tudi zasluga mariborske občinske uprave z županom dr. Jovanom na čelu, ki je takoj uvidela, da gre za uresničenje nečesa, kar sega daleč preko zgolj privatnih interesov, in ki je v to svrhu dovolila tudi tozadevno jamstvo za gradbeno posojilo. S postavitvijo omenjenega sanatorija namreč — tega so se občinski očetje v polni meri zavedali — more Maribor samo pridobiti.

*

○ **Smrtna kosa.** Umrla je v starosti 66 let gošpa Marijeta Milakar, vdova po sedem nadobitljaju, mati prof. Milakarja. Blaga pokojnica je bila vzorna in plemenita krščanska žena ter ljubeča mati, katere blago srce je do zadnjega utripalo za druge in svoje. Pogreb blage pokojnice bo danes ob 15. iz mrtvašnice na mestnem pokopališču v Pobrežju. Ugodni in težko prizadeti rodbini naše najgloblje sožalje.

○ **O državljanski vzgoji** predava jutri popoldne v mejskem prosvetnem društvu občinski svetnik Franjo Zebot.

○ **Gradbeno gibanje.** Na četrtkovni seji mestnega sveta se je izdalo gradbeno dovoljenje U. Nasimbenju za gradnjo dveh lop v Smetanovi ulici; gradbeno in uporabno dovoljenje se je podelilo dr. L. Boziju za preureditev gospodarskega poslopja na Koroški cesti 102. Uporabno dovoljenje pa so dobili: Josip Nekrep, gradnja enonadstropne stanove, hiše v Nekrepovi ulici 8; Franc Neger, preureditev stanovanjskega poslopja v Vetrinski ulici 28 in 30; M. Skrober, N. Vujnovič in V. Trifunovič, gradnja enonadstropne stanove, hiše na Tržaški cesti 54; Franc Klavine, enonadstropna stanovanjska vila ob Vrbanovi 50; I. Lužnik, prilijena stanovanjska hiša v Kosceškega ulici 30.

○ **Prihodnja premijera v marib.** gledališču bo v začetku prihodnjega tedna. V pripravi se »Lepa pustolovina«, ki je že svojčas v Mariboru nalezela na velike simpatije.

○ **Podoficijsko podporno društvo v Mariboru** priredi dne 8. februarja veliki podoficijski ples pod pokroviteljstvom komandanta mesta generalstaba, brig. generala g. Stanisavljeviča v dvorani »Narodnega doma«. Ker je čisti dobiček namenjen zgolj v dobrodelne svrhe, se slavno občinstvo vlijudo naproša za naklonenost.

○ **Mariborčani**, ki se udeležijo drevi ob 20 plesnega venčka naših vrlih in požrtvovalnih pastarjev v oninski dvorani, bodo deležni najrazličnejših pošiljk (pisem, depč itd.) iz daljnjega sveta, ki jih bodo sprejeli iz rok treh poslušnih pastarjev, ki se pripeljejo drevi na okrašenem ambulancnem vozu Belgrad—Zagreb—Maribor v omejeno dvorano, da se s tem oddolžijo vsem poselnikom dobrodelne prireditve, pri kateri svira vojaška godba.

○ **Pred ustanovitvijo novega športnega kluba v Mariboru.** Iz razkola, ki je zazval v nekem tujaknjem športnem klubu, se poraja nov klub, v katerega bo delno vstopilo članstvo omenjenega kluba, ker mu ob vednih demisijah v odboru ni več obstanka v okvirju samega kluba. Tako se obeta ob nastopu letošnje letnospornice sezone poživljeno deistvovanje na mariborskih žogobriščih, ob fronti dosedanjih Mirih športnih klubov vzkipa mladeš pelega kluba, ki si bo z ambicijo in članom znal priboriti časno mesto v našem sportu.

○ **Kakšne pogrebe smo imeli v preteklem letu v Mariboru.** Jedva 4 takozvani zgodni pogrebi, 31 prvovrstnih, 98 II. razr., 68 III. razr., 89 IV. razr., 90 V. razr., 133 VI. razr., 55 VII. razr. Otroških pogrebov je bilo 66; vojaških 11; kaznjencev 13; ubojnih pogrebov od občine 20 od bolnice 84; prekopov 21, ekshumacij 10.

○ **Polednice.** 44 letni posestnik Anton Zelenko iz Zgorajega Jakobskega dola je nosil domov sodček vina. V temi so je ob robu ceste spodrsnil ter si zlomil desno nogo. Leži se v tujaknji bolnici. — 83 letni delavec Ignacij Anžel je pod bremenom 100 kg težke ročne spodrsnil ter si pri padcu zlomil desno nogo. Reševalni oddelek ga je prepeljal v bolnico.

○ **Otvoritev nove avtobusne prage** Glavni trg—Sv. Peter pri Mariboru. Avtobus bo vozil dvakrat na dan in sicer z odhodom jutraj ob šestih oziroma enajstih z Glavnega trga. Odhod iz Sv. Petra ob 6.30 in 11.45. Isti voz oskrbuje tudi promet na mejski prog, kjer se priključe sedaj boljša frekvenca, ker bo vozil po Motherjevi ulici, Kacijanarjevi in Klavniški ulici, s čimer bo ustrezno delavstvu in uradnikstvu številnih mejskih tvornic. Voznja za Sv. Peter 5 dinarjev.

○ **Polejski namestenci in upokojeni** priredijo dne 22. februarja t. l. plesni venček v unijski dvorani v prid vdovam in sirotam. Ostala društva se naprošajo za upoštevanje.

○ **Zaslugek na mariborskem delovnem trgu** znaša za delavce, ki so dobili zaposlitev preko tujaknje Borze dela v preteklem mesecu: in sicer kvalificirani delavci: po 50 Din zaslužni na dan 135 moških in 22 ženskih, 236 moških in 10 ženskih po 70 Din; nekvalificirani delavci: 460 moških in 234 ženskih do 40 Din, 4 moški in 50 ženskih pa do 60 Din.

○ **Priznani ruski pianist v Mariboru.** Prihodnji petek koncertira v dvorani bivšega kina Apolo znani ruski pianist Vielinghoff, ki je lani s svojim uspešnim nastopom zapustil pri tujaknji glasbeni publik najprejše umetniške vtise. Ravno kar je z velikim uspehom obsolviraj večjo turnejo. Preproda vstopnice kakor običajno.

○ **Dela...** Takoj delo zaposlitev preko tujaknje Borze dela: 1 lesstrugar, več majarjev in vialitčarjev, 1 sedlar, 1 natakar, 1 litograf, 1 vzgojiteljica ter 1 sobarica.

○ **Odpiri roke, odpiri srce.** Za revno družino s petimi majhnimi otročki, ki živi v strašni bedi, sprejema prispevke naša mariborska uprava na Koroški cesti 1.

○ **Sodnodvornski utinki.** Pred tujaknjim sodiščem se je zagovarjal tovarnar Schonsky radi dveh avtomobilskih, pri čemer se je izkazalo, da je prišlo do dvoje svoječasnih karambolov v Kamnici oziroma na Glavnem trgu radi nepravilne vožnje tovarnarja Schonskega na avtomobilu. Na tožbo obeh prizadetih strank Tomaschitz in Zint-hauerja, ki sta se bila vozila na molotnih kolesih, je bil tovarnar Schonsky obsojen na denarno kazen 1500 Din oziroma v slučaju neizdržljivosti na pet dni zaporu. Schonsky bo proti razsodbi vložil priziv. Vsekakor opazamo v Mariboru, da se iz leta v leto vsebolji število posledice živahneja letna sezonskega avtomobilskega in motoklističnega sporta preko jeseni in zime v — sodnih dvoranah.

Celje

○ **Vseučiliški profesor dr. Matija Slavič** bo predaval v ponedeljek, dne 13. t. m., ob 8 zvečer v telovadnici dvorani Orlovskega doma na X. prosvetnem večeru o Egiptu in Sinaju. Predavanje bodo ponazorjale lepe skoptične slike. Vstopnice se dobijo v predprodaji v Prosvetnem tajništvo na Cankarjevi cesti 4.

○ **Smrt znane sejmarke.** V Mariboru v tunkajnji bolnici je v četrtek, dne 9. t. m., zvečer izdihnila celjskim gospodinjam dobro znana sejmarica Ana Pen v starosti 62 let. Skozi 30 let je hodila na celjski trg in prodajala razna semena. Bila je znana po svoji veseli naravi ter jo je vse rado imelo. Hodila je tudi na sejme po deželi. Naj bi se veselila obilega plačila pri Bogu!

○ **Avtobus Celje-Trnovlje-Dramlje** bo do nadaljnjega z dosedanjim voznim redom vozil opoldan do Dramelj le ob sobotah, ponedeljkih in sredo, druge dni opoldne, t. j. ob nedeljah, torkih, četrtkih in petkih pa bo vozil le do Ropana na Ljubečnem. Zvečer in jutraj bo vozil kakor doslej vsak dan skozi v Dramlje in nazaj. To delno ukinkjenje se bo začelo to nedeljo 12. januarja 1930.

○ **V prid celjski dijaški kuhiji** se vrši v soboto, dne 18. januarja zvečer v spodnjih prostorih celjskega Narodnega doma domača veselica. Prijateljem našega dijaštva in tudi prijateljem vsele domače zabave poset toplo priporočamo.

○ **Ob kolo je spravil v četrtek, 9. t. m., okoli pol 4 popoldne** neznan zlikovec kolarskega mojstra Jurija Slausu iz Frankolovega. Mož je imel opravka v odvetniški pisarni g. dr. A. Ogrička na Cankarjevi cesti. Pristopil je kolo k zidu ob vhodu v pisarno, se mudil komaj nekaj trenutkov v pisarni, a ko je stopil iz pisarne, že ni bilo o kolesu ne duha ne sluha. Tat je moral biti jako spreten, ker je bilo kolo z žabnico zaklenjeno, pa je vseeno opravil tako brzo. Kolo je znamke Puch, črno pleškano, bolj staro in rabljeno ter kakih 750 Din vredno.

Pišejo nam

IZ ŠMARTNA PRI LITJI.

Higienski zavod priredi v Šmartnem pri Litji od 12. do 19. t. m. nad vse zanimivo higiensko razstavo, združeno s filmskimi predavanji. V nedeljo 12. t. m. ob 7 zjutraj otvorileno predavanje: »Higiena hiše in okolice; ob 11 dop. »Bela kuga«, v torek »Pogostil legare; v četrtek, dne 16. t. m. film »Kozec«. V soboto in nedeljo predavanje s sklopičnimi slikami: sobota 18. t. m. ob 10 dop. za šolsko mladino, ob 7 zvečer za fante od 14. leta dalje in industrijske delavce. V nedeljo 19. t. m. ob 7 zjutraj za moške in žene, popoldne ob pol 3 za dekleta in žene. Razstava je odprta vse dni v tednu od 10—12 in 2—6. Vstop prost. Gospodinj, gospodinje, fante, dekleta, delavci, obrtniki, pokazimo z obilno udeležbo, da razumemo ugodno priliko vsestransko se poučiti o zdravju, zakaj zdravje enkrat pripravljeno in izgubljeno se ne da kupiti z gorami zlata. Okužen narod tudi nima bodočnosti, zapisan je smrti.

IZ KOČEVJA.

Kot delegata za poklonitveno deputacijo Nj. Velikanstvu kralju Aleksandru za mestno občino sta odpotovala mestni župan g. Lončar Ivan in občinski svetnik Pavliček Josip.

Zadnjič smo pomoloma poročali, da je na zadnji seji občinskega odbora odstopil kot odbornik g. Kovačič Ivan in sicer radi solidarnosti z g. Betrianijem, kateremu so izrekli na tej seji kot direktorju mestne vodarne in elektrarne nezaupnico. Na tem mestu popravljamo, da g. Kovačič ni odstopil iz občinskega odbora, pač pa iz odseka mestne vodarne in elektrarne in ne iz solidarnosti do dosedanjega direktorja, marveč prvič radi tega, ker je smatral, da je s tem dana nezaupnica celotnemu odseku in drugič, ker je sam prezaposlen. Toliko v popravek. — Podgorska ulica je oživila mladine. Kljunov bajer in griči na koncu ulice so polni drsalcev, sankacev in smučarjev. Vse se veseli in izživlja v lepem zimskem sportu.

V ponedeljek se je vršila lepa svečanost v naši cerkvi. Pred slovesno službo božjo je krstil mestni župnik in dekan gosp. Ferdinand Erker g. Druckerja, ki je bil dosedaj židovske vere. Med veliko sv. mašo je prejel g. Drucker sveto obhajilo, popoldne ob eni pa se je poročil s hčerko kočevskega fotografa g. Rudolfa Verderberja. Svečanostim je prisostvovala veliko občinstva.

IZ ROGASKE SLATINE.

Statistika. V svetokriški nadžupniji je bilo v preteklem letu poročenih 24 parov, umrlo je 72 moških in 51 ženskih, rojenih pa je bilo 39 otrok moškega in 35 otrok ženskega spola. Umrljivost je torej prevladovala!

Sportno življenje se je dpkaj razvilo v Rogasški Slatini. Cesta proti »Triglavu« je vedno polna sankacev; novosti pa so za Slatino letos smučarji. V nedeljo, 5. t. m. je posetila partija smučarjev Roč in pravijo, da je teren pri Sv. Miklavžu, kjer namerava tujakinja in poljskanska podružnica SPD postaviti v doglednem času svojo novo planinsko postojanko, za smuko nad vse idealno. Planinarji so torej na pravi poti in treba je, da se z novo zgradbo požurijo ter tako odpro pot življenju v Rogasški Slatini tudi v zimo.

Podružnica SPD v Rogasški Slatini poziva svoje redne člane, ki reflektirajo na ugodnosti polovične vožnje po železnicih, da takoj predložijo svoje legitimacije blaginjski podružnici g. Val. Oblaku v Rog. Slatini, in vplačajo Din 25 kot članarino za 1930 in Din 10 za pristojbino legitimacije.

Iz društvenega življenja

Prvi komorni koncert godalnega kvarteta v letošnji sezoni se vrši v petek, dne 17. t. m. ob 20 zvečer v dvorani Filharmonične družbe. Po daljšem presledku nastopi v Ljubljani zopet Zagrebški godalni kvartet, katerega tvorijo gg. Ladislav Miranov (I. gosli), Milan Gabr (II. gosli), Dragotin Arany (viola), Umberto Fabbr (cello). Zagrebški kvartet je bil osnovan leta 1918 in je začel z rednimi koncerti v februarju leta 1919. Njegov program sestoji iz klasične in moderne muzike, predvsem pa iz jugoslovanske moderne. Vse ljubitelje komornih koncertov, opozarjamo na ta večer.

»Šišenska Prosveta«. Na splošno željo občinstva ponovimo v nedeljo, 12. t. m. ob 8. uri zvečer, — spevoigro »Darinka«. — Najljubšeje vabljeno!

VII. Planinski ples v Radovljici bo 11. januarja t. l. ob 8 zvečer v Sokolskem domu v Radovljici. Vse, ki poznajo to prireditev že od prejšnjih let, vabi Podružnica Slov. pla. društva v Radovljici.

Radio**Programi Radio-Ljubljana:**

Sobota, 11. januarja: 12.30 Reproduc. glasba. 13.00 Casovna napoved, borza, reproduc. glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov 17.30 Koncert Radio-orkestra. 18.30 Esperanto, pouč g. Herkov. 19. Nemščina, prof. dr. Grafenauer. 19.30 Delavska ura. Delavstvo in protialkoholno vprašanje (Ang. Cerkvenik); Prenos obratovanja strojev iz Jugosl. tiskarne; Poročilo gl. tajništva Del. zbornice; Koncert pevskega društva Krakovo-Trnovo. 20.30 Pevski kvartet Glasbene Matice (gg. Pelan, Završan ml., Završan str. in Skalar). 21.30 Koncert Radio-orkestra. 22. Casovna napoved in poročila. 22.15 Sramel kvartet.

Nedelja, 12. januarja: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.00 Versko predavanje, pom. škof dr. G. Rožman. 10.20 O pridelovanju lanu, predava g. Sinkovec. 11.00 Pevski solistični koncert g. Batistič. 11.30 Koncert Radio-orkestra. 15.00 O pomenu kmetijskega stanu za Slovenijo, predava Fr. Erjavce. 16.00 Prenos iz lutkovnega gledališča. 17.00 Koncert citraškega krožka »Vesnes. 20.00 Prenos iz Prage: Simfonični koncert. 22.00 Casovna napoved in poročila. 22.15 Jazz-band.

Drugi programi:

Nedelja, 12. januarja.

Belgrad: 12.20 Koncert radio-kvarteta. 16.00 Koncert na citre. 17.05 Koncert ciganskega orkestra. 20.00 VII. Jugoslovanski koncert — orkester in akademski pevski zbor »Obilice. 21.20 Cas in dnevnice vesti. 21.30 K. g. V. Sumski, čl. boograjse opere, poje ob klavirju 22.00 »Kralj ostanec« (prizor). 22.35 Plesna glasba. — Varšava: 12.10 Glasbena matineja varšavske filharmonije. 17.40 Popoldanski koncert. 20.15 Italijansko-belgijski večer. 21.45 Prireditve v studiu. 23.00 Plesna glasba. — Budapest: 10.00 Kalvinska služba božja, 11.00 Katoliška služba božja, 12.10 Koncert vojaške godbe. 16.30 Pestra ura. 17.15 Koncert ciganskega orkestra. 18.45 Zabava iz studija. 20.50 Pevski koncert, nato koncert jazz-orkestra in ciganskega orkestra. — Dunaj: 10.30 Orgeljski koncert. 11.00 Mikrofon posluša smučarje-skakače na Semmeringu, radio-reportaža. 14.45 Nadaljevanje prenosa iz Semmeringa. 16.30 Popold. koncert. 18.20 Koncert iz del avstr. komponistov. 20.15 »Fürstentum«, opereta. — Milan: 10.45 Nabožna glasba. 20.30 Opold. koncert radio-ork. 16.00 Drama. 16.30 Popold. koncert radio-ork. 20.30 Prenos opere iz Torina nato plesna glasba. — Praga: 20.00 Večerni koncert. 21.00 Koncert angl. glasbe. — Langenberg: 11.50 Orgeljski koncert. 16.30 Popoldanski koncert. 20.00 »Dežela smeha, romantična opereta, nato plesna glasba. — Rim: 10.00 Nabožna glasba. 13.00 Koncert radio-kvinteta. 17.00 Popoldanski koncert. 21.02 Veliki koncert ital. glasbe. — Berlin: 20.00 Simfonični koncert, nato plesna glasba. — Katowice: 10.15 Prenos službe božje. 12.10 Simf. koncert. 16.00 Popoldanski koncert. 17.40 Koncert iz Varšave. 19.30 Pol ure zabave. 20.00 Prenos iz Varšave. — Stuttgart: 11.00 Koncert komorne glasbe. 13.45 »Sneguljica«, ljudska pravljica. 18.00 Legende. 19.30 Koncertni večer nar. pesmi. 20.30 Überfahrt, drama. 22.00 Večer holandske glasbe. 23. Zabavna glasba. — Torino: 16.30 Koncert radio-kvinteta. 19.15 Večerni koncert. 20.30 »Sic. opereta, nato plesna glasba. — M. Ostrava: 11.00 Glasbena matineja. 12.00 Opoldanski koncert. 16.00 Božične pesmi. 19.00 Orkestralni koncert. 20.00 Večerni koncert. 21.00 Koncert angleske glasbe. 22.15 Zabavna glasba.

Davek na rente

Davčna uprava za mesto Ljubljana razglasa: Vsi, ki imajo dohodek iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, morajo vložiti prijavo teh dohodkov včas do 15. januarja 1930 do vstetega 15. februarja 1930.

Davek na rente se plača od dohodkov iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, ki niso zavezani nobenemu drugemu davku t. j. zemljini, zgradinari, pridobitni, družbenemu in uslužbenskemu davku. Taki dohodki so zlasti: 1. obresti in rente obveznic (obligacij) države, samoupravnih edinic, delniških družb, fondov itd., ako niso oproščene tega davka s specialnim zakonom, 2. obresti od posojil v kakršnikoli obliki (n. pr. posojila na zadolžnice ali brez njih, menična posojila, hipotekarna posojila, kratkoročna posojila itd.), 3. obresti od zaostalih kupnin, 4. obresti hranilnih vlog v kakršnikoli obliki, 5. začasne ali dosmrtnne rente, alimentacije, rente med sorodniki, 6. rente za odstopljeno pravico ukoriščati izvestne patente, privilegije, dalje rente za odstop pravice kopati rude, ukoriščati rudninske vrelce itd., 7. obresti in rente ter drugi prejemki iz imovine podjetij ali pravic iz inozemstva, 8. zakupnine in vsakovrstni drugi dohodki iz imovinskih predmetov in pravic, kar jih ni zavezanih drugemu davku (n. pr. najemnini za izposojeni fabriški inventar, najemnina za kopalniško, kavarniško, trgovsko opravo, zakupnino za dovolilje oglasov in javnih nabitkov, za prehod čez tuja posestva (servituti) itd., 9. zakupnina za zemljišča, ako je ta večja od katastrskega čistega donosa.

Davčnih prijav ni treba vložiti: 1. za obresti državnih in samoupravnih in od obveznic delniških družb in fondov, 2. za obresti prioritarnih delnic delniških družb, 3. za obresti in rente, katere izplačujejo delniške družbe, država, samoupravne edince, fondi in kumulativne sirotinske blaginje.

Če izplačujejo obresti in rente država, samoupravna edinica, javni fondi, delniške družbe in ostale osebe, ki plačujejo davek na dobiček (družbeni davek) in kumulativne sirotinske blaginje, pobira ta davek in v vsakem primeru dotična blaginja (dolžnik) o priliki, ko izplačuje obresti in rente.

Davčna osnova za davčno leto 1930 so vsi faktični dohodki leta 1929.

Davčno prijavo mora izročiti upnik to je oseba, kateri ti dohodki pritečejo. Če biva upnik v inozemstvu, mora vložiti prijavo dolžnik, ki mora tudi namesto upnika plačati odpadajoči davek. Davčno prijavo se mora vložiti pri davčni upravi ali pa pri mestnem magistratu v Ljubljani. Če davčni zavezanec ne predloži davčne prijave v roku, določenem v tem pozivu, plača kot kazen 3% od odmerjenega osnovnega davka, in ako prijave ne vložiti niti na pisni poziv v nadaljnjem roku 3 dni pa 10% od odmerjenega osnovnega davka. Ako se v davčni prijavi z namenom, da bi se izognil plačilu davka, navedejo neresnične izjave (podatki), ali ako se zataji kak objekt ali vir dohodka, zadenejo davčnega zavezanca posledice iz člena 142. zakona o neposrednih davkih. Ako davčni zavezanec ne zna pisati, ali ne zna prijave izpolniti, poda lahko napoved na zapisnik pri pristojni občini ali pri davčni upravi. Vložitelju davčne prijave se sprejem potrdi.

Narodna šola in ženstvo

Naš novi narodnošolski zakon, ki je izšel prve dni decembra lani, se prav posebno živo tiče tudi ženskega dela našega naroda, in naše ženstvo stori prav, če si ga dobro ogleda.

Novi zakon glede obveznosti pouka in splošne prosvete ne dela nikake razlike med žensko in moško mladino, kar je sprito naše dobe seveda naravno, a zato nič manj razveseljivo. Če hočemo uspešno tekmovali v mednarodni zajednici, mora biti ves narod zrel za napredek, prav posebno pa zahteva naše narodno gospodarstvo umnega sodelovanja gospodinj, kar predpostavlja zadostno temeljno izobrazbo vsega ženstva.

Po novem zakonu je

obvezen 8-letni šolski obisk:

4 leta v osnovni in 4 leta v višji narodni šoli. Po dovršenem 4. razredu je mogoče preiti na meščanske, strokovne in srednje šole ali pa tudi v uk v trgovino ali obrt (kjer so vajenke in vajenci itak obvezani obiskovati nadaljevalno šolo). Učenka, ki pred dovršitvijo 14. leta zopet izstopi iz navedenih šol ali iz uka, mora nazaj na narodno šolo, da dovrši predpisano šolsko dobo.

Na deželi se more pouk v višji narodni šoli začeti polnih mesecev skrajšati, tako da morejo otroci pomagati pri nujnem poljskem delu.

Ker predvideva zakon tudi splošno uvedbo nižjih gospodinskih šol in tečajev za dekleta, ki so dovršila narodno šolo, moremo reči, da je s tem zakonom pri nas vsaj teoretično rešeno (ako pereče vprašanje nadaljevalnih šol in splošne gospodinske izobrazbe naše ženske mladine. Ako se bo stvar izvedla, bo pomenila doberšen napredek; saj niti v mnogo večjih državah doslej tega še niso uredili.

A ne samo kot objektu narodnošolske izobrazbe prinaša novi zakon žensku razveseljivo napredek, marveč tudi kot delovni moči, kot učiteljici. Tu je velevažen čl. 29., ki določa: »Vsaka šola mora imeti poleg stanovanja za upravitelja v bližini šole še toliko predpisom odgovarjajočih

stanovanj za učiteljstvo.

kolikor ima šola posebnih oddelkov. — Brez predpisane števila teh stanovanj v potrebnih pritliklanih se niti šola niti nov oddelk ne more otvoriti. (V mestih in trgih more občina namesto stanovanja dajati stanarino.)

Člen 173. določa: »V vseh, kjer šola nima stanovanj za učitelje, jih je dolžna šolska občina zgraditi najkasneje v roku šestih let, ko stopi ta zakon v veljavo, drugače se šola zapre. (Dokler ni stanovanj v naravi, morajo šolske občine plačevati vsakemu učitelju po 150 Din stanarine mesečno.)

Komur so znane razmere učiteljstva na deželi, ve, da so ravno nedostatne stanovanjske razmere ubijale mlade učiteljice (učitelju kot moškemu pomeni stanovanje bistveno manj nego učiteljici) duševno in telesno. Pomislimo, da se učiteljica na deželi v prostem času večina nima kam deti: ni zanjo primerne družbe, ne lokalov. Navezana je na svoje stanovanje, kar ne bi bila prevelika nesreča, ako je stanovanje zdravo, prijazno, udobno. Ženska najde v takem stanovanju vedno dela, razvedrila, utelje. A če je stanovanje kaka luknja, ki se pozimi niti segreti ne da in ob dežju curja od stropa, kjer ni kuhinje ne drugih pritliklin ali kjer je stanovanje v gostilni, kjer ni nikoli pokoja — potem se ni čuditi, če učiteljica prezgodaj izčrpa svoj idealizem in svojo poklicno vneto ter išče razvedrila in utelje, kakor pač nanese slučaj. Če se bo čl. 29. točno izvajal, bo odpravljena ena glavnih težkoč v življenju podeželskih učiteljic. Občine bodo morale nositi seveda precej večja šolska bremena kot dosedaj.

Ravnopravnost v službi.

Pri odmerjanju službenih pravic in dolžnosti novi zakon ne pozna razlike med učitelji in učiteljicami. Čl. 84. pravi: »Vsi učitelji v državnih narodnih šolah so državni uradniki in imajo položaj in vse pravice državnih uradnikov po uradniškem zakonu z dne 31. jul. 1923., v kolikor ni s tem zakonom drugače urejeno.«

Celibata

novi zakon ne pozna. Že navedeni čl. 84. določa le, da »učiteljica, ki je poročena z neučiteljem, ne more dobiti stanovanja v naturi,« čemur pač ni oporekati.

O učiteljici-materi govori čl. 87: Učitelj more redno v pokoj, ko dovrši 35 službenih let; učiteljice matere pa, ki imajo več kot tri otroke, se smejo vpokojiti po 20 letih državne službe in dobe pokojnino, ki jim po številu let pripada.

Nameščanje in premeščanje.

V tem pogledu je hotel zakonodajalec očividno napraviti red in dati čisto določne smerice, da se bodo nameščanja in premeščanja vršila nepristransko in bo protekcijonizmu postavljen zapah. Čl. 93. določa: Kjerkoli le mogoče, se bodo učitelji, ki prvič vstopajo v službo, namestili v prvem letu, učiteljice pa v prvih dveh letih samo na šolah, kjer sta najmanj dva učitelja. Po prvem odnosno drugem šolskem letu se obvezno premeste na male vaške šole. Čl. 101. dodaja: V trge morejo biti premeščeni učitelji, če imajo najmanj pet, v mesta najmanj osem, v mesta s polno srednjo ali strokovno šolo najmanj deset, v mesta s fakulteto najmanj dvanajst let uspešne učiteljske službe. — Potemtakem se ne bo več dogajalo, da bi učiteljice, ki imajo za seboj vplivne zaščitnike, že v prvih letih učiteljevanja zasedle službe po mestih in bile deležne vseh kulturnih dobrin in udobnosti, dočim bi bile njihove manj srečne tovarišice obsojene, da se brez konca žrtvujejo v pionirskem delu na deželi.

Delo izven šole.

Posebne pomisleke zahtevajo določbe novega zakona, ki vsemu učiteljstvu brez iz-

jeme nalagajo, »da podpirajo vsako delo izven šole, ki ima namen izobraziti širše narodne sloje v duhu tega zakona« (čl. 82.), to je v duhu »državlanske, verske, politične in kulturne strpnosti« (čl. 81.). Zakonodajalec polaga na delo izven šole toliko važnost, da se oziira nanj tudi pri določbah o imenovanju šolskih upraviteljev in nadzornikov.

Nobenega dvoma ne more biti, da je učitelj, neglede na spol, prav posebno dolžan, da stori za ljudsko prosveto tudi izven šole kar le more. Toda vpoštovati je treba dvojce: prvič je treba za javno delo nekakega posebnega talenta in veselja, ki je med ženskimi spolom bolj redek, ki se pa vsekakor da z vajo pridobiti, na kar bi bilo torej treba misliti že pri pripravljanju na učiteljski stan; drugič pa marsikaki učiteljici nedostajajo telesne sile, da bi se mogla poleg šole posvečati še delu izven nje in se tako odreči domalega vsakemu počitku. Šola že sama na sebi zahteva človeka in pol, kar se zelo očito vidi na učiteljih, ki so proti koncu leta vsicimoma že lažja izčrpanost občutili. Tem moči še za delo izven šole, ne da bi se šoli kaj vzelo (a šola je pač prva in najvažnejša)? Razen tega potrebuje učiteljica tudi sama zase vedno nove duševne hrane, da se ne izčrpa, vedno nove izobrazbe, da ne zaostane za časom. Ali ji bo dostajal čas za šolo, javno delo in lastno izobrazbo? Tudi na to naj mislijo starši in dekleta, ko se odločajo za učiteljski poklic, da ne bo potem razočaranj.

V upravo in nadzorstvo

pušča zakon ženskam odprto pot izrečno vsaj nobenega mesta ne pridržuje moškim (Doslaj imamo v Jugoslaviji samo eno nadzornico za dekliske osnovne šole: dr. Ljubico Jovičič v Beogradu).

Glede sestave

krajevni šolski odbor

navaja zakon poleg dveh po činu najstarejših upraviteljev izrečno tudi eno upraviteljo narodne šole. — V

banski šolski odbor

»pada izrečno tudi en upravitelj narodne ženske šole.« Tako v krajevne kakor v banske šolske odbore je pritegniti po »pet uglednih državljanov, ki se zanimajo za šolo in prosveto; upati je, da bo tudi med temi po katera žena.

Odnosaji med domom in šolo.

Te odnosaji naj bi posebno učiteljica skrbno gojila. Čl. 150. in 151. določata: »Dolžnost učenčevih roditeljev je, da se pouče o delu in obnašanju svojih otrok v šoli in izven nje. Šole bodo prireale roditeljske sestanke, da se zblizata šola in dom in njuno skupno vzgojno delo.« — Marsikdaj dobita tako učiteljica kakor mati pravi vpogled v otrokovo notranjost, njegove stiske in zablude šele po medsebojni opozoritvi na te in one otrokove posebnosti, na domače in šolske razmere.

Narodna prosveta in žena.

Novi zakon navaja tečaje za nepismene, ki so za osebe do 25. leta starosti obvezni, za starejše pa neobvezni, vendar tako, da mora vsak, ki se prostovoljno vpiše v tečaj, potem vztrajati do konca. Ti tečaji se imajo praviloma ustanoviti na vsaki vaški šoli in se vrše v večernih urah od 1. novembra do 1. marca. Pouk pripada učiteljstvu.

Tega prosvetnega dela se bo pač z veseljem udeleževala vsaka učiteljica in se potrudila, da bi zlasti vse nepismene ženske postale deležne temeljnega pogoja kulturne blagodi — pismenosti. Vsekakor je v slovenskih pokrajinah (po podatkih dr. L. M. Kostića v »Savremeni opštini«, št. 1. l. 1926.) samo 8,85 odstotka nepismenih žensk, dočim znaša — po istem viru — nepismenost med žensstvom: v Severni Srbiji 83,51, Južni Srbiji 91,57, Črni gori 86,74, Bosni in Hercegovini 89,63, Dalmaciji 59,70, Hrvatski Slavoniji, Medijmurju, Krku in Kastvu 38,62, Banatu, Bački in Baranji pa 26,75 odstotka vseh nad 6 let starih žensk. Odstotni postavki moških analfabetov je povsod dokaj nižji. Iz tega je razvidno, kolikakega pomena je za ženski del jugoslovanskega prebivalstva novi narodnošolski zakon tudi s te plati.

Gospodinska izobrazba.

V svrhu narodne prosvete — tako določa člen 154 — se bodo ustanovile za ženske nižje gospodinske šole in gospodinski tečaji. V gospodinskih šolah traja pouk od 1. februarja do konca novembra, šola pa je určena internatsko. Učenke dobe vse potrebščine razven obleke in obutve. V šolo se sprejemajo deklice, ki so dovršile vsaj narodno šolo in 15. leto starosti. Te šole se ustanove v prvi vrsti v najbolj zaostalih krajih.

Gospodinski tečaji se ustanove pri narodnih šolah in otvoriti se morejo tudi v krajih, kjer ni šole, če preskrbi občina za potrebne prostore, kurjavo in razsvetljavo in za stanovanje učiteljcev. V te tečaje se sprejemajo osebe od 15. do 30. leta. Tečaji trajajo tri do šest mesecev.

Ker spada gospodinski pouk poleg tega tudi med učne predmete na narodni šoli, bo posled, v kolikor se bo zakon uresničeval, vsi ženski naraščaj najširših slojev po narodni šoli deležni gospodinske izobrazbe. O tej izobrazbi sami bi bilo treba posebej izpregovoriti. Tu naj le kratko opozorimo, da se gospodinski pouk ne samo v gospodinskih šolah in tečajih, marveč tudi v narodni šoli ne sme prepuščati enim močem za splošne predmete, ampak samo strokovno izšolanim učiteljicam za »metatsko odnosno meščansko gospodinjstvo.

A. V.

Vsaj dinar za Slovensko Stražo

Za povzdigo sadjarstva

Zborovanje drevesničarjev Dravske banovine

je bilo v četrtek 9. t. m. v Celju v hotelu »Evropa«. Udeležilo se ga je do 60 drevesničarjev in sadjar-skih strokovnjakov iz vse banovine. Posvetovanja, ki so trajala od 10 dopoldne do pol 6 zvečer s kratkim opoldanskim odmorom, je vodil v imenu Sad-jarskega in vrtnarskega društva sadjar. nadzornik in urednik »Sadjarja in vrtnarja« g. M. Humek. Glavni poročevalci so bili g. Ivan Dolinšek, drevesničar v Kamnici pri Mariboru, Josip Priol, ravnatelj vinar. in sadjar. šole v Mariboru in Martin Humek.

G. Dolinšek je v obširnem poročilu orisal današnje stanje slovenskega drevesničarstva, ki je izvenlo v prepričanju, da bo propadlo, ako se do-se danje nevdružne razmere ne izboljšajo in ako se vsi drevesničarji ne zedinijo zlasti glede enotne produkcije in glede na primerne enotne cene. Nje-gova izvajanja so udeleženci z navdušenjem odo-bravali in je bila soglasno sprejeta tozadevna re-solucija.

Drugi poročevalci ravnatelj mariborske vi-narske in sadjarske šole g. Jos. Priol je v obšir-nem, izčrpano izdelanem referatu obdelal načela glede enotne produkcije sadrega naraščaja. Do vseh potankosti izdelan referat, ki je obravnaval podlage za vsa sadna plemena, izbiro cepičev, drevesne oblike, zdravstvene zahteve pri sadnem na-raščaju, izbiro plemen in sort, je bil z velikim odobravanjem skoro brez debate soglasno sprejet. Sklenilo se je, da naj se referat objavi v društve-nem glasilu »Sadjar in vrtnar«.

O sadnem izboru je poročal gosp. M. Humek. Svoja izvajanja je zaključil v štirih točkah resolu-cije in sicer: 1. Vsi drevesničarji so dolžni ravnati se pri izbiri sort, ki jih bodo gojili v svojih drevesnicah, strogo po »Sadnem izboru za Slovenijo«, ki ga je izdalo Sadjarsko društvo. 2. Razne druge sorte in novosti v svrhu preizkušanja naj pa goje samo večji drevesničarji, ki so popolnoma strokov.

IX. dražba „Divje kože“

se bo vršila dne 27. in 28. januarja 1930 v prostorih velesejma v Ljubljani. Kot kupci so najavljeni domači in tuji interesi. Kože vseh vrst divjačine sprejema »Divja koža«, Ljubljana, Velesejem, do 25. januarja 1930.

Članstvo OUZD na dan 1. januarja 1930 izka-zuje napram 1. decembru 1929 znatnejše naza-lovanje kakor pa bi ga pogojevali samo sezizski vplivi. Tako je znašalo število članstva 50.288 (napram 97.829) in se razdeli sledeče: moški 58.816 (66.117), od tega I. mezdni razred 11.157 (11.296), II.—VII. 7848 (8576), VII.—XI. 27.166 (32.235) in XII. 12.625 (14.010); ženski člani 81.422 (81.712), od te-ga I. mezdni razred 3645 (3694), II.—VII. 16.506 (16.686), VIII.—XI. 10.280 (10.370) in XII. 882 (862). Iz teh podatkov je razvidno, da je nara-dovalo predvsem moško članstvo, žensko pa le v manjši meri, v XII. mezdnem (najvišjem) razredu pa je celo napredovalo.

Carinski dohodki so znašali v decembru 1929 120,3 milj. Din, napram 137,7 milj. Din v novembru 1929. Skupno so od 1. aprila do 31. dec. lani znašali 1188,8 milj. Din napram 1108,7 milj., kakor je določal proračun za to dobo. Skupno so v celem letu 1929. znašali 1486,0 milj. Din napram 1622,9 milj. v letu 1928, in 1634,6 milj. Din. Da so lani dohodki bili manjši, je pripisovati izpadu dohodkov v zimskih mesecih 1928/29, ko je mraz ustavil promet in zmanjšal promet zunanje trgovine. Pa tudi je treba vpoštovati, da prihajajo carinski dohodki v glavnem od jivoza, ki pa je lani zelo naza-doval.

Prodaja čajnih jajc na ljubljanskem živil-skem trgu. Kmet. ministrstvo je z razpisom z dne 26. septembra 1929, št. 35320/III, razpisalo naga-do 5000 Din onemu, ki bo prvi pričel dovažati stalno na trg jajca, ki so obeležena z datumom legla in z imenom tvrdke. Namen ministrstva je, da se na eni strani pospeši perutninarstvo, na drugi strani pa nudijo kupujočemu občinstvu v nakup le prvovrstna res sveža jajca. Svežost vsakega jajca se more vsak čas kontrolirati, ker se datum zleženega jajca vpiše v posebno kontrolno knjigo, poleg tega pa je kvaliteta jajc najboljša, ker so zležena le od kur čiste plemenske pasme ter je teža radi tega ugodna. Prihodnji teden prične prodajati na ljubljanskem živilskem trgu čajna jajca perutninarski zavod Golob in sicer po navadnih dnevnih cenah ali celo nižjih ter občin-stvo na to opozarjamo. — Mesno tržno nadzor-stvo v Ljubljani.

Borza

10. januarja 1930.

Denar

V današnjem borznem prometu so se deviza-ni tečaji ponovno učvrstili. Promet pa je bil sred-nji, znatnejši pa v devizah Praga, Dunaj in Berlin. Ljubljana (v oklep. zaklj. teč.). Amsterdam 2274—2280 (2277), Berlin 1349.50—1352.50 (1331), Bruselj 788.50 bl., Budimpešta 989.48 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 793.90—796.90 (795.40), London 274.99—275.79 (275.39), Newyork 56.44 bl., Pariz 222.25, Praga 166.83—167.63 (167.23), Trst 294.60—296.60 (295.60).

Zagreb. (A. A.) Amsterdam 2275—2281 Ber-lin 1349.50—1552.50, Bruselj 786.50 bl., Budimpe-šta 987.98—990.98, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 793.90—796.90, London 274.97—275.77, Newyork 56.34—56.54, Trst 294.72—296.72.

Belgrad, Berlin 13.4950—13.5250 Budimpešta 987.98—990.98, Bukarešta 33.40—33.90, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 793.90—796.90, Lon-don 274.99—275.79, Newyork 56.34—56.54, Pariz 222.25—223.25, Praga 166.83—167.63, Milan 294.60—296.60.

Curih. (A. A.) Belgrad 9.1275, Amsterdam 207.95, Atene 6.705, Berlin 123.29, Bruselj 71.975, Budimpešta 90.29, Bukarest 3.0725, Carigrad 2.44, Dunaj 72.60, London 25.1325, Madrid 65.50, Newyork 516, Pariz 20.285, Praga 15.26, Sofia 3.725, Trst 26.99, Varšava 57.75, Kopenhagen 138.10, Stockholm 138.50, Oslo 138.05, Helsingfors 12.95.

VRLO NOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska pos. 170 den., Ljublj. kred. 125 den., Prastediona 920 den., Kred. zavod 170 den., Vevče 132 den., Stavbna 50 den., Šešir 105 den., Kranj. ind. 280 zaklj., Ruše 250—260.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 441 den., knsa 441—442 (440), termini: febr. 413—414 (413), tob. srečke 45 bl., srečke Rdeč. križa 36—50, 7% inv. pos. 84.50—85.25, agrari 51.50—53, 8% B'e-rovo pos. 88—89, 7% Bler. pos. 78—79 (78.50), 7% pos. Drž. hip. banke 78 den. — Bančni pap.: Union 201 den., Poljo 64—66, Hrv. 50 den., Kred. 100—104 den., Jugo 85 den., Lj. Kr 125—127, Medjun. 58 den., Nar. 8160 den., Prasted. 920—925

no naobrazni, ki imajo že večletno prakso in do-volj obsežna zemljišča. 3. V cenikih naj se imeno-vanajajo le sorte, ki so v sadnem izboru, da se kupci z drugimi sortami ne zvajajo. 4. Vsak drevesničar je dolžan, da vpele v svoj obrat (v cenik itd.) pravilna slovenska imena za sadne sorte, da se bo tudi v tem pogledu dosegla popolna enotnost.

Naslednji referat: produkcijski stroški in do-ležitev enotnih cen za drevesničarske proizvode je namesto izostalega referenta g. Znidariča, prevzel g. Dolinšek. Po vsestranskem, temeljitnem prevdar-ku in na podlagi natančno sestavljenega proračuna produkcijskih stroškov za 1/2 ha drevesnice za do-bo 4 let so se določile enotne cene za vsa plemena in drevesne oblike sadnega naraščaja, ki se gib-ljejo povprečno od 15 do 25 Din za prvovrstno dre-vo določenega plemena, določene oblike in določe-ne starosti.

Daljša debata se je vnela pri 6. točki dnev-nega reda: Kontrola drevesnic. Večina zborovalcev se je končno izjavila za kontrolo, ki naj jo izvaja kraljeva banska uprava po svojih strokovnih or-ganah.

Pri zadnji točki dnevnega reda: Organizacija drevesničarjev, o kateri je poročal tudi g. Dolinšek, se je soglasno sklenilo, da za enkrat ne kaže usta-navljati posebne organizacije za drevesničarje, am-pak, da se v okvirju Sadjar. in vrtnar. društva v smislu člena 7. novih društvenih pravil ustanovi poseben drevesničarski odsek, v katerem bodo drevesničarji zastopali svoje interese. Izvolil se je ta-koj privrlovalni odbor za ustanovitev tega odseka, ki naj bi takoj začel z delovanjem.

Celodnevno zborovanje je poteklo v najlepši složenosti in sporazumu. Od tega važnega pokreta drevesničarjev se je nadejati, da bo na vse strani ugodno vplival na razvoj in napredek našega sad-jarstva. Sklepi in resolucije se bodo objavile v druš-tvenem glasilu.

(925), Srpska 159 den., Zem. 125—128 (125), Obrtna 36 den., Ltno 164 den., Ravngara 75 den., Kato-lička 34 den. — Ind. pap.: Guttman 185—190, Sla-vonia 200 den., Slaveža 90—91 (90), Nar. šum. 40 den., Danica 102—110, Drava 300—320 (300, 305), Sečera 385—400, Osj. ljev. 180—210, Brod vag. 125—130, Union 140—170, Nar. ml. 20 den., Isis 20 den., Trbovlje 460—465 (465), Vevče 125 den., Piv. Str. 160 den., Jadr. plovl. 520 den., Oceanis 180 den., Ruzsea 425 den.

Belgrad, Narodna banka 8210—8230, 7% inv. pos. 83.50—84.50 (83.75), agrari 51—52.50, vojna škoda 441.50—442 (441.50); jan. 439.75—440.75. — Tendence čvrsta.

Dunaj. Den. sav. jedr. 89.20, Wiener Bank-verein 21.70, Creditanst. 51, Escampies. 170, Mundus 170, Alpine 32.70, Trbovljska 57.90, Kranj ind. 33.75, Leykam 6.25, Rima Murany 100. —

Žito

Danes je bil žitni trg izredno živahen, če-prav se drže prodajalci pšenice zelo rezervirano ter je izredno malo ponudb. Čvrsta tendenca v pšenici je odločno vplivala na trg ter je bilo opaziti na splošno veliko veselje do nakupa. Zaključki v pšenici so bili precej veliki na podlagi 205—207.50 za gornjebačko pšenico, dočim se je zahtevalo za potisko blago 212.50. Tudi v koruzi je bil precejšen promet, desi so cene ostale ne iz-premenjene in je bila v tem predmetu tendenca nekoliko slabša. Značilno je, da tudi čvrsti či-kaški tečaji za koruzo niso mogli pri vsem raz-položenju za hoso dvigniti koruznih cen. — Po-sebno močan je pa dvig cen za pšenično moko, za katero notirajo srednje dobri bački mlini 0/ 330—340 in čez franko nakladelna postla. Kakor je močno povpraševanje po ničli in klub visoki ceni se precejšen odjem, tako so še naprej zane-marijene krušne moke in otrobi.

V Ljubljani so cene neizpremenjene.

Zaključeno je bilo: 3 1/2 vagona pšenice, 2 vagona koruze, 1 vagon ječmena in 1/2 vagona ovsa. Tendence neizpremenjena.

Sombor. (A. A.) Pšenica bn. Dunav šlep 197.50—202.50, Bega šlep 203—205, kanal 195 do 200, bč. 77 197.50—202.50, 78 200—205, slav. 190 do 195, sr. 195—200, bč. Tisa šlep 202.5—207.50; oves bč. 137.50—142.50, sr., slav. 140—145; rž bč. Tisa šlep 140—150, ječmen bč. 63.64 115—125 bč. letni 65.66 135—140, bar. letni 66.67 150—160; moka bč. 0 310—320, 1 305—315, 2 280—290, 5 245—255, 6 180—200 7 150—160, 8 110—115; ko-ruza bč. 100—105, bč. marec 112.50—120; bč. april, maj 117.50—125, bč. pšenična 115—120; fižol bč. 450—470, bč. beli izbrani 475—480, bč. mešan 280—300; otrobi pšen. bč. 85—90. — Tendence neizpremenjena. Promet 213 vagonov.

Novi Sad. (A. A.) Pšenica bč. 77 197.50 do 202.50, bč. 78 202.50—207.50, gor. bč. 78 205 do 207.50, bn. Tisa šlep 78 207.50—212.50, gor. bn. 78 200—205, juž. bn. 77 187.50—192.50, sr. 77 190 do 195; moka 0 310—320, 2 285—295, 5 240—245, 6 185—190, 7 140—150, 8 112.50—115. — Ten-denca za pšenično trdno, za ostalo neizpremenjena.

Budimpešta. Tendence za pšenico slabša, za koruzo prijazna. Promet živahen. — Pšenica marec 23.15—23.12, zaklj. 23.12—23.13, okt. 23.74 do 23.61, zaklj. 23.61—23.62, maj 24.18—24.75, zaklj. 24.05—24.06; rž marec 15.20—15, zaklj. 15.02 do 15.03, maj 15.85—15.90, okt. 16.50—16.40, zraklj. 16.40—16.41; koruza maj 15.20—15.10, zaklj. 15.12 do 15.13, tranzit koruza maj 14.60—14.70, zaklj. 14.68—14.70, avgust 17.85.

I es

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 2 va-gona desk smreka-jelka in 1 vagon oglja.

Eksekutivni nakup: ca. 3950 q (40 vag.) bu-kovih drv 3—5% meš. (javor, brst, gaber) 6 mes., suhi, do 25% prižaganih okroglic, 8—15 cm 1 m, ceno za 100 kg iko meja 10 lir.

*

Položaj na mednarodnih tržiščih kož divjadi kaže nagibnost navzdol. Glavni vzrok tej nagibnosti je ameriška denarna in borzna kriza Ame-rika je največji kupec kož divjadi iz vseh delov sveta. Radi tega je težko verjetno, da bi se cene kožam na svetovnih tržiščih v doglednem času stabilizirale. Ni pa izključeno, da bodo cene kožam navzlic temu porastle. Na kožni sejem, ki se vrši v Ljubljani na velesejmu dne 27. in 28. t. m. pride mnogo domačih in inozemskih interesov — kupcev. Čim več blaga bo tukaj zbranega, tem ugodnejše prodajne cene bo mogoče doseči ker za malo množino blaga se tujemu kupcu pot v Ljubljano ne bi izplačala. Radi tega naj lovci čim prej oddajo svoje blago »Divji koži« na vele-sejmu v Ljubljani,

Bridke sablje

Rad pripoznam, da bi bil neznošen dolgačas na zelenem pašniku književnosti in lepe umetnosti vobče, če bi se v mlačnem solcu od časa do časa ne zabližale bridke sablje uma. O, boj brez primere, v katerem brusijo milicijci modric nove bisere ter se vzpenjajo od zmage do zmage! ...

Tako nekako visoko letelo bi pisal skromni kronist, če bi njegovo radovedno pero imelo radostno nalogo, da zabeleži tako bitko (ki kajpada tudi poročevalcu razvema z ognjem navdušenja izsušeno srce), i v našem prelepem hramu umetnosti.

Toda kako naj najde primernih besed, da izrazi svoje začudenje? Začudenje namreč, da mu je zabeležiti v najnovejši zgodovini našega umetnostnega življenja nekaj bitke, katerih priroda nikakor ni taka, da bi ga mogla spraviti v sveto navdušenje?

»Saj to ni nič novega,« mu šepeta tolsti izkušnjavec Udobnost na levo uho, »ob vsakem času so se umetnjakariji mrcvarili med seboj. Guarda e passa!«

»Naj se le, naj se le izlajajo in opljuvajo,« se mu zadirja zapeljivec Hudočnost na desno uho, »zgodovina ne bo beležila žrtv, ki so padle. Glorijo bo pela tistim, ki ostanejo. Pusti, naj se raztrgajo... če kaj ostane, se nekaj od tistem pomenimo.«

In skromni kronist odpira usta od začudenja in ne ve, kako naj zastavi svoje pero. Res je, da od nekaj poznano take žalostne prizore s' slovo po njem — kadar se oblike umetnosti v svojo vsakdanjo obleko. Res je tudi, da se bo pozneje izkazalo, kdo je imel prav... Toda za vse to vendar ne gre, preudarja skromni kronist, ki ima beležiti te poslednje bitke.

Tako-le: če je Debevec užaljen zaradi neprimerne Govekarjeve kritike in če so Albreht, Ocvirk in Kreft zaradi nepremišljenih Goljivičev izjav razburjeni — bilo pa je še nekaj takih zgražanj in psovnanj v zadnjem času, le kdo bi jih našteval! — naj mi za božjo voljo kdo pove, če zahteva nemara čast takega obračunavanja? ali spodobnost? Ali ka-li?

Enkrat ena je, da te polemiker niso nastale iz ljubezni do kakšne idealne smotra. Zato je iz-

ključena tudi morebitna domneva, da je gnala resnicoljubnost srdite bojevnike na plan. Hudo podobno pa je zadržanje vseh prizadetih maščevalnosti, čeprav se previdno skriva ta poteza in morda razburjeni duhovi sami sebi ne priznajo takega nagiba. Je-li od teh govorov in odgovorov, s katerimi so se pobahali stolpi »Slovenskega Naroda« (tukaj se mi zdi, da je kronist nehotel zašel v bridko ironijo), in ki izpostavljajo kakor na javnem sramotišču najslabši del tvorcev naše omike, komu kaj haska?

Zasramovanje od človeka do človeka je namreč vsebina teh polemik naših »bridkih sabelj«. Če je res, da smo vsi pod kožo krvavi, ali je treba, da se prav tisti, ki naj bi bili najvišji predstavniki naroda, pred škandala željnimi očmi javnosti blatijo in tepejo kakor hudobni otroci?

Naučili smo se že iz življenja naših umetnikov (in te navade so se tudi nekateri starejši žal navzeli), da se prijatelji hvalijo med seboj in vse ostalo zasmehujejo. Ali se bomo še morali naučiti, da ni umetnost tisto, kar je umetnikov posel, ampak prepričanje... če kaj hujšega ne?

V »Beli krizantemi« pripoveduje Cankar doživljanje v vlaku, ko ga je vprašala sopotnica, kdo je največji živeči slovenski pesnik, na kar je odgovoril: »Zupantič«. In gospodična je začudena vprašala: »Ali niste skregani z njim?« (Citiram po spominu). Kateri izmed tistih naših »umetnikov«, ki se je dolgo družil s tem ali onim, pa sta se zaradi pipe tobaka razšla in mu zdaj seveda kot umetnik tudi ni več počenega groša vreden, kateri izmed njih, vprašam (in tu je mato kateri, ki bi ne imel prilike potrkati na svoje prsi), ni bil ogorčen, ko je čital zgoraj navedeni odlomek v »Beli krizantemi«?

Bo li vsaj kateremu žal, da je v s'rdcu globoko razžalil svojega sočloveka — umetnika pustimo rajši na stran — in to javno, pred očmi vsega naroda, ki pričakuje v svoji naivnosti tako od njega kakor od nasprotnika velikih, plemenitih dejanj in — če je treba in prav — idealnih borb?

Na kolena in prosite drug drugega odpuščanja za svojo surovost, javnost pa za bridko razočaranje, ki ste ji ga pripravili!

S. Š.

Srbska književnost v letu 1929

Ob prelomu 1929/30 bi ljubiteljem »Kulture« pregledal rad dal samo bežno in skromno podoba vzpona in rasti srbske lepe besede v preteklem letu. Omejil se bom do skrajnosti in opozoril slovensko občinstvo le na ono, kar je prišlo do pomembnega izraza in priznanja med Srbi samimi, kar pomenja korak naprej na široki poti umetnosti in je bitna potreba kulturne skupnosti Jugoslovancov.

Preobvladujoča in karakteristična poteza v književnem življenju Srbov preteklega leta je umirjena ustaljenost. Prepud med novo in staro šolo, ki je bil najširši in zunanje najbolj povdarjen v prvih letih naše vojne konsolidacije (1921, 1922, 1923), se je zadnja leta vidno krčil in leto devetindvajseto, bi rekeli, je poteklo že v čisto normalnem razvoju. Starejši so se malo zganili in, da se tako izrazim, modernizirali, posodobili, mlajši ekstravagančni skrajnostni pa so se usmerili v zmernejši tok in marsikdo znatno odstopili od svojih prvotnih kričeh in nerazumevanjih programov. S tem nisem hotel reči, da med Srbi sploh ni ljudi, ki prisegajo na najnovejšo modernistične zastave: nadrealizem, novo romantiko itd. Se so. Ali jih je tako malo, da nikakor niso razvojno pomemben faktor v srbski književnosti.

Toliko na splošno. Naj preidem na posameznike in njihova dela, oziroma na posamezne vrste lepega ustvarjanja:

Pesem je na splošno produkt, ki se največ ponuja, a najmanj kupuje. Morda se ni pred kratkim v nekem splitskem časopisu neosnovano izrazil znani bohem Tin Ujević o pesni, da ji teko zadnje ure. Naš dvajseti vek je vsak dan bolj ječeln in manj romantično sentimental. Groba stvarnost, v kateri živi večina današnjih Evropejcev, naravnost dikta pot v to smer in zahteva tudi naravno, stvarno, neizumetničeno knjigo. Zato stoji proza, in posebno krajša novela, toliko nad pesmijo.

Pesem je najspontanejši in zato prvi izraz razvijajočega se umetnika. Prav zato v splošnem preobvladujejo v pesniških knjigah sami mladi, še nepriznani ljudje. Izstopajo: Desimir Blagojević, Kosta Milutinović, Dušan Jerković, Nikola Šop, Janko Tufegđić, Novak Simić, Rade Drainac, Momčilo Milošević, Vlado Vlaisavljević, Janko Donović, Selena Đukić, Đuro Gavella in še nekateri. Producirajo v glavnem v številnih revijah. Nekateri so nastopili tudi s knjigami. Omeniti moram posamezne pesniške zbornike najmlajših (»Lirika najmladih«, »Naša iskra«, »Srce«, »Mlada Bosna«). Zbirke, ki bodo dalj časa ostale, bi bile: »Večeri na moru« (Anica Savić-Rebac, pesmi v Dučićevih izbranih delih (»Narodna prosveta«) in pa izbrane pesmi Hrvata Kranjčevića, ki jih je izdala »Srpska književna zadruga«.

Siniša Paunović je šel med proziste (»Oni i mi«). Včasih tako živahni Krklec je čudno utihnil. Ko da ga je prozaični borzni posel odtujil lirskim molitvam. »Skadarlija« je opustela. Celo njen bohemijski kralj Tin Ujević je je pred dobrim mesecem zapustil in se napotil skozi Bosno na romanje po Dalmaciji. Rade Drainac se je dobro pokazal v »Banditome« in »Banketome«, ki je pred nekaj dnevi izšel. Nadrealisti (Marko Ričič, Risto Ratković itd.) so kljub svoji ekskluzivnosti našli odprta vrata pri »Književnem glasniku«.

Podčrtati moram dejstvo, da v Srbiji danes nastaja skoraj izključno lirski pesem. To pripisujem že zgoraj omenjenemu pojavu, da pesnijo samo književni začeteniki, ki šele iščejo izraza, dočim se po nekaj letih spuste na ustvarjalno težjo literarno vrsto: novelo in za njo na roman in nazadnje samo nekateri na dramo. Ker pa je mlad človek že fiziološko usmerjen na razigranost, kratkost in nedogmatnost, ni čudno, da so današnje pesniške knjige tako polne pesmic v najbolj pravilnem pomeni, ali da se izrazim v jeziku poetik in njenih teoretikov, da so tako polne lirskih pesmi.

Umetniško daleč pomembnejša ko pesem pa je srbska proza v letu 1929. Zastavo nosi vsakega Miroša Crnjanskega zgodovinski roman »Seobe«, ki ga nekateri štejejo za najboljši srbohrvaški roman zadnjih let. Drugi roman, ki tik za »Selitvami« zasluži splošno pozornost, je »Na prelomu« Nika Bartulovića, ki je izšel v izdanju S. K. Zadruga. Med lepo prozo moram omeniti še Isaka Samokovlijo (novelska zbirka »Od proleca do proleca«), Borivoja Jevtića (»Tabanica«), Ranka Mladenovića in pa tri knjige novel, ki so izšle v izdaji »Narodne knjižnice« (zadnja »Miris vekov« z novelami Božidarja Kovačevića).

Tu naj povem, da so se nekateri zadnji čas odpovedali pisateljevanju. Tako Stanislav Vinaver, Raslko Petrović, Sibe Milčič, ki imajo drugače zveneč glas med srbskimi literati. Dragan Aleksić neke zaključuje, da jih je odvečla diplomatska služba kakor toliko druge (Rakić, Dučić, Cenjan-

ski, Andrić). Stara resnica: V boju za obstoj se najbolje ustvarja, ki je tolikokrat preizkušena na naših največjih močeh! Ko pride človek do dobre službe in ni v skrbi za jutri, navadno usahne najbolj viri njegovega ustvarjanja. Borba za kruh je istočasno vzpodbuda k delu.

Iz filozofsko-znanstvene literature bi omenil »Filozofske fragmente« dr. Ksenije Atanasijević (prva knjiga), razpravo dr. Dušana Nedeljkovića o psihologiji lirskega ustvarjanja, Veliborja Gligorića esejistično knjigo »Matoš, Dis, Ujević«, »Zbornik Bogdana Popovića«, »Napor Bosne in Hercegovine za osvoboditev in zedinjenje«.

Pozivitev dramske književnosti pa je v zadnjem letu zelo vidna. Ze samo dejstvo da je bilo v jesenski gledališki sezoni (4 meseci) vprizorjenih pet izvirnih del, veliko pove. Posebej Manojlovićev »Centrifugalni igrači« je uspel. V dramo so se udeleževali poleg že omenjenega Manojlovića še: Nušić, Janković, Jevtić, Kušan, Ratković, Dimitrijević. Tudi labudje delo Iva Vojnovića »Prolog nezapise drame« je izšlo prvič v knjigi.

V prevodnem slovstvu moram omeniti Wellsovo »Zgodovino svetla« (»Narodna prosveta«), Dantejevo »Nebeško komedijo« (prev. St. Stanojević), več prevodov iz ruske in romunske proze (»Narodna knjižnica«), Remarquejev »Na zapadu...« in še nekatere.

Dobro so se posirali v inozemstvu Stanković, Vojnović, Krleža in Krklec.

Med pisatelji, ki so lani umrli, naj omenim Iva Vojnovića in Veljka Milčevića.

O srbskem revijstvu sem nedavno na tem mestu govoril (21. XII. 1929) obširno.

Se eno književno-kulturno pomembno stvar je prineslo leto 1929. Zakon o avtorskih pravicah. Mnenja sem, da bo vsaj deloma pripomogel k razčiščenju zavozlanih književnih razmer. Nezdružljivo preobilo prevajanje iz tujih literatur bo naglo ponehalo; zato bo pa vzraslo zanimanje za domača dela.

Belgrad, 10. jan. 1930.

Tone Potokar.

Jubilejna številka »Novi Covic« (Sarajevo, 10. novembra 1929), revije Milenka Vidovića, roditelja istoimenskega pokreta v Jugoslaviji, prinaša na 95 straneh številne članke raznih avtorjev duhu Vidovičevega zabrisanega humanizma. Samosvoj je kratek doprinos dr. K. Ozvalda o »dveh značilnih plasteh našega bitja in žitja«.

Duhovni život, asketsko-mistična revija, ki jo izdajajo zagrebški oo. dominikanci, nuja v 1. številki svojega drugega letnika zopet obilen material za duhovno samopogleditev. Ima tudi liturgična razmišljanja v smislu sodobnega gibanja. Prevedeni so tudi »Vzkliki duše« velike Tereze avkilske.

Život je list, ki ga izdaja hrvatska provinca Družbe Jezusove osobito za katoliško mlado inteligenco. Ustanovil jo je o. Vanino v Sarajevu l. 1919. Danes imamo pred seboj decembrsko številko 1929. Med članki omenjamo »Filozofijo bolšizma« (po Rene Fillopa Millerja) pa »Laiki v upravi cerkve«, ki nam po znanstvenih virih opisuje vlogo laikov v krščanski cerkvi od početka do danes, in je zato zelo aktualen. — Nekaj posebnega v »Životu« je »Hrvatska bibliografija« v vsakem zvezku, v kateri se vsi pojavi na hrvatskem književnem trgu brez izjeme navajajo in kritično razporedijo.

Ženski list, modni žurnal, Zagreb, dec. 1929, je zelo obsežen; prinaša leposlovje, modo z mnogimi modeli, otroško prilogo, barvane vezeniške vzorce, gospodarski in higijenski del. Med slikami nahajamo tudi pogled na vrh Kuma pozimi. Krasna je slika »Prolejni blagoslove« mojstra Maksimilijana Vanka, po kateri lahko žena sama veže gobelin.

Moskovski Hudočestveni teater, njegova praška skupina namreč, pride zopet v Zagreb na gostovanje. Pride 16. januarja in bo dal »Zločin in kazne« Dostojevskega, »Cvrčka na ognjišču« od Dickens, »Siromaštvo in greh« od Ostrovskega in »Ženitev« od Gogolja.

Stijna Streunvels: Sluga Jan. Književna zadruga »Nolite« v Belgradu je izdala prevod znanega romana flamskega pisatelja Stijna Streunvelsa, ki slika težko življenje in propadanje kmečke družine.

Slikar Federico Bencovich poslednji Schiavone (1677-1753)

V zadnjem stoletju beneške republike se je pojavila slikarska trojezveža Tiepolo, Rosalba Carriera in Piazzetta. Njihov vrstnik in sodelavec je bil zadnji predstavitelj umetniške skupine degli Schiavoni, slikar in bakrorezez Federico Bencovich (kakor se je sam pisal), imenovan tudi Bencovich, Bondorich, Ferighetto, Federighetto, Zerighetti, Penkovich. — Zanimal sem se za osebo in življensko delo tega slikarja in dognal, da ga moremo Jugoslovani reklamirati kot svojca. Deloval je tudi v Dalmaciji, umrl je v Gorici. Kukuljević-Sakcinski ga v svojem »Slovníku umjetnika jugoslavenskih« iz leta 1858 omenja ter prinaša kratek njegov življenjepis. Umrl je 8. julija 1753 v Gorici, star 76 let in je pokopan v metropolitanski cerkvi. Baje je v Gorici zadnja leta svojega življenja živel in deloval pri rodbini grofov Altema. Ta umetnik je bil tedaj rojen okrog leta 1677. Nesporo je, da je rodom iz Dalmacije.

Bencovića je napeljal na slikarstvo njegov sorodnik Gaetano Bencovich (Orsino?), sloviti glasbenik v Benetkah, pozneje (vsekako l. 1718) na Dunaju v dvorni službi za časa Karla VI. Gaetano ga je poslal v Bologno v šolo k znamenitemu slikarju Carlo Cignani. V cerkvi Madonna del piombo v Bologni se je nahajala oltarna slika Bencovića, predstavljajoča Sv. Andreja na križu z več drugimi svetniki (njegov capolavoro?).

Nato je Bencovići deloval v Benetkah. Podučeval je znano Rosalba Carriera, kraljico pastela, ki je slikala portrete po celi Evropi. Bencovići je sodeloval tudi s plovčevim mojstrom G. B. Tiepolom in je bil v ožji zvezi s slikarjem Piazzetta. Obadva sta iskala efekta v kontrastu med sve lobo in senco, ki frapira; njihova dela so tako podobna, da se pogosto zamenjavajo. V Benetkah se nahaja še ena slika Bencovića iz leta 1753, predstavljajoča Sv. Frančiška, v galeriji Querini-Stampaglia. Znana je Bencovičeva slika: Blažen Peter iz Pize v cerkvi Sv. Sebastijana v Benetkah.

Pozneje je Bencovići deloval v Milanu, kjer je v cerkvi Sv. Angela oltarna slika Bencovića, predstavljajoča Sv. Janeza Krstnika. Najbrže je Bencovići deloval tudi v Veroni pod imenom Federighetti.

Bencovići se je nato iz Italije podal v Nemčijo in Avstrijo. Vsekakor je dognano, da je živel več desetletij deloma na Dunaju, deloma v Bambergu.

Dognalo se je, da je bil Bencovići dvorni slikar princa Karla Friderika Schönborna, ki je bil državni podkanclar pod cesarjem Karlom VI. na Dunaju, kasneje pa škof v Bambergu in Würzburgu in vojvoda Franconije. V arhivu v Bambergu se je našel patent, s katerim ga knez Schönborn l. 1733 imenuje svojim dvornim in hišnim slikarjem. Iz arhiva grofovske rodbine Schönborn sledi, da je Bencovići tedaj živel v bornih razmerah s svojo rodbino, da je podpiral njegov sorodnik Gaetano Bencovich (Orsino?), dvorni glasbenik na Dunaju, da je slikal za princa Pio Savojskega v Benetkah

Skrb za slovenski jezik

Dočim se pri nas po vojni čistosti in lepota jezika v dnevnem tisku in uradnem ter zasebnem občevarju čedaljebolj zanemara in v kvari, pa nasprotno v književnih proizvodih, ki so trajne vrednosti, opazujemo, da se čistota in zlahklost jezika čedalje bolj skrbno in vestno goji ter da prihajajo od vseh strani vedno pogostejše pozivi in oklici, naj bi se jeziku posvečala ne le v leposlovnih in književnih delih, temveč vobče tista pažnja in ljubezen, ki je je v najvišji meri vreden in potreben.

Med temi glasovi beležimo prosoekt, ki ga je izdal »Ljubljanski Zvon« ob priliki, ko stopa v svoje petdeseto leto, in ga je objavil tudi »Slovenski narod« od 4. januarja 1930. Poudarja predvsem, da bo »Ljubljanski Zvon« ostal zvest tradiciji tistih prednikov, ki so v najtežjih političnih in kulturnih nepravilnostih z svojo ostrino svojega uma in tveganostjo svoje osebnosti v dolgem in napornem stoletju izoblikovali mrazozvedno in maloverno skupino slovenskih Kranjcev, Primorcev, Stajercev in Korošcev v zavedno narodno enoto slovenstva z vsemi atributi kulturne avtonomne narodnosti ter mu izlikali predvsem njegov jezik, čigar samostojni viri segajo nazaj celo tisočletje in ki ga je narod hramil v sebi s toliko brižnostjo in zvestobo.

Da je moral »Ljubljanski Zvon« poudariti to misel ob svojem jubileju »zakaj v nji je ogoroka preteklost, je geslo naših dni, je volilo prihodnost, je vsekakor zelo razveseljevalo. V novem letniku objavlja uredništvo lista novo rubriko »Slovenski jezik«, kjer se bodo glasili pereči jezikovni problemi, zavračale zablude ter se bo prevodna književnost praktično preizkušala v jezikovnem in stilnem pogledu. Kot sotrduke tega oddelka navaja uredništvo dr. A. Debeljaka, A. Sovrčeta in J. Kostiala. To je vsekakor pomembno dejstvo, da se bo »glasilo slovenskih svobodomiselnih intelektualcev« — kakor se »Zvon« v tem prosoektu imenuje — posebno posvečalo negi slovenskega jezika in kulturnih tradicij, iz katerih se, kakor proglaš pravi dalje, »odpirajo modernemu slovenstvu novi vrelci stopajevane svobodne tvorčnosti, ki bo vsa služila v prosopekt in procvit močne, velike, politično enotne Jugoslavije.«

Ljudska knjižnica

Ljudska knjižnica Prosvetne zveze je edina velika knjižnica v Ljubljani, ki se dosledno drži kulturno-vzgojnih načel modernega ljudskega knjižničarstva, in posreduje občinstvu najbolj izbor iz domače in svetovne literature po strogih estetskih vidikih ter takozvano »zabavno« leposlovje, ki je moralno neoporečno in ki ne vpliva kvarno na duševnost. V tem oziru je bila Ljudska knjižnica vedno brezkompromisna, ker se zaveda, kakšne dolžnosti in odgovornost ima kot kulturna ustanova, s katero se po svojem duhovnem pomenu more meriti samo še šolstvo. Strokovno vodstvo knjižnice pa ne skrbi samo za pravilen, aktualen in današnjim zahtevam ljudskega knjižničarstva odgovarjajoč izbor umetnostno in etično kvalitete literature, marveč skrbi tudi za pravilno individualno izposojanje, to je posredovanje duhovnih dobrin, po pedagoško-psiholoških vidikih, kar smatra moderno knjižničarstvo za glavno in najvažnejše delo na kulturni višini stoječe ljudske knjižnice. Zato je vodstvo občinstvu stalno na razpolago, da mu svetuje in pomaga pri izbiri primernega čtiva. Radi teh svojih odličnih prednosti uživa Ljudska knjižnica vedno večji sloves in se krog njenih članov stalno veča, čenraj se ne v toli meri, kot bi zaslužila. V zadnjih letih se je knjižnica tu-

in najbrže tudi po nalogu princa Evgena Savojskega.

Na Dunaju je Bencovići bil v dobrem prijateljstvu s slavnim arhitektom Hildebrandtom, zgradi teljem Evgenove palače na Dunaju. Tudi je Bencovići na Dunaju spoznal svojega poznejšega biografa pariškega zbiratelja umetnin ter esteta Mariette, ki je imel nekaj njegovih slik.

Potomeci Bencovića se nahajajo najbrže na Dunaju; že v prvem adresarju Lehmann, ki je na Dunaju izšel leta 1850, je zabeleženo več Bencovičev, med temi ena c. kr. dvorna vezilja ter več dvornih in drugih uradnikov imena Bencovići.

Glede Bencovića je omeniti, da Kukuljević-Sakcinski navaja okrog 20 njegovih del (slik, risb in bakrorezov). Bil je tudi bakrorezez. Predvsem pa so po njegovih slikah in risbah delali bakrorezez Schmutzer star., F. Pittler in Zuechi. En bakrorez Pittlerja po risbi Bencovića, predstavljajoč svetlega Frančiška de Paola, se nahaja v moji posesti. — V Zagrebu ni mogoče zaslediti nobenih Bencovičevih slik. Pač pa je v Gradcu ena signirana njegova risba predstavljajoča spečega Sv. Jožefa z dvema angeloma. Ker je Bencovići delj časa živel na Goriskem, se gotovo tudi tam nahajajo njegova dela.

Glede zunanosti Bencovića piše sodobnik Zanetti, da mu je neka melanholija pokrivala lice; imel je turbojne oči in temno lice. O njegovih delih pa piše Naglerjev slovník umetnosti, da je bil »najboljši posnemovalce C. Cignani-ja; od tega je prevzel ne toliko prijetne kot izborne strani, bil je v risbi pravilen, v prednašanju močan, v umetniškem naziranju zelo umen... njegova manira je nekoliko s senco preobložena«.

Moremo ga vsekakor reklamirati kot sorojaka, četudi so od njega podpisani dokumenti sestavljeni v italijanskem jeziku.

Preiskoval sem tudi genealogijo raznih rodbin Bencovići; toda do sedaj ni bilo mogoče konstatirati, iz katere linije izhaja. Siebmacher: Wappenbuch, Nürnberg l. 1870 omenja šest plemenitaških rodbin Bencovići, štiri iz Hrvatske in dve iz Dalmacije. Ni še dognano iz katere teh linij je naš slikar.

Vsi ti podatki temelje na virih, ki se bodo objavili v vseni dokumenti ter fotografijami v posebni knjigi. Potrebno je, da se ta naš slikar reši pozabljenosti in da se potom take publikacije omogoči zbrati podatki o vseh njegovih delih ki so raztresena po celi Srednji Evropi.

Ta članek za široko javnost sem spisal po trudopolnem večurnem delu v s'rdcu, da pred publikacijo celega življenjepisa z oceno del dobim še novih podatkov, za katere prosim.

V Ljubljani, novembra 1929.

Dr. Ivo Bencovići.

Pripomba uredništva. Današnji »Ilustri-rani Slovenec« prinaša nekaj slik in risb slikarja Bencovića, Zagrebške »Novosti« pa te dni prinesejo daljšo razpravo o njem.

di kvantitativno tako zelo obogatila, da more tudi v tem oziru popolnoma zadostiti vsem potrebam. Zato iskreno vabimo vse one, ki jih vodi v knjižnično resnično duhovna potreba po notranji obogatitvi in sprostitvi, da stopijo v krog naših obiskovalcev in prijateljev.

Ljudska knjižnica posluje v prostorih Prosvetne zveze na Miklošičevi cesti št. 5 (v Akademskem domu) med hotelom Union in Vzajemno posojilnico. Odprta je vsak dan razen nedelje in praznikov od 8—12 in od 2—7. Član more postati vsakdo, da se le zadostno legitimira. Pristopnina znaša 5 Din.

Važnejše novosti:

Gide André: Die enge Pforte, 250 S.; 242a 2. — Maurice François: Die Tat der Thereses Desqueyroux, Roman, 186 S., 2515 a 3. — Bruun Laurids: Van Zantens glückliche Reise, 158 S.; 2500 a 2. — Bruun Laurids: Van Zantens Insel der Verheissung, 175 S., 2500 a 3. — Bruun Laurids: Die freudlose Witwe, 175 S., 2500 a 4. — Bruun Laurids: Heimwärts, Novellen, 186 S., 2500 a 5. — Tynjanov: Wilhelm Kitchelbecker, Dichter und Rebell, 527 S., 2587 a. — Molnar Franz: Die Jungen der Paulstrasse, 271 S., 2588 a. — Frank Leonhard: Der Bürger, Roman, 392 S., 2599 a 1. — Washburn Frank: Riesenbauten Nordamerikas, 2524 a 7. — Däuber Theodor: Heilige Stätten der Bibel, 2524 a 8. — Schalek Alice: An den Höfen der Mahard-schas, 2524 a 9. — Hamsun Knut: Blagoslov zemlje, Roman, 359 strani, 2564 a. — Pregelj Ivan: Izbrani spisi, IV. zvezek, 253 str., 1885 a 4. — Capek Karel: Krakatit, Roman, 317 str., 2565 a. — London Jack: Kralj Alkohol, Povest, 247 str., 2566 a. — Pregelj Ivan: Peter Marković, Zgodovinska povest, 207 str., 2567 a. — Jalen Janez: Očvar Marko, Povest, 407 str., 2568 a. — Herwig Franz: Hoffnung auf Licht, Roman, 373 S., 2597 a. — Osorgin Michael: Der Wolf kreist, Ein Roman aus Moskau, 418 S., 2598 a. — Hauser Heinrich: Donner überm Meer, 242 S., 2599 a. — Boyer Johann: Der neue Tempel, Roman, 336 S., 2196 a 6. — Elster Kristian: Das Amtsrichterhaus am Fjord, Roman, 318 S., 2600 a. — Asch Schalom: Onkel Moses, Roman, 270 S., 2516 a 5. — Tenreiro Ramon M.: Die Sklavin des Herrn, Roman, 376 S., 2601 a. — Frank Leonhard: Das Ochsenfurter Männer-quartett, Roman, 297 S., 2589 a 2. — Green Julien: Leviathan, 412 S., 2124 a 5. — Kaden-Bandrowski Julius: General Barcz, Roman, 458 S., 2603 a. — Asch Schalom: Mottke der Dieb, Roman, 455 S., 2516 a 4. — Istrati Panait: Kodin, Kindheit des Adrian Zografii, 212 S., 2197 a 4.

Ljubljansko gledališče

Drama:
Začetek ob 20 zvečer.

Sobota, 11. januarja: »Cvrček za pečjo«, premijera. Izven.

Nedelja, 12. januarja ob 15: BITKA. Ljudska predstava. — Ob 20: NAŠ GOSPOD ŽUPNIK. Ljudska predstava pri znižanih cenah.

Opera:
Začetek ob pol 20 zvečer.

Sobota, 11. januarja: »Poljska kric, opereta, — Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. Nedelja, 12. januarja ob 15: GORENSKI SLAV-CEK. Ljudska predstava. — Ob pol 20: BE-NEŠKA NOC, Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

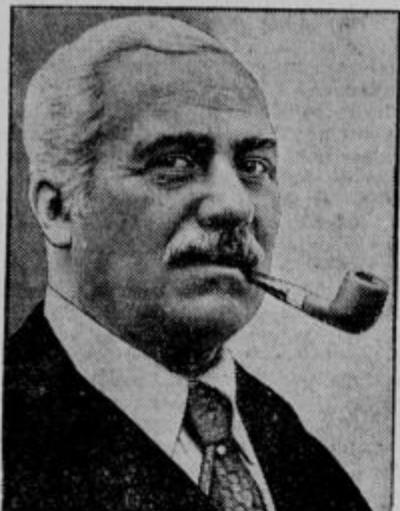
Mariborsko gledališče

Sobota 11. januarja ob 20: »Morala gespe Dul-ske«, Delavska predstava. Znižane cene. Nedelja, 12. januarja ob 15: Gostovanje ljubljanskega baleta z otroškim programom. Izven. — Ob 20: Gostovanje ljubljanskega baleta z elitnim programom.

Velezanimiv proces v Berlinu

Ponarejevalci červoncev, petrolej in upor Gruzincev

V Berlinu se je začel te dni senzacionalen političen proces proti ponarejevalcem červoncev (1 červонец je 10 zlatih rubljev). Pred sodiščem stoji večje število Gruzincev na čelu s svojim voditeljem Karunidzom, ki je s svojimi prijatelji poskušal izvesti fantastičen načrt, da namreč organizira upor proti

Sir Henry Deterding, angleški petrolejski magnat, o katerem se govori, da je bil v zvezi s ponarejevalci červoncev.

SSSR in osvoboditi Gruzinijo. Prvi korak v tem načrtu je bilo ponarejanje sovjetskega denarja. Ponarejeni denar naj bi se dal v promet v celi sovjetski državi, s čemur bi se omajala sovjetska valuta, izzvala nezadovoljnost prebivalstva, potem bi se pa dogodki že uvrstili drug za drugim. Ponarejevalci so začeli v Nemčiji na debelo tiskati sovjetske

ševanja je pa oni, ko je Karunidza priznal, da je imel zveze s kapetanom Erhardtom. Utrditelj zveze, ki je obstajala med obtoženci in zakletimi sovražniki boljševiškega režima generalom Hofmannom in njegovimi tovariši, je okoliščina, ki bi mogla izzvati prav svetovno senzacijo.

Berlinski proces ima dalekosežno politično in gospodarsko ozadje. Iz pisanja svetovnega časopisa o tej zadevi moremo sklepati, da gre tu za borbo mednarodnega petrolejskega kapitala proti sovjetskemu režimu. Ko bi bila osvobojena Gruzinija, bi sovjeti izgubili ogromne petrolejske vrelce v okolici Bakua. Upor proti Moskvi naj bi se iz Gruzinije razširil na vso sovjetsko državo. Vojaška stran akcije je bila poverjena generalu Hofmannu. O tem načrtu sta večkrat razgovarjala Hofmann in angleški petrolejski magnat sir Henry Deterding. Poleg Deterdinga naj bi se v akciji proti sovjetskemu režimu udeleževala tudi mednarodna industrijska družba, kateri stoji na čelu G. Nobel, sin onega Nobla, ki je osnoval tako zvane Noblove nagrade. Nobel je v novembru l. 1924, obiskal Karunidze v Monakovem in se z njim razgovarjal tri dni. Po tem sestanku je prišlo do konference Noblove skupine z Royal Duch, na kateri sta se oba trusta sporazumela, da podpirata Gruzince. Nemški tisti so objavili tudi pismo, katerega je 13. aprila 1926 poslal Henry Deterding, predsednik trusta Royal Duch, nekemu znanemu nemškemu politiku.

Deterding piše v pismu: »Nospod Nobel mi je predložil stvar, ki ga zanima. Radi tega mislim, da bi bilo boljše, ako se o vsem, kar nameravamo podvzeti v tej zadevi, dogovo-

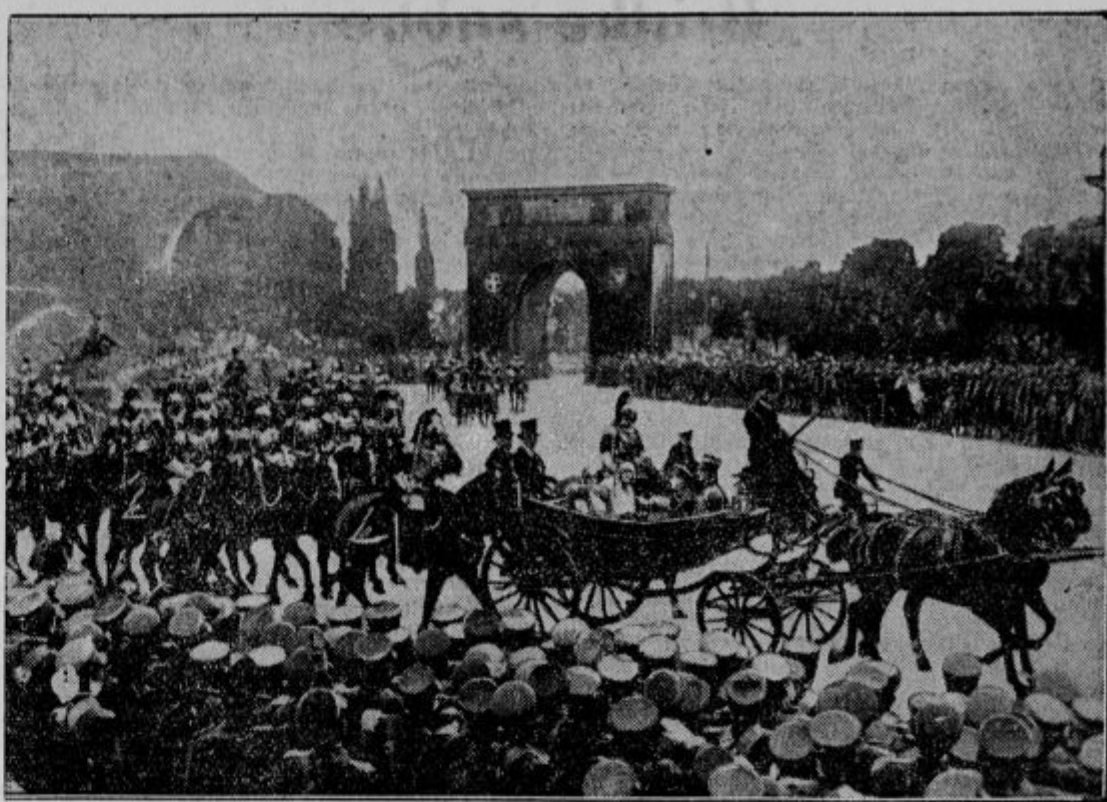
Obtožena Karunidze in Sadatiersvili pred sodiščem. — Krog njih so slike ponarejenih červoncev.

novčance, zaupniki so bili že pripravljeni za pot v Rusijo, toda preden so imeli priliko razviti na sovjetskem ozemlju svojo akcijo, jih je zasledila nemška policija, zaplenila ogromno količino ponarejenih červoncev in krivce postavila pred sodišče.

Ze prvi dan procesa, ki je privabil v Berlin časnike iz celega sveta, je podal nekaj zanimivih podatkov. Ob priliki zasliševanja je predsednik sodišča vprašal glavnega krivca, Karunidza, če se Gruzinci niso spomnili na slučaj madjarskih ponarejevalcev. V resnici namreč izgleda, da so v tem slučaju popolnoma isti nameni, kakor so jih imeli madjarski ponarejevalci. Obtoženec je opozoril sodišče, da se je v zgodovini večkrat zgodilo, da so vlade posameznih držav uporabile to sredstvo. Ko je Karunidza izjavil, da je Nemčija smatrala Gruzinijo za samostojno državo, je proti temu zelo energično protestiral zastopnik nemškega zunanega ministrstva, ki prisostvuje procesu. Najzanimivejši del zasli-

rimo z gospodom Noblom. V tem smislu sem pisal Nj. ekselenci generalu Hofmannu in sem mu predlagal, da se gosp. Noblu pošlje prepis pisma Njegove ekselence ali pa če se obrnete neposredno na gospoda Nobla in ga seznanite s tem, kar smatra Njegova ekselence za potrebno. Iz zgoraj navedenih razlogov mi je nemogoče, da bi kaj podvzel brez vednosti gospoda Nobla.

Razen Hofmanna je med poverjenike Gruzincev spadal tudi kapetan Erhardt, ki se je sestal s Karunidzom v januarju l. 1926. Po tej konferenci se se vršile tudi druge, na katerih so se dogovorili, da se naj upor proti Rusiji začne v Gruziniji. Gruzinci so imeli svoje zaupnike skoro v vseh evropskih državah, a največ v Franciji, Angliji, Švedski, Bolgariji in Italiji. Ves ta obširen načrt pa je propadel, ko so l. 1927. v Nemčiji zaplenili ponarejene sovjetske novčance. Policija je nato takoj prišla krivce in njihove pomočnike. Med preiskavo pa je umrla glavna pri-

K poroki italijanskega prestolonaslednika. Novoporočeni par se pelje po rimskih ulicah. V ozadju vidimo častna vrata, ki so jih zgradili za poročne slavnosti.

ča, general Hofmann. Njegova vdova je pred sodiščem izjavila, da je njen mož aktivno sodeloval v raznih načrtih, da se izzove upor proti Sovjetski Rusiji, toda, da ni ničesar vedel o ponarejevanju denarja. Isto se trdi tudi o ostalih mednarodnih udeležencih te velike afere. Dosedaj se pri zasliševanju ni moglo ničesar ugotoviti, da bi še kdo razen obtoženih Gruzincev in njihovih ožjih pomagačev vedel o ponarejevalni akciji. Poleg vsega tega pa bo ta proces prinesel novo luč v del nedavne prošlosti v zgodovini protiboljševiškega pokreta. Radi tega javnost z velikim zanimanjem pričakuje nadaljevanje procesa.

Kje se skrivalo kiti čez zimo

Te dni je odplula iz Londona v arktična morja polarna ladja »Discovery II«, kjer se bo mudila tri leta. Namen te ladje ni, da bi odkrila kako novo pokrajino, ampak da reši neko tajnost, ki že več let zanima industrijo kitolovstva. Po zimi namreč ti ogromni morski sesavci popolnoma izginejo iz morskih con, kjer se ponavadi preko leta zadržujejo, in to seveda občutijo kitolovci. Kam pa odidejo pravzaprav kiti? To je glavno vprašanje, na katero bo skušal dr. Stanley Kemp, vodja ekspedicije, dati po možnosti točen odgovor. Radi tega sliči »Discovery II« plavajočemu laboratoriju, ki je opremljen z zelo občutljivimi aparati, s pomočjo katerih naj se odkrije zimsko skrivališče kitov. Tu se nahajajo aparati za analizo morske vode v raznih globinah, termografi, ki bodo zaznamovali temperature v globinah, dalje posebni aparati, s pomočjo katerih se da raziskovati morsko dno. »Discovery II« ima samo mal top, ki bo streljal na kite puščice iz srebra. Te puščice ne bodo ubijale kitov, ampak bodo ostale v kitovem telesu toliko časa, dokler jih ne bodo ob drugi priliki ujeli kitolovci in tako se bodo lahko ugotovile tajne poti, po katerih se gibljejo kiti pozimi. Znano je, da imajo kiti zelo radi neko nežno morsko živalco, ki se znanstveno imenuje »euphasia superba«. Dr. Kemp misli, da gredo kiti po zimi v one kraje, kamor gre ta živalica, ki predstavlja zanje slaščico. Potemtakem je neposredni cilj ekspedicije dognati, kje se najraje zadržuje »euphasia superba«, dalje kakšne okolnosti pospešujejo plojenje te živalice, za katero gredo kiti.

Kako prohibicijski organi uničijo alkohol

Pred vojaškim sodiščem v Providence v državi Rhode Island se te dni zagovarja 39 vojakov obrežne straže. Obtoženi so, da so opleni tihotapske ladje z alkoholom in se nato do nezvesti napili. Pri preiskavi so na nič manj kot šestih patrolnih ladjah, katerih glavni posel je boj proti tihotapskim ladjam, ki uvažajo alkohol, našli skrite zaloge alkoholnih pijač.

Listi poročajo k senzacionalnemu procesu še naslednje podrobnosti: Da bi zabranili v bodoče ponovitev proslave zmage nad tihotapskimi ladjami s pijančevanjem, kot se je to zgodilo pri zaplenbi tihotapske ladje »Black Duck«, so poverili straženje zasežene ladje posebno zanesljivemu mornarju Foleyu. Štiri ure potem, ko je Foley prevzel stražo, so ga videli številni radovedneži, ki so se zbrali v pristanišču, kako se je v popolnoma prijanem stanju, mahajoč z dvema pištolama, ki ju je držal v rokah, primajal na krov ladje, ki je že kazala krvave sledove boja, ki se je odigral pri aretaciji tihotapskega moštva. Foley je skušal zbrati množico pojasniti svoje mnenje o prohibiciji, dokler se ni od pijanosti popolnoma nezavesten zgrudil na tla.

Mlinar, ciganka in vrag

Mlinar Costice v Csicsofalvi je imel radi konkurence mlinov v Dësu vedno manj dela. Premišljeval je sam pri sebi, kaj bi napravil, da bi si izboljšal položaj. Končno je prišel do prepričanja, da — brez vruga ne bo šlo. Dobri romunski mlinar je tedaj šel h zastopniku vruga na zemlji — ciganki Ani Csukar, kateri je potožil svoje gorje in jo prosil, naj ga spravi v zvezo z vragom.

»Kaj bi pa rad od vruga?« je vprašala ciganka mlinarja in obenem mislila, kako bi iz tega moža mogla zase napraviti izvrsten »kšeft«. »Saj veš, da je treba Luciferju plačati za vsak nasvet in uslugo...«

Naslednji dan je prišla ciganka k mlinarju. Pravila mu je, kako se ji je posrečilo, da je prišla v zvezo z vragom, in kako ji je vrag obetal, da bo mlinarju pripomogel do tega, da bodo ljudje nosili žito v njegov mlin. Zato pa je vsekako treba denarja, ker vrag ničesar ne naredi zastonj. — »Pa kaj zahteva vrag za to?« — »13.000 lejev.« — Mlinar se je hotel pogajati, pa ga je ciganka prepričala, da se z vragom ne da pogajati. In naštel je ciganki 13.000 lejev.

Preteklo je leto, a v mlin so ljudje nosili še manj kakor prej. Mlinar pričakuje vražjo pomoč, ali o vragu ni sledu. Kakor da ga ni drago plačal... Ciganka je vedela, kako stoji stvari in je znova poskusila izkoristiti obup vražjega klijenta.

»Moj dragi! Pa zakaj ne prideš k meni, da mi poveš, kako hudo ti je. Ne smeš na ta način vruga varati! Vrag se za tako majhen denar ne bo trudil (čeprav je vrag). Zakaj on mora vse, kar dobi, deliti s peklenskimi silami. Daj še dve svinji, pa boš videl, da bo šlo, kakor bi bilo namazano z lojem.«

Mlinar se je popraskal za ušesmi, pljunil in si mislil: če je vrag odnesel trinajst tisoč, naj vzame še ti dve svinji.

Stvar izgleda kakor da je — bajka. To bi tudi bila, če ne bi bilo »črno na belem« orožniški ovadbi državnemu pravdnistvu. Mlinar je namreč potem, ko mu tudi ti dve svinji nista pomagali, tožil ciganko radi goljufije. Sedaj oblasti vrše preiskavo in kmalu se bo čul pred sodiščem odmev te bajke iz dobe elektrike, aeroplana in radija o mlinarju, ciganki in vragu, 13 tisočih lejev in dveh svinjah.

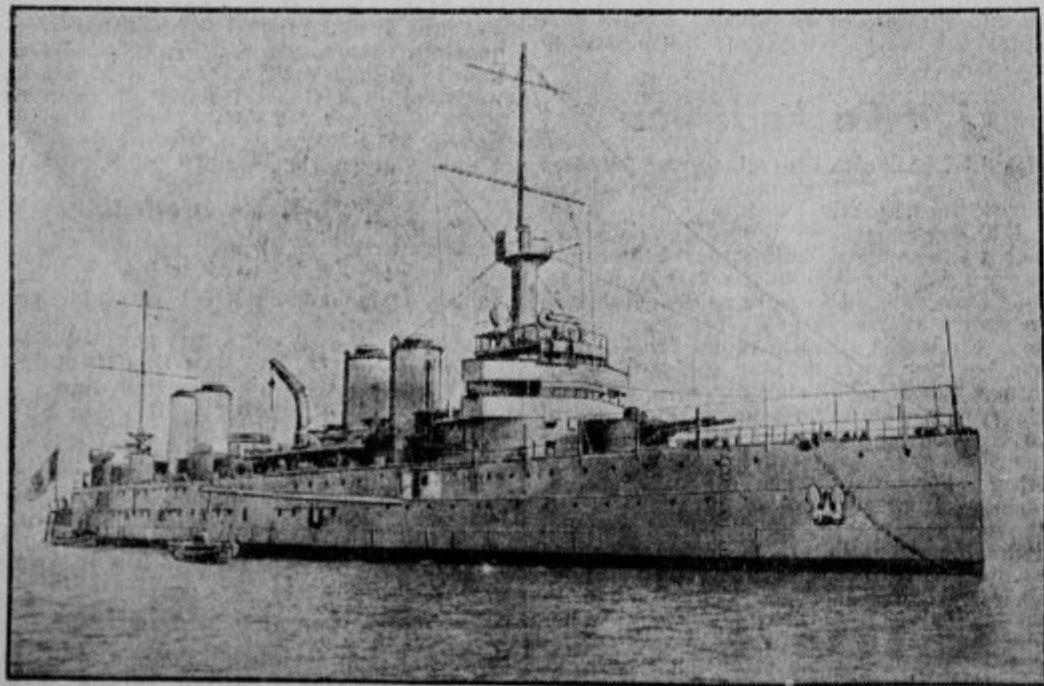
Sir Eric Drummond je praznoval včeraj 10 letnico odkar je generalni tajnik Društva narodov.

Ona: »Čas razdruži najboljše prijatelje.«

On: »Res je to. Pred štirinajstimi leti sva bila oba stara po 18 let. Sedaj si pa ti 23, jaz pa že 32.«

Double štofe

blago za obleke, fini tirolski loden za lov. ske obleke, pelerine itd. oddajamo vsako množino po globoko znižanih cenah
Drago Schwab, Ljubljana

Francoska oklepna krizarka »Edgar Quinet«, 14.000 ton velika, se je ob alžirski obali ponesrečila. Ladja, ki ima 15 m dolgo in 3 m široko poškodbo, je skoro vsa pod vodo. Posadko so rešile torpedovke.

Jugoslavija : Grška

Zvezni kapetan je končno sestavil moštvo, ki bo nastopilo v Atenah proti Grški v boju za Balkanski pokal. Ta tekma se vrši 26. januarja in je druga tekma za balkanski pokal. Prvo tekmo proti Rumuniji v Bukarešti smo izbrubili, izgledi za to drugo tekmo niso dosti boljši. Igralci, ki pridejo v poštev za to tekmo, so brez treninga. Nasprotno so pa o praznikih gostovali češki in ogrski profesionalni klubi v Atenah. Torej so Grki trenirani, naši so pa brez treninga. Zopet stara pesem.

V tekmah za balkanski pokal smo imeli največ izgledov. Da dobimo zopet ugled po ostalih državah Evrope, je predpogoj zmaga v teh tekmah. Ni pa izključeno, da bomo morali prepustiti vodstvo drugi državi, ki se za to tekmovanje resneje pripravlja.

JUGOSLAVIJA NA SVETOVNEM PRVENSTVU.

Zastopnik Urugvajske nogometne zveze na Dunaju ing. Fischer bo te dni odpotoval v Belgrad, kjer bo posredoval pri ministrskem predsedniku, da se omogoči naši reprezentanci sodelovanje pri teh tekмах. Z ozirom na razmere, ki pri nas vladajo, se je odločila urugvajska vlada, da nam nudi večjo finančno podporo, samo da bi naša amaterska reprezentanca nastopila v Montevideo. Zato tudi ni izključeno, da bo naša reprezentanca sodelovala v tekmah za svetovno prvenstvo.

AKADEMSKE IGRE V DAVOSU.

Zimske igre akademikov so se pričele. Po pravici bi imenovali te igre svetovne zimske igre, ker sodelujejo tudi dijaki iz Amerike. Prvi dan se je vršil smučski tek na 18 km, kjer si je priboril zmago Čeh Nowak v času 41 minut. Samo 10 sekund slabši čas je dosegel Italijan Delago, zmagovalac v lanskoletnem teku na 18 km. Že pri tem prvem nastopu se je opazila velika premoč čeških in italijanskih smučarjev. Na tej progi je startalo 89 tekmovalcev, od teh so prispeli razen enega vsi na cilj. Proga, ki je imela okoli 400 m višinske razlike, je bila krasno izpeljana, tako, da so imeli gledalci priliko opazovati skoro cel potek teka.

Edine šance za ugoden placement bi imeli naši drsalci, ki pa iz neznanih vzrokov niso odpotovali. Izgleda, da ima organizacija naše reprezentance vse drugo ozadje kot pa sportno. Ne moremo si namreč predstavljati, zakaj niso v reprezentanci drsalci Švab in Avčič, ki so akademiki in Jenko, državni smučski prvaki?

SMUŠKA TEKMA ILIRIJE V RATECAH.

V nedeljo izvede Ilirija svojo prvo zimsko sportno prireditev. Prvotno je bil namenjavati smučski tek v okolici Ljubljane, radi slabih snežnih razmer se pa vrši ta prireditev v Planici. Snehne prilike so kakor nalašč za ta smučski tek. To tekmovanje je pa odprto tudi za ostale smučarje, ki ne startajo na svojih klubskih prireditvah. Vendar tekmujejo člani samo izven konkurence. Radi tega utegne biti to tekmovanje še zanimivejše. Prijave k tej tekmi se sprejemajo pri vodstvu tekmovalstva do 8 zjutraj v Ratecah št. 1.

Mariborski sport

Smučska tekma za prvenstvo mariborskega sportnega združenja na Pohorju.

Zimskosportni odsek SPD Maribor—Ruše priredi v nedeljo dne 19. januarja smučsko tekmo za prvenstvo mariborskega zimskosportnega združenja in za klubsko prvenstvo v štirih kategorijah: 1. seniorji; 2. juniorji; 3. dame in 4. tekmovalci izven konkurence. V kategoriji seniorjev lahko tekmujejo vsi verificirani tekmovalci klubov, v članicah v mariborskem zimskosportnem združenju, ki so dopolnili 18. leto. V kategoriji juniorjev tekmujejo vsi verificirani tekmovalci klubov mariborskega zimskosportnega združenja, ki so dopolnili 16. leto in še niso tekmovali v kategoriji seniorjev, kakor tudi se še niso plasirali v kategoriji juniorjev na prvih treh mestih. V damski kategoriji lahko tekmujejo vse verificirane članice mariborskega zimskosportnega združenja, ki so dopolnile 16. leto. Izven konkurence tekmujejo vsi ostali tekmovalci.

Dolžina proge: za seniorje 20 km; za juniorje 8 km in dame 5 km.

Start in cilj za seniorje in dame pri koči na Klopnem vrhu.

Seniorji startajo dne 19. jan. ob 8; dame ob 9 in juniorji ob pol 10. Prijavnina znaša Din 10 in naknadna prijavnina Din 20 za osebo. Tekmovalci se naj prijavijo najkasneje do 18. januarja do 18 v trgovini Slojce v Jurčičevi ulici, oziroma do 21 v koči na Klopnem vrhu in v koči na Pesku. Vodstvo tekme: predsednik: g. dr. Orožen; tehnični vodja: g. Vetrli; startarja pri koči na Klopnem vrhu: gg. Parma in Voglar; startar pri koči na Pesku: g. Bezaj; časomerilci pri startu na Klopnem vrhu: g. Majer; pri koči na Pesku: dr. Ber-

Sestava moštva je naslednja: Mihelčič—Petronič, Ivkovič—Arsenijević, Premrl, Kunst—Marjanovič, Hltree, Leinert, Bonačič, Pavlič. Radi turneje Hajduka ne bo mogel nastopiti Bonačič, isto bo bržkone z Ivkovičem, ki bo šel s Hajdukom v Južno Ameriko. Nato pride v poštev še Premrl, ki ne bo mogel dobiti dopusta itd. Je pa to isto moštvo, ki je igralo proti Češki v Pragi.

V tekni je preiskava radi Milke Babiča, ni izključeno, da bo ta afera rešena v korist Babiča in mu bo izdano dovoljenje za takojšen nastop. Potem bi prišel on v poštev za levo krilo.

Radovedni smo, koliko odgovoril bo še prišlo in s kakšnimi težavami bo zvezni kapetan sestavil končno veljavno našo reprezentanco.

goč; časomerilca na cilju: gg. dr. Senjor in inž. Koudelka; sodnik: g. Golubović; glavni nadzornik proge: inž. Rungaldier; zapisničarja: gđc. Cingerlova in g. Gajšek. Objava doseženih uspehov kakor tudi razdelitev nagrad se vrši ob pol 18 v Rušah. Po tekmi skupen odhod iz Ruš z vlakom ob 20.40 v Maribor, odkoder skupni pohod do Grajske kleti, kjer se vrši prijateljski sestanek. Tekmuje se po pravilih Jug. zimskosportnega saveza. — Darila so razstavljena pri tvrdki Babič v Mariboru, Gosposka ulica 24.

Sankaška tekma Ruška koča—Ruše. ISSK Maribor priredi v nedeljo dne 26. januarja sankaško tekmo za prvenstvo mariborskega zimskosportnega združenja. Natančneje pogoje in navodila bomo objavili prihodnje dni.

Ustanovitev kluba za hockey na ledu v Mariboru. V Mariboru se je ustanovil klub, ki bo vzgojil hockey na ledu. Prve vaje se bodo vršile prihodnje dni pri treh ribnikih. Klubu, ki se imenuje »Mariborski hockey klub« so pristopili naši najboljši sportaši nogometne in lahkoatletske panoge.

Iz klubov

Udeleženci smučskega tečaja na Sv. Križu pod Golico se opozarjajo, da je skupen odhod iz Ljubljane v torek 14. 1. m. z vlakom, ki odhaja ob 14.40 iz glavnega kolodvorja do Jesenic. Na Jesenicah je pripravljen voz za priljago. Pot na Sv. Križ je položna in lepa. Onim udeležencem, katerim je odhod z navedenim vlakom nemogoč, poslužijo naj se večernega osebnega vlaka ter jih bo na Jesenicah pričakoval vodnik.

ASK Primorje. Plavalna sekcija. Opozarjam na pričetek rednega treninga v ponedeljek, dne 13. 1. m. točno ob 10. uri v kopališču Slon, vhod iz Franciskanske ulice. Trening 13. 1. m. je obvezen za vse moško aktivno sekcijsko članstvo. Načelnik.

Plavalna sekcija SK Ilirije. Pozivam vse članice in vse člane plavalne sekcije, da oddajo najkasneje do nedelje dne 12. 1. m. zvečer pri blagajni kavarne Evrope, v zaprti kuverti z naslovom Plavalni sekciji SK Ilirije sledeče točne osebne podatke: Ime in priimek, poklic, rojstno leto, stalno bivališče, bivališče v počitnicah, kateri stil plavanja želi trenirati in čas katerega ima tekoni čelaga vedna na razpolago za treniranje v zimski sezoni. — Načelnik.

SK Ilirija (hazenska sekcija). Danes ob 15. uri in jutri ob 10.30 trening na igrišču obvezen za vse igralke. Apetir na vse igralke, da posejajo treninge redno in polnoštevilno. — Načelnik sekcije.

SK Ilirija (težkoatletska sekcija). Treningi se vrše redno ob ponedeljkih in četrčkih zvečer ob 7 kakor dosedaj. Sprejemajo se še vedno novi člani. — Načelnik.

Nogomet v tužini

Na čeln angleške prvenstvene tabele stoji danes lanski angleški prvak Sheffield Wednesday. Od že 23 odigranih tekem je dosegel 14 zmag, 5 neodločenih izidov in bil le 4-krat poražen. S 33 točkami vodi Sheffield Wednesday angleško prvenstvo. Zanimivo je, kako in na kak način se bori ta klub v posameznih tekmah. Zadnjo tekmo je igral proti Arsenalu in zmagal z 2:3. Rezultat ne kaže premoč prvaka, toda tekma sama je pokazala, kako daleč prekaša on druge angleške klube, 45 tisoč gledalcev je prišlo na tekmo. Vidimo, da se Angleži sami zanimajo za svoj najboljši klub. Predvsem pride v oči odkrito in nesebično prijateljstvo vseh igralcev tega kluba med seboj. »Eden za vse in vsi za enega«, to je njih geslo tudi pri tekmi. Ako eden od igralcev slučajno napravi kako napako, takoj prihihta najmanj dva prijatelja-igralca, da to popravita. S tem je dosežena v igri silna živahnost in nasprotnik je ves čas vznemirjen nad tem hitrim gibanjem.

Napad pa ima posebno uspešno metodo. Nikjer ne okleva, izbira vedno le »prajša pota. Napadalna vrsta ne pozna ovinkov in ravna se le po principu: najhitreje priti pred nasprotnikova vrata. Iz igre Sheffield Wednesdaya bi se morali tudi drugi mnogo učiti posebno pa, da igralci med seboj ne smejo iskati preprirov in da je treba v

vsaki tekmi položiti vso energijo in vso voljo za zmago svojega kluba.

Boj za prvenstvo v Južni Nemčiji. Med prvaki velikih okrožij se je odigralo že drugo kolo prvenstva za Južno Nemčijo. Lanski nemški državni prvaki Sp. Vgg. Fürth je s 3:0 premagal svoega nasprotnika Vs. V. Stuttgart. Sedaj, ko gre za čast prvaka Južne Nemčije, je Sp. Vgg. Fürth otvoril z energično igro svojo prvenstveno pot. Na čelu tabele prvakov stoji zopet stari zmagovalac Sp. Vgg. Fürth, kateremu trdo sledi Eintracht Frankfurt. Zelo veliko zanimanje vlada v mestih Južne Nemčije za te tekme. Pri vsaki tekmi je navzočih približno 10.000 gledalcev, včasih nekaj manj.

Profesionalni proti amaterjem. Na Angleškem se je vršila nogometna tekma med profesionalnim klubom Newcastle United in amaterskim moštvom Corinthians. Tekma je končala neodločeno s 4:4. Znano je, da je Corinthians pred kratkim celo z 2:0 premagal klub Middlesbrough, ki je tudi zastopnik prve angleške nogometne lige.

LAHKA ATLETIKA.

Olimpijski zmagovalac Lonkolo, znan po svojih uspehih v tekih na dolge proge, bo šel najbrže v Ameriko na halske prvenstvene borbe. Slavni Fincc je namreč prejel oficijelno vabilo ameriške lahkoatletske zveze k udeležbi na teh tekmah. Edino, kar bo menda zadržalo Lonkolo od teh prireditvev, je njegova poroka, kajti pred kratkim se je šele oženil.

HOCKEY.

Kaj pravijo Kanadci o sebi. »Naravno je, da igramo mi boljše nego v Evropi. Pri nas je mogoče že z otrokom igrati hockey, torej mnogo preje kot v Evropi. Počeg tega je hockey v Kanadi narodni sport in majhni otroci so že dobri igralci. V Evropi je silno razširjen nogomet, v Kanadi pa je nasprotno udomačen hockey. V Kanadi je n. pr. 20.000 amaterskih hockey igralcev. N-š klub Toronto ni najboljši, kakor se trdi v Evropi, kajli moštvo City of Port Arthur je doseglo še večje uspehe nego mi.«

DRSANJE.

Bavarsko prvenstvo v hitrostnem drsanju je prineslo sledeči izid: 500 m Donaubauser v času 55.1 sek.; 1500 m Sandtner v času 2:48 min.; 5000 metrov Sandtner v času 10:30.6 minut.

BOKS.

Nemčija premaga Poljsko. V Katovicah so priredili meddržavno tekmo v boks med Nemčijo in Poljsko. Boj je končal z zmago Nemčije in sicer v razmerju 10:6.

V globoki tugi oznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je moja ljuba mama, naša sestra, svakinja in teta, gospa

Helena Gradt

roj. Ma cen

gostilničarka in posestnica

v petek ob pol 6 zjutraj, po kratkem trpljenju, v 54. letu življenja, nenadoma umrla.

Pogreb drage pokojnice se bo vršil v nedeljo 12. januarja ob pol 10 iz hiše žalosti na domače pokopališče k rodbinski grobnici.

Sv. maša za dušnico se bo darovala v ponedeljek 13. januarja ob 8 zjutraj v tukajšnji župni cerkvi.

Jurkloster, 10. januarja 1930.

Dragica Gradt, hčerka.

Maks in Cottfried Gradt, svaka ter vsi ostali sorodniki.

Kemikalije in tehnične tekočine

n. pr. natrijeve soli, kalijeve soli, kisline in luže za vse različne obrti nudi drogerijska Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

Ubiti prišel na razpravo proti ubijalcu

V Arkanzasu se je nedavno vršila sodna razprava proti nekemu farmerju, katerega se obtožili, da je umoril mladeniča Franklina. Obtožnica je navajala, da je farmer Franklina pred očmi njegove zaročenke sežgal. Sredi razprave pa se je pojavil v sodni dvorani »ubiti« mladenič. Njegova zaročenka je odločno izjavila, da ta človek, ki je prišel v dvorano, ni njen zaročenec. Porotniki so bolj verjeli mladeniču in po 20 urah posvetovanja so odločili, da je ta človek res navedena žrtev umora. Radi tega je bil farmer oproščen. Mladenič je bil tako razočaran radi zadržanja dekleta, da noče nič več niti slišati o njej, ona si pa tega ne vzame preveč k srcu, ker je prepričana, da ta mladenič ni njen pravi Franklin.

2 milj. frankov v pol'drugi uri

Madjarski veleposelstnik Julij pl. Szemző, ki je imel radi svoje igralske strasti in raznih drugih zadevščin že nešteto sporov in neprijetnosti s policijskimi oblastmi na Dunaju in v Bratislavi, se je pred kratkim podal na francosko riviero. Pred par dnevi se je po daljši čistočnosti zopet pojavil v kazino v Monte Carlu. Bolj radi razvedrila je pričel igrati sprva z manjšimi, nato pa z vedno večjimi vsotami. Hitro se je raznesla po kazino vest, da igra madjarski nabob, kakor Szemzőja splošno nazivajo, pri ruletni mizi v brokatni dvorani z neverjetno srečo. Szemző je mirno kakor vedno, v belih rokavicah, v smokingu s kot lesniki velikimi briljantnimi gumbi, sedel z najnedolžnejšim obrazom sveta za igralno mizo. Šlo je že v tisoče in deset-tisoče in Szemző je pridobil že toliko jetonov, da jih je moral devati v nalašč za to namenjeni koš. Ko je po pol'drugournem igranju vstal od mize, je imel dva milijona frankov več premoženja.

Umrl je naš predobri sonrog, oče, stari oče, tast in stric, gospod

Franc Bitenc

mestni kopeljšček v p.

Truplo dragega pokojnika prepeljemo v nedeljo 12. januarja t. l. ob 14 iz hiše žalosti Rožna dolina (Pod Rožnikom) cesta XII. št. 11 na pokopališče na Viču k večnemu počitku.

Ljubljana, dne 10. januarja 1930.

Žalujoči ostali.

brzopisalni in brezslisni udarec tipk, konstrukcija na višku -- Oglejte si zalogo pri tvrdki

Lud. Baraga - Ljubljana
Šelenburgova ulica 6 - Telefon 29-80

Pierre L' Ermitte:
Zena z odprtimi očmi
Toda še ostreje pogleda ono drugo žensko, ki se tamle v strani moči in molči sama vase.
»Slišite vi gospodična, Montmartre se mi ne zdi primeren kraj za vas. Zlasti ne ob tej uri! Kdo vas sili tja? Zdi se mi, da ste v spremstvu.«
»Da, moja teta me spremlja.«
»To naj bi bila tistale ženska tam?«
»Da.«
»To je ... vaša teta?«
»Da, seveda je.«
Stražnik pomežikne z očesom svojemu tovarišu, toda na kakšen način!
»Poznamo take ptičke, zmerom jih spremlja teta! Pokličij jo! Zdi se mi, da se tej dami prav nič ne mudi priti v stik z nami!«
Nenadoma se vrne stražnik k Rolandi:
»Najprej povejte, odkod prihajate?«
»Od Noirmoutiera ...«
»Od ...?«
»Noirmoutiera.«
»Kje pa je ta petelinček?«
»To je vendar otok ...«
»Sredi morja?«
»Da, gospod.«
»To je malo čudno! Zdi se mi, da me bočete malo povleči. Ampak veste kaj — iz te moke ne bo kruha! Pokažite mi svoje listine.«
»Nimam listin — kakšne listine?«
»Ta je pa lepa! Prihajate bog si ga vedi odkod.

5L

pa nimate listin pri sebi? Vi enostavno potujete z rokami v žepih, brez vsake listine! Naposled, ste vendar nekdo! Kakšen je vaš položaj? Vaše ime?«

»Rolanda You ...«

»You? To naj bi bilo ime ... Kje pa imate dokaz, da je to vaše pravo ime? Da niste morda kaka potepenka?«

»Oh, gospod! ...«

»... Kaka lajdra? To ni v redu, da se potepa deklet vaših let po austerliškem mostu opolnoči; tako napravljena! in namenjena na Montmartre!«

Stražnik viha svoje brke in postaja čezdalje strožji:

»Tale zadevica se mi ne zdi popolnoma jasna.«

Tedaj se je naposled približala teta, ki jo je prizval debeli stražnik.

Suhec zapové Rolandi z ostrim in pretečim žandarskim glasom:

»Zdaj boste tiho in gorjé Vam, če katero zinete! Vprašal bom Vašo tako zvano tetko in edino ona naj mi odgovarja!«

Sredi noči na austerliškem mostu je izpraševal stražnik teto, ki je bila napol mrtva od strahu, iste stvari, ki jih je bil že izvedel od Rolande in še marsikaj drugega, v podrobnosti segajočega, o čemer pa teta ni razumela ničesar.

Stražnik je postal nestrpen in je zavpil pred nekaterimi mimo idočimi, ki so se ustavili:

»Nikar mi ne delajte neumnosti! Ali imate kako listino, da a' ne?«

»Listino? Gospod stražnik seveda imava polno listino!«

»Vašo izkaznico?«

S trepetajočo roko je jemala teta Cecilija iz svoje torbice: posetnice, člansko izkaznico »Primorske zveze«, izkaznico »Marijine družbe«, člansko izkaznico »Pogrebnega društva«, izkaznico »Patriotične zveze«, družbeno izkaznico »Vincencijske družbe«, ter izkaznico častnega članstva »Gimnastičnega in sportnega društva za vojaško pripravo, sv. Filbert v Noirmoutieru.«

In še, in še ...

Toda stražnik, ki je pregledoval vse te listine ter jih oddajal svojemu tovarišu, se je začel smejati. Mahoma je postal dobrodušen, prijazen in je izjavil, da je povsem zadovoljen.

»H komu pa greste v ulico Charles-Nodier?«

»K prijateljem ...«

»Veste kaj, vaši prijatelji bi bili prav storili, če bi vas prišli čakati na kolodvor ... Zdi se mi, da niste preveč zgodni; zadnji čas je, če hočete še nocoj tja.«

Stražnik je pogledal na uro:

»Imate samo še dva vlaka podzemске železnice na razpolago ... Glejte, da jih ne zamudite! Ali naj vam poiščem izvožčka?«

Prijazno in dobrohotno je ženskama razložil vse potankosti; lahko vzameta vlak, iz katerega se je treba dvakrat prestopiti, ali pa severno-južni vlak ...

»V tem slučaju se morata poslužiti na postaji les abesses dvigala, sicer boste morali napraviti dve sto stopnic ... oziroma prav za prav sto deval in devetdeset ... Poznam tiste stopnice ... med vojno sem imel tam šest mesecev službo.«

Teta Cecilija je pokorno poslušala ves čas ter je rekla za vsako stvar: oh, presneto dal!

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrsta 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasni načrti se ne računajo. Za odgovor znamke. Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Inteligentna gospa srednjih let, zmožna treh deželnih jezikov, dobra gospodinja, veča pri lesni trgovini, išče primerne zaposlitve. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »M. M.« štev. 400.

Trgovski pomočnik mešane stroke želi premeniti službo. Naslov v upravi pod št. 390.

Virzodobne

Dekla vajena vseh kmečkih del, zdrava in poštena, dobi takoj trajno službo. Ponudbe pod »Dekle« na upravo.

2 ključav. pomočnika dobro izvežbana kot samostojna vodovodna in stalaterja sprejme takoj Ivan Triller na Bledu.

Gaterist se sprejme za takoj. Ponudbe z navedbo mesečne plače na inž. Ignacij Felhan, Žiri.

2 kroj. pomočnika dobro izvežbana za fino delo, male in velike kose - sprejem takoj v trajno službo; hrana in stanovanje v hiši. Plača po zmožnosti. Ivan Vrbovec, krojač, Šent Vid pri Ljubljani.

Dekle pridna in poštena, vajena vseh hišnih del ter kuhanja, se išče k majhni rodbini v mestu. Reflektira se le na dobro moč z večletnimi spricvali. - Naslov se dobi v upr. »Slovenca« pod št. 376.

Išče se ženska pridna, poštena, čez 30 let stara, pametna, vajena kuhe, pranja, snajenja, v veliko trgovsko hišo na deželi. Ponudbe je poslati na upravo Slovenca pod »Zanesljiva« št. 404 z označbo dose-danih služb. Istotam se sprejme nekoliko izobražena dekle k trem šolo-obveznim deklicam, pridna, poštena, dobrih staršev, ki je bila že v taki službi ter bi bila obenem tudi pomoč gospodinj. - Ponudbe na upravo Slovenca pod »Pridno dekle« št. 404. Nastop obeh služb takoj.

Pridno učenko za manufakturno, galanterijsko in modno trgovino - boljših staršev - močno in zdravo, s primerno šolsko izobrazbo, ki ima veselje do trgovine, sprejme boljša trgovina na Gorenjskem z vso oskrbo v hiši. Naslov v upravi »Slovenca« pod šifro »Boljša učenka« štev. 401.

Ženska srednjih let poštena, mirnega značaja, primerne izobrazbe in kršč. misljenja, se sprejme kot gospodinja k eni osebi. Pogoji: veselje do dela v cerkvi. Plača po dogovoru. - Naslov pove uprava Slov. pod št. 402.

Objave

Opozorjam vsakogar da nisem plačnik za dolge, katere bi napravil moj sin Herman Vrenjak na moj račun. - Franc Vrenjak, Rožna dolina, pošta Vič.

Poizvedbe

Izgubila se je listnica s potnim listom, raznimi listinami in večjo vsoto. Kdor jo je našel, naj isto odda proti visoki nagradi v trgovini Julij Zupan, Ljubljana, Sv. Petra cesta 35.

OBLAČILA
vseh vrst za vsakogar in za vsako priliko
izredno ceno
L. MAČEK - LJUBLJANA - Aleksandrova 12

Pouk

Soferska šola
L. obl. kone Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). - Tel. 2236
Pouk in praktične vožnje

Otvoritev novih tečajev
francoščine, nemščine, angleščine, ruščine, italijansko. Moderne metode; temeljito, hitro in zanimivo. Akademsko nabozna predavatelj. - Vošnjakova 1. - Vpisovanja: 10-12, 18-20.

Stanovanja

Stanovanje
treh sob za februar išče uradnik. - Naslov pove uprava Slov. pod št. 385.

Vnajem

Lep trgovski lokal na najboljšem prostoru v Kamniku se odda s 15. februarjem v najem. Pojasnila daje Hinko Sax, Maribor, Grajski trg.

Trgovina
dobro vpeljana, z mešanim blagom in s stanovanjem vred se takoj odda. - Vprašati: Nova vas pri Mariboru, Bollenkova 2.

Gostilna
v Ljubljani se lahko takoj odda. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Gostilna 1000«.

Gostilna
v Ljubljani se odda mesariju. Poleg je tudi hlev, vrt, dvorišče in delavnica. Ponudbe pod »Gostilna A. G.« na upravo »Slovenca«.

2 delavna prostora velika, suha, z inštaliranim elektromotorjem ali brez njega, na prometnem kraju se odda v najem. - Naslov se izve v upravi Slov. pod št. 384.

Prvovrstne gostilne in meš. trgovine v zakup
V Vel. Bečkereku se daje za več let v zakup v centru trga dobro vpeljana gostilniška obrt z inventarjem samo strokovnjakom. Poleg tega je v okolici Bečkereka oddati več delavnic in trgovin. Posredujem tudi glede službenih mest za kavarne, hotele, slaščičarne ter tamburaška društva. Priporočam se vsem z zagotovilom najboljših pogojev. Jakob Piking, posredovalec, Vel. Bečkerek.

Pisarniški lokal
v I. nadstr. na Dunajski cesti se odda takoj. - Vprašati pri Gospodarski zvezi, Ljubljana, Dunajska cesta.

Dva lokala
na prometni točki, primerna za pisarno ali tudi za adaptacijo trgovine, se odda s 1. februarjem. Vprašanja na: Frančiškanska ulica 8/I.

Porestva

Hiša z lepim vrtom
15 minut od postaje Logatec se proda po ugodni ceni. Več se poizve pri Andreju Mihevcu, Martin hrib 36, Dol. Logatec.

Enodružinsko hišico
v predmestju Ljubljane kupim. - Ponudbe pod »Takoj denar« na upravo »Slovenca« pod št. 378.

Gostilna s hišo
s sobami za tuje, v letovišču, se proda. Eksistenca sigurna. Voda in električna luč ter vse v najboljšem stanju. Naslov pove uprava »Slovenca« samo resnim pod št. 362.

Kupimo

20 % kronske bone
kupi Pučka štedionia i založni zavod d. d., Osijek Desatična ul. 27.

Oglje in drva
vsako količino - kupuje stalno tvrdka Škrbec & Bartol, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6.

Ste li svoj denar
zavrgli? 20% kronske bone, katere je vsakdo prejel pri žigosanju kronske bankovce - se po najkulantnejši ceni kupujejo. Prometna bančna družba z o. z., Maribor, Cankarjeva ulica 14.

1000 m³ hlodov
prima bukovih, in vsako količino jesena, gabra, divje hruške in češnje, šumske lipe, jelše, hrastovine ter drva - kupi »Drvara«, Zagreb, Menčetičeva 20.

Prodamo

Puhasto perje
kg po 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din. - L. Brozovič, Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilna perja.

Elektromotor
istostmerni, 300 Volt, 14 HP, napredaj. - Odda se v najem tudi dve veliki svetli delavnici. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 383.

Obrt

Premog
in drva najboljša vrsta dobavlja I. Pogačnik, Bohoričeva 5. Telefon 2059.

Debele
uskinaste trobe
kupite najceneje pri trvdki

A. VOLK, Ljubljana
Resljeva cesta 24.

Železnato vino

ekarne Dr. G. PICCOLI
ja v LJUBLJANI krepi oslabele, malokrvne odrasle in otroke

VSAKOMUR
SE IZPLAČA
OGLAŠEVANJE V
»SLOVENCU«

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mast

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK
čeharnar - SISAK

Inserirajte
v
»Slovenca«!

„SPECTRUM“ d.d.

tvornica ogledal in brušenega stekla

Ljubljana VII

Celovška cesta 81 - Telefno 2343
Zagreb, Osijek, Središnjica: ZAGREB
Zrcalno steklo, portalno steklo, masinsko steklo 5-6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izobčene plošče, vsteklavanje v med. Fina, navadna ogledala.

Aldova moka Din 4-
Polenta, zdrob » 3-
Koruzna činkv. moka . . . » 2-75
Pšenična jednotna moka . . » 3-20
Razpošiljam vsako množino od 25 kg naprej.
Pavel Sedeš, umetni mlin
Javornik, Gorenjsko.

za izdelavo ajdovih in koruznih

»TRETORN«

varuje pred mrazom in se odlikuje po nenadkriljivi kakovosti in elegantni fazoni. Dobivajo se v vseh boljših trgovinah naše kraljevine

Kupujte samo

»TRETORN«

galoše in čevlje za sneg ker ni boljših.

Zapustil nas je danes za vedno naš nepozabni, predobri soprog, oče, stari očka, zet, tast, svak in stric, gospod

Fran Bergant

trgovec in posestnik

v svojem 59. letu. - K večnemu počitku ga bomo spremili iz hiše žalosti, Sv. Jakoba trg 6, na pokopališče k Sv. Križu v nedeljo dne 12. januarja ob ¼4 popoldne.

Ohranite ga vsi ki ste ga poznali, v blažem spominu!

Ljubljana, dne 10. januarja 1930.

Zalujoči: Leopoldina, soproga. Anica por. Markelj, Stana, hčeri; Franci, Joško, sinova. Ivan Korče, tast, Polde Markelj, zet. Dušan, vnuk. Katica Bergant, svakinja. Vlasti in Zorka, nečakinji - in vse ostalo sorodstvo.

Zahvala

Za obilne izraze in dokaze sočutja povodom smrti dragega sina in brata, častitega gospoda

Franca Lužarja

kaplana pri Sv. Trojici v Haložah

izrekava vsem pristrčno zahvalo. - Posebno se pa še zahvaljujema mil. g. ptujskemu prostu dr. Žagarju, g. župniku Sv. Trojice za krasen govor ob krsti in vsej ptujski duhovščini. Enako se zahvaljujema za zdravniško pomoč g. primariju ptujske bolnice in č. usmiljenim sestram za postrežbo. Obenem se zahvaljujema pevskega društva Sv. Trojice za žalostinke, vsem darovalcem vencev, vsemu občinstvu, ki mu je izkazalo zadnjo čast v slovo iz ptujskih gor. - Prav posebno zahvalo sva dolžni domačemu g. župniku, grosupeljskemu g. ekspozitu, g. županu občine Grosuplje, vsem sorodnikom, znanec in prijatelj, ki so ga v tolikem številu spremili do domačega župnega pokopališča in tu pomolili za pokoj njegove duše.

Polica pri Grosupljem, dne 9. januarja 1930.

Mati in sestra.

Zahvala

Ko nam je po božji Previdnosti neizprosna smrt ugrabila nepozabnega sorodnika, prečastitega gospoda župnika

Franca Pavšiča

se najpristrčneje zahvaljujemo vsem, ki so v njegovi bolezni in po smrti pokazali svojo ljubezen do njega in do nas. Veliko zahvalo smo dolžni kresniškemu g. župniku Janezu Dolinarju za duhovno pomoč in hotiškemu g. šolskemu upravitelju Francu Riglerju za tolažilne obiske v bolezni, obema tudi za spremstvo do groba. Presrečno se zahvaljujemo g. prof. Jožetu Arhu iz zavoda sv. Stanislava za pomoč in tolažbo v zadnji uri. Iskreno zahvalo izrekamo župniku g. dekanu Mateju Riharju za tolažben govor in sv. mašo v Hotiču ter g. kanoniku dr. Alojziju Merharju za ganljivo posmrtnico v »Slovenca«, za vodstvo pogreba in sv. mašo v Dravljah. Prav tako se zahvaljujemo g. univ. prof. dr. Janku Polcu, šentviškemu g. dekanu Valentinu Zabretu in vsem drugim gg. duhovnikom, ki so rajkega spremili do groba in zanj molili. Topla zahvala naj velja hotiškim župljanom za ljubezen do rajkega in za udeležbo pri pogrebu v Hotiču in Dravljah, dalje hotiškim in šišenskim gasilcem ter darovalcem lepih vencev. Iskrena zahvala naj bo tudi vsem drugim, ki so se rajkega spominjali v molitvi in ga spremili k večnemu počitku ali pa so nas tolažili.

Dobri Bog naj vse dobrote vsem bogato plača!

Hotič, dne 10. januarja 1930.

Zalujoči sorodniki.